

בְּכוֹר הַהַתּוֹךְ

סְפוֹר מְפֹלָא שְׁהַתְּרַחֵשׁ בְּיָמָיו שֶׁל הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ
בְּעַל "מְגִלַּת עֵמְקוֹת" זצ"ל רַבֵּה שֶׁל קַרְקוֹב

ירושלים ה'תשנ"ח (1997)

(ועכשיו! לאחר שהודפס לפני כ-25 שנה והופץ ע"י כבוד הרב שליט"א –
בעצת הגאון רבי חיים גריינמן זצוק"ל וחולק בכ-30,000 עותקים!
לאיטליזים ברחבי ארץ ישראל –

מודפס שוב!

ע"י 'שופר' ארגון להפצת יהדות (ע.ר.),

כסלו ה'תשפ"ד 2023 בני ברק)

2 סיפורים:

בְּכוֹר הַהַתּוֹךְ (עמוד ה', חלקו ניתן לעפיה מהרצאה ברמלה 2006 (וכן רחובות
26.05.2015) באתר שופר כ-40 דקות! ולשמיעה בשופרקול גם בקומה הכשרה)

האור המופלא – ספורו של בעל תשובה מלמברג

(עמוד קכג).

הַתְּכוּן:

ה	פָּרֶק רֵאשׁוֹן: יסוּרֵי יְתוּמִים
י	פָּרֶק שְׁנִי: תֵּאוֹת הַבְּצֵעַ
כג	פָּרֶק שְׁלִישִׁי: הִרְחֹרֵי חֲרָטָה
לז	פָּרֶק רְבִיעִי: זַעֲקַת שֶׁבֶר
מו	פָּרֶק חֲמִישִׁי: כְּנוּס הַרְבָּנִים
נח	פָּרֶק שֵׁשִׁי: גֹּזֵר הַדִּין
עב	פָּרֶק שְׁבִיעִי: זְכוּת הַנְּשָׁמָה
פד	פָּרֶק שְׁמִינִי: זְכִים וְטַהוֹרִים
צא	פָּרֶק תְּשִׁיעִי: הַכְּתָב הַמְּפָרֵשׁ
קא	פָּרֶק עֲשִׂירִי: לִפְנֵי בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה
קטז	פָּרֶק אֶחָד עָשָׂר: אֲשֵׁרִיכֶם, בְּעֲלֵי תְּשׁוּבָה

בְּס"ד

הַתְּקוּן לְהַחֲטֹא שֶׁל הַכְּשֵׁלֶת אֶלְפֵי יְהוּדִים בְּנִבְלוֹת וּטְרָפוֹת *
עַל יְדֵי הָרַב הַקְּדוֹשׁ בְּעַל "מְגִלַּת עֵמְקוֹת" הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ
הַמְּקַבֵּל רַבִּי נֶתַן נֶטַע שְׁפִירָא זְכוֹר עַדִּיק וְקְדוֹשׁ לְבָרְכָה אֲב
בֵּית דִּין קְרָקוֹב *

הַקְּדָמָה

גַּם מִי שֶׁשָּׁקַע בְּעַמְקֵי הַטְּמָאָה וְהוּא עָמוֹס בְּחַטָּא
וְשָׂרוּי בַתְּהוֹם הַשְּׁפָלוֹת, יְכוּל לְפָרֵץ לוֹ דְרָךְ תְּשׁוּבָה, לְהַטְהַר
וּלְהַזְקֵק, לְהַמְרִיא עַד שָׁמַי שָׁמַיִם וּלְהַגִּיעַ לְמַעְלוֹת קְדוּשִׁים
וּטְהוּרִים

בְּעַל מְגִלַּת עֵמְקוֹת הַגָּאוֹן ר' נֶתַן נֶטַע שְׁפִירָא נוֹלַד
בְּשַׁנַּת שִׁמ"ה. הוּא הָיָה נְכוֹדוֹ שֶׁל ר' נֶתַן נֶטַע שְׁפִירָא הַקְּדוֹם,
שֶׁכָּהֵן בְּרַבְּנוֹת בְּעִיר הוֹרוֹדֵנָא וְחֵבֵר פְּרוּשׁ עַל הַסֶּפֶר שְׁעָרֵי
דְּוִירָא וְגַם פְּרוּשׁ עַל רִש"י עַל הַתּוֹרָה בְּשֵׁם "אֲמָרֵי שְׁפָר".

בְּשַׁנַּת שַׁע"ז הִתְחִיל לְכַהֵן כְּרַבָּה שֶׁל קְרָקוֹב, שָׁם
הִחְזִיק יְשִׁיבָה גְּדוּלָה וְעַל תְּלַמִּידוֹ הָרַבִּים נִמְנָה גַם הַגָּאוֹן ר'

בְּכוֹר הַהֲתוֹדָה

שִׁבְתִּי כִּהְנֵן (הַש"ד). בְּנוֹסֵף לְגֵאוֹנוֹתוֹ בְּנִגְלָה הָיָה גַם מִפְּרָסָם
בְּתוֹר גָּאוֹן בְּתוֹרַת הַקְּבָלָה וַיְדוּעַ כְּאִישׁ קְדוֹשׁ וְטָהוֹר.

חֲדוּשָׁיו עַל הַרִי"ף בְּשֵׁם "חֲדוּשֵׁי אֲנָשֵׁי שֵׁם" מְדַפְּסִים בְּכָל
הַשָּׁס"ם. אִלֵּם הוּא יְדוּעַ בְּעוֹלָם בְּעֵקֶר בְּגִלְל סִפְרוֹ "מִגְלָה
עֲמֻקּוֹת", אֲשֶׁר בּוֹ הוּא מְפָרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק "וְאֶת־חֲנֹן" (דְּבָרִים ג,
כג) בְּמֵאֲתָיִם חֲמֵשִׁים וּשְׁתַּיִם (252) פָּנִים. גַּם פְּרוּשׁוֹ עַל
הַתּוֹרָה נוֹשֵׂא אֶת הַשֵּׁם "מִגְלָה עֲמֻקּוֹת".

נִתְבַּקֵּשׁ לִישִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה יוֹם רְבִיעִי יג' מְנַחֵם-אָב שְׁנַת
ש"ע"ג, בְּהִיּוֹתוֹ רַק בֶּן אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה (48) שָׁנִים. עַל
הַמְצָבָה שֶׁלּוֹ חָרוּט בֵּין הַשָּׂאֵר: "הוּא שְׂאוֹמְרִים עָלָיו שְׂדִיבֵר
אֲתוֹ אֵלֶיהוּ פָּנִים אֶל פָּנִים", זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אָמֵן.

בְּכוֹר הַהַתּוֹדָה

פֶּרֶק רִאשׁוֹן

יְסוּדֵי יְתוּמִים

בְּשָׁנַת שִׁמ"א לְאַלֵף הַשְּׁשִׁי נִפְטַר בְּקִרְקוֹב קֶצֶב אֶחָד
וְהַשְּׂאִיר אַחֲרָיו יְתוּם קָטָן כְּבֵן אַרְבַּע. עַל יְתוּם זֶה נִכְמְרוּ
רַחֲמָיו שֶׁל אֶחָד מִדוֹדָיו, קֶצֶב גַּם הוּא וְהַכְּנִיס אוֹתוֹ לְבֵיתוֹ.
הַדוֹד הַזֶּה הָיָה אָדָם קָשָׁה מְאֹד, בּוֹר וְגַם רוּחַ וְנוֹסֵף לְכֹף גַּם
גָּדַל בְּבֵיתוֹ עוֹד יְתוּם שְׁנַי. הַמְּלָח "גָּדַל" בָּאָה רַק לְתַפְאֶרֶת
הַמְּלִיצָה. לְמַעֲשֵׂה הַעֲמִיס עַל פְּתֵי הַיְתוּמִים הָרַפִּים אֶת
הַעֲבוֹדוֹת הַקָּשׁוֹת בְּיוֹתֵר וַיַּחֲד עִם זֹאת לֹא נָתַן לָהֶם מְסַפִּיק
לֶחֶם לְאֹכַל וְלֹא בָּגַד לְלִבָּשׁ וְלֹא נַעֲלִים לְרַגְלֵיהֶם.

הַשֵּׁם בְּבִקְרָה, בְּעוֹד בַּחוּץ שׁוֹרְרֵת אֶפְלָה, נֶאֱלָצוּ
הַיְתוּמִים לְהִנָּתֵק מִהַשְּׁנָה הַמְּתוֹקָה, לָקוּם מִהַמְּטָה וּלְלַכֵּת
לְאַטְלִיז, שֶׁם הוֹטְלוּ עֲלֵיהֶם הַעֲבוֹדוֹת הַשְּׁחֵרוֹת בְּיוֹתֵר.

בְּחֶרֶף הָיָה הַכְּפוֹר "חֹתֵד" בְּאַעֲבֵעוֹתֵיהֶם כְּמוֹ
בְּסַפִּינִים, בְּעֵת שֶׁהֵם נִקְוּ אֶת הַכְּלִים בְּמִים קָרִים כְּקָרָח. אֱלוֹ

יסורי תומים

היו ישנים יותר ומקבלים יותר מזון, לא היה הקר גורם להם סבל כה קשה. אך הם אף פעם לא ישנו שנה מספיקה ואף פעם לא אכלו לשבע. תמיד היו סובלים מקור וחורים וכחוישים מחמת חסר שנה וחרפת רעב.

הדודה לא הייתה יותר טובה מהדוד. "קדחת" נתנה להם לאכל... וכאשר אחד מהיתומים היה נופל אין אונים מרעב ומקר, היו "מחזירים אותו לתחייה" על ידי מפות ומחלמות ומזהירים אותו לעבד במרץ ולא להתעצל.

רעב בין עיניהם

היתומים גדלו ללא תורה ולא למדו אותם שום דבר. הם היו רחוקים מכל זיק של יהדות: לא ידעו מהי תפלה ומה זה מנהג יהודי ואף לא לקרות את האלף בית. כשהם הגיעו לתקופת ההתבגרות, הם התחילו להבין עד כמה עלובים חיייהם ומה קשה גורלם. הרגישו את עצמם משפלים ונחותים, מזנחים ובודדים ללא אח ורע שיריבו את ריבם. תנאי חיייהם המרים הפכו אותם למין ארחי-פרחי מסרבליים ומגשמים. הרעב הציץ תמיד מבין עיניהם כמו מעיני זאבים ביער. כלם התרחקו מהם, כי הם נראו כמו ילדי הגו'נגל: מלכלכים ומגדלי פרע, יחפים, קרועים ובלואים.

באותם הימים היו הרשויות בקרקוב גובים מס פבד מבשר כשר, כך שמחירו היה גבוה מאד ורק אנשים אמידים היו יכולים להרשות לעצמם את התענוג לאכל בשר

בְּכוֹר הַהַתְנוּחַ

בימות החל. אֲנָשִׁים בְּעָלֵי הַכְּנָסוֹת נְמוּכּוֹת הָיוּ טוֹעֵמִים בְּשֶׁר
רַק בְּשֶׁבֶת. כִּיּוֹן שְׁמֵרְבִית הַלְקוּחוֹת בְּאֶטְלִיז הָיוּ מֵהַשְּׁכָבוֹת
הַגְּבוּהוֹת, בְּעָלֵי הַמָּמוֹן, הָיוּ שׁוֹלְחִים לָהֶם אֶת מְנוֹת הַבְּשֶׁר
הַבִּיָּתָה. מְלֹאכָה זֹה הִטְלָה כְּמוֹכֵן גַּם הִיא עַל פְּתֵי הַיְתוּמִים.
הַיְתָה לָהֶם אֶפּוֹא עֲבוּדָה כְּפוּלָה: הַשֶּׁפֶס בְּבִקָר הָיוּ עוֹבְדִים
עֲבוּדַת פְּרוֹךְ כְּמֵה שָׁעוֹת בְּאֶטְלִיז עֲצֵמוּ וּלְאַחַר מִכֵּן הַחֵל
מִשְׁעָה שְׁמֵנָה-תֵּשַׁע (08:00, 09:00) בְּבִקָר הָיוּ יוֹצְאִים
לְחֻלְקַת הַבְּשֶׁר בְּבֵתֵי הַנְּגִידִים.

בְּסִימָם אֶת עֲבוּדוֹת-הַפְּנִים שֶׁל הָאֶטְלִיז: לְהַפְשִׁיט אֶת
הַעוֹרוֹת, לְגָרֶם, לְחַתֵּךְ וּלְנַקֵּר, לְנַקוֹת וּלְשִׁטוֹף הָיוּ מְעַמְסִים עַל
כַּתְפֵיהֶם הַרְכוֹת סָלִים עִם עֲשָׂרוֹת קִילוֹגְרָמִים שֶׁל בְּשֶׁר
וּמְרִיצִים אוֹתָם לְמַרְחָקִים שֶׁל פְּרֶסְאוֹת עַל פְּנֵי כָּל הָעִיר. אִם
הָעִזּוֹ לְבַקֵּשׁ שְׁיִתְנֶנּוּ לָהֶם מְקוֹדִים לֶאֱכֹל, הָיוּ הַדוֹד וְהַדוֹדָה
מְפָלִיאִים אֶת מְכוּתֵיהֶם בְּגִלְל "חֲצֵפָה שְׁכֹזוּ!" וּמְכַרִּיחִים אוֹתָם
לְיַצֵּאת לְשִׁלְיחוֹתֵיהֶם, כְּשֶׁבִטְנֵיהֶם מִתְכַּוְּצוֹת מְרַעֵב.

"כֹּאֲשֶׁר תְּבִיאוּ אֶת הַפֶּסֶף מִחֻלְקַת הַבְּשֶׁר, נִלְעִיט לְכֶם
אֶת הַכֶּרֶס בְּאֶכְל" ... קְבַעַה הַדוֹדָה.

לֹא הָיְתָה לָהֶם אֶפּוֹא שׁוֹם בְּרָרָה וְהֵם נֶאֱלָצוּ לְצִית.

בְּלִילָה, עַל מִשְׁכְּבֵי הַקֶּשׁ הַעוֹנְנִים הָיוּ בּוֹכִים עַל מַר
גוֹרְלָם וּמְרִטִיבִים אֶת הַקֶּשׁ בְּדַמְעוֹתֵיהֶם, דַּמְעוֹת שֶׁל יְתוּמִים
חֲסֵרֵי יֶשַׁע אֲדָ לְבַכֵּים לֹא הָיְתָה אֲזוֹן קִשְׁבָּת.

פרק שני

תאווה הבצע

מציאה

פעם מצא אחד היתומים מטבע בעלת ערך נפר, בתחלה רצה היתום לקנות תמורת המטבע מנה הגונה של אכל, כדי לאכל פעם בחיים לשבעה, אך לאחר הרהור נוסף, עלה במחזו רעיון לעשות עסק כלשהו עם המטבע וברוח שיפל בחלקו לקנות לחם!

הוא הלך לרובע הנוצרים וקנה שם נתח גדול של בשר טרף. ולמחרת בבקר, כאשר מסר לו הדוד את הסל עם מנות הבשר לחלקה בין הקונים ולהביא כסף תמורתו, הוא מכר גם את נתח בשר הטרפה שלו בתור בשר כשר וקבל מחיר גבוה בהרבה מזה שישלם, את הכסף שהרויח הסתיר הסתר היטב וכאשר אחיו לערה חזר גם הוא מסבובו בין הלקוחות, הוא לקח אתו והלך אתו לרחוב נדח ושם קנו לחם, גבינה ובירה ושניהם ערכו סעודה פדת...

'הכסף מנין? שאל השני.

'מצאתי! היתה התשובה.

וְהָאֵח-לְעֵרָה לֹא שָׂאֵל שְׂאֵלוֹת נֹסְפוֹת...

בְּעֵבֶר זְמַן מַה קָּנָה שׁוֹב גִּתַּח בְּשֵׁר טָרַף, שֶׁם אוֹתוֹ,
לְמַחֲרַת, בֵּין מְנוֹת הַבְּשֵׁר הַכָּשֵׁר וְשׁוֹב נִפְלַ בְּחֻלְקוֹ רֹחַ נָכַר.
אַחַר הַצְּהָרִים הַתְּחַמֵּק שׁוֹב עִם עֲמִיתוֹ לְרַחֹב הַנְּדָח, קָנָה
דְּבָרֵי מֵאֲכָל בְּשִׁפְעַ, שֶׁהִסְפִּיק לָהֶם לְסְעוּדָה דִּשְׁנָה.

'הֵיכֵן הַשְּׂגָתָ כֶּסֶף, הַיּוֹם?' הִקְשָׁה הַחֵבֶר הַיְתוֹם שׁוֹב.

'גַּם הַיּוֹם נִפְלָה לְיָדֵי מְצִיָּאָה בָּא הַמְעַנָּה.'

כֶּךָ הַתְּנַהֵל הָעֲנָן כְּמָה יָמִים: רְכִישֵׁת בְּשֵׁר טָרַף,
עֲרַבּוּבוֹ עִם הַבְּשֵׁר הַכָּשֵׁר וּמְכִירָתוֹ בְּמַחִיר גְּבוּהָ. צֶרְכָנִי
הַבְּשֵׁר הָיוּ קוֹנִים אֲעֲלֶם אֶת הַבְּשֵׁר לְלֹא פְּקוּק, בְּהִיוֹתָם
בְּטוֹחִים שֶׁהַבְּשֵׁר כָּשֵׁר לְמַהְדְּרִין. הַאֲטָלוֹז שֶׁל הַדּוֹד עָמַד
תַּחַת הַשְּׂגָחָה מְעֵלָה וְאֵף אֶחָד לֹא הֵעֵלָה אֶת הַחֲשָׁד שֶׁעֲלוּלִים
לְהִבְיֵא לָהֶם בְּשֵׁר מִמְּקוֹם אַחֵר...

נִתְחִי בְּשֵׁר הַטְּרַפָּה הִלְכוּ וְגִדְלוּ מִיּוֹם לְיוֹם וּבַד בְּבַד
גִּדְלוּ גַם הַרְוֹחִים. וְכֶךָ מִיּוֹם לְיוֹם יָכְלוּ שְׁנֵי הַיְתוֹמִים לְהַרְשׁוֹת
לְעֲצָמָם לְבִזְבוֹז יוֹתֵר וְיוֹתֵר כֶּסֶף עַל אַרְוַחוֹת יְקָרוֹת וּמְעַדְנִים
מְשֻׁבָּחִים. הַחֵבֶר הַתְּחִיל לְפַקֵּק בְּקֶשֶׁר לְמַקּוֹרוֹת הַכֶּסֶף וְיוֹם
אֶחָד הִטִּיחַ בְּפָנָי מֵאֲכִיל הַטְּרַפָּה:

'אַל תִּפְטֵם אוֹתִי יוֹתֵר בְּתֵרוֹן הַשְּׁקוּף שְׂאֵתָה מוֹצֵא
מְצִיאוֹת! קוֹרָה שְׂמוֹצָאִים פְּעַם (1), פְּעַמִּים (2), אֵךְ לֹא יוֹם

תאונות הבצע

יום! עזב אותי עם השקרים שלך אמור לי את האמת, מנין
אתה משיג את הכסף?

אך הלה החריש וסרב לגלות את האמת.

"שנינו הננו יתומים באותה מדה!" לחץ עליו החבר
"לשנינו אין לא אב ולא אם, לא אח ולא אחות... שנינו
שקועים באותו בוז וגורלנו גורל אחיד, האם אינך יכול
לבטח בי'?"

מאכיל הטרפות נתרבה:

'הב לי את ידך בתקיעת כף שלא תספר לאף אחד
ואז אגלה לך'...

השנים תקעו כף ולאחר שהחבר נשבע לשמר על
הסוד "עד עולם" ספר לו הלה על מעשי הנבלה אותם הוא
מבצע יום יום כדי להרויח את הכסף.

תאונות הבצע

כדי להגדיל את ה"עסק" הוא למד את עמיתו לעבב
אצלו סכומי כסף מהפדיון היומי עבור הבשר שהוא מחלק,
לקנות בכסף בשר טרפה ולמכרו בתור בשר כשר במחיר
גבוה יותר ולמחרת להחזיר לדוד את הקרן ולהמשיך לסחר
בכספי הרוח, שילכו ויגדלו מיום ליום.

בְּהִיוֹתָם בּוֹרִים גְּמוּרִים וְחֹסְרֵי חַנוּךְ לְחִלּוּטִין, לֹא יִכְלוּ
כָּלֵל לְהַעְרִיף אֶת גְּדֹל הַפֶּשַׁע שֶׁהֵם מְבַצְעִים. חוּץ מִזֶּה הָיָה
בְּכֹךְ מַעֲשֵׂה שָׁטָן כְּדֵי לְהַכְשִׁיל יְהוּדִים בְּמֵאֲבָלֵי טְרֵפָה, כִּי
הַ"עֶסֶק" הַתְּקַדֵּם בְּצַעְדֵי עֵנָק וְהַתְּפַתַח וְהַתְּרַחֵב לֹלֵא מַעְצוֹר.
בְּזֶה אַחַר זֶה הִפְכוּ הַמְּטַבְּחִים שֶׁל מִשְׁפָּחוֹת חֲרָדִיּוֹת לְאֵין סֵפֶר
לְמְטַבְּחֵי טְרֵפָה.

בְּמִשְׁךְ שָׁנָה שְׁלֵמָה הִמְשִׁיכוּ שְׁנֵי הַחֲבָרִים בְּתַרְמִיתָם
הַנִּפְשָׁעִת: עֲרֵבֹב בֶּשֶׁר טְרֵפָה בְּתוֹךְ הַבֶּשֶׂר הַכָּשֵׁר וְכֹךְ
לְהַגְדִּיל אֶת הַפְּדִיוֹן וּלְשַׁלֵּל אֶת הַהִפְרָשׁ לְכִיסָם.

תְּאֵאוֹת הַבְּצַע שְׁלָהֶם לֹא יָדְעָה מַעְצוֹר וְלִמְרוֹת שֶׁחֲסָכוּ
כָּפָר סְכוּם הַגּוֹן עַל יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הַמְּבִיּוֹשִׁים, חִפְשׁוּ דְרָכִים
כִּי־עַד לְהַגְדִּיל אֶת הַ"עֶסֶק". הֵם נִדְּבְרוּ בִּינֵיהֶם שְׂאֵחָד מֵהֶם
יִתְחַיל בְּכּוֹנֵה תְּחִלָּה לְרִיב עִם הַדּוֹד וְלִהְחָרִיף אֶת הַחֲפוּכִים
עַד כְּדֵי שֶׁהַדּוֹד יִסְלַק אוֹתוֹ מִהַעֲבוּדָה וְאֵז הוּא יִלֵּךְ וַיַּצִּיעַ אֶת
עַצְמוֹ לַעֲבוּדָה בְּאֵטְלִיז אַחַר בְּאֵזוֹר מְרַחֵק, אֶפְלוּ בְּשָׂכָר נִמּוּךְ
בְּיוֹתֵר וְלוֹ רַק תְּמוּרַת אוֹכֵל בְּלֶבֶד. אֵין דְּבָר, זֶה יִשְׁתַּלֵּם! כִּי
עַל יְדֵי כֹךְ תִּנְתֵּן לָהֶם הָאֲפָשְׁרוֹת לְהַפְיֵץ אֶת בֶּשֶׁר הַטְּרֵפָה בֵּין
הַלְקוּחוֹת הַחֲדָשִׁים וְלִגְרַף רוּחִים נוֹסְפִים.

פְּרוֹבּוֹקְצִיָּה

אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה: הִיתוּם הַמְּבַגֵּר יוֹתֵר פָּתַח בְּכּוֹנֵה בְּשׂוּרָה
שֶׁל פְּעֻלוֹת פְּרוֹבּוֹקְטִיבִיּוֹת כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת חֲמַתּוֹ שֶׁל הַדּוֹד.
הוּא עֹבֵד בְּאֵטִיוֹת מִשְׁגָּעֵת, רָטֵן כָּל הַזְּמַן וְעֹשֶׂה "מִשְׁגִּים" עַל

תאוות הבצע

כל צעד ושעל. כשהדוד היה מעיר לו על כך, היה עונה בחצפה ובהתרברבות ובצפצוף ארף... לבסוף נתמלאה הסאה והדוד סלק אותו מהעבודה ושלה אותו "לכל הרוחות"...

הוא השאיר אפוא את כל הקונים בשביל חברו והוא עצמו הלך לקצב השני של קרקוב והעליח להתקבל לעבודה אצל קצב אחר, שגם באטליזו מכרו רק בשר בשר למתדרין...

כאן חזר מחדש התהליך המביש. כאשר שלח אותו ה"בוס" החדש לחלק פמות של כך וכך קילוגרמים בשר בשר, הוסיף משלו כמה נתחים של בשר טרפה שרכש לפני כן אצל הגוים במחיר זול ומכר גם אותן בתור בשר בשר במחיר יקר ואת הרוח הנקי מהפרשי המחירים היה משלשל לכיסו.

שני החברים, למרות שעבדו באטליזים רחוקים זה מזה, המשיכו בחשאי להיות שתפים בעסקיהם השפלים. הם נשבעו זה לזה בתקיעת כף לא להעלים זה מזה אף פרוטה אחת. הם היו נפגשים לעתים קרובות, במקומות מיעדים, נסתרים מעין זרים, כדי לספר את צרות כספיהם ולסכם את הרווחים וכן ללבן "בעיות עסקיות": כיצד לתכנן את העניינים והיכן להשיג בשר טרפה במחירים זולים ככל האפשר על מנת למכרם בתור בשר בשר במחירים גבוהים.

הַיָּמִים נֶקְפוּ וְהָלְכוּ וּשְׁנֵי הַחֲבֵרִים הִצְלִיחוּ כְּבָר לַחֲסוֹדֵי
סְכוּם כֶּסֶף גָּדוֹל. וְאִזּוּ הִגִּיעוּ יוֹם אֶחָד לַיְדֵי מִסְקָנָא, שֶׁעֲבָדוּ דִּי
וְהוֹתֵר כְּעֲבָדִים נִרְצָעִים אֲצֵל אַחֲרִים וְכִי יֵשׁ בְּיָדָם הַיְכָלָת
לִפְתּוֹחַ לְהֵם אֲטָלִיז מְשַׁלְהֵם וְלִהְיוֹת עֲצֵמָאִים.

כִּי־עַד עוֹשִׂים זֹאת?

הֵם עֲבָדוּ בִּינֵיהֶם תְּכֵנִית וּפְעָלוּ עַל פִּיהָ:

הִיתוּם הַמְּבַגֵּר הִגִּיעַ יוֹם אֶחָד אֶל הָאֲטָלִיז שְׁבוּ עֲבָד
חֲבָרוֹ הַצְעִיר, כְּשֶׁהוּא עוֹהֵל וְנִרְגָּשׁ:

'מְצֵאתִי אֲרָנָק עִם מָאָה (100) דִּינָרִים שֶׁל זָהָב!
הֲכֵרִיז בְּחִבְקוֹ אֶת חֲבָרוֹ, שֶׁעֵסֵק בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בְּנִסּוֹר רָגֵל שֶׁל
בְּהֵמָה...

ה"בּוֹס" שֶׁלוֹ לְשַׁעֲבֵר קִפְץ מִמְקוֹמוֹ בְּחֵמַת זַעַם:

"הִסְתַּלַּק מִכָּאן, לִפְנֵי שְׂאֲנִי עוֹשֶׂה מִמָּדָּה גַּל שֶׁל
עֲצָמוֹת!"...

"אֲנִי מְצַפֵּצֵף עֲלֶיךָ" הִטִּיחַ הִיתוּם בְּפָנֵי הַדּוֹד וּפָנָה
לְחֲבָרוֹ: 'בּוֹא וְנִסְתַּלַּק שְׁנִינּוּ בִּיחָד... אֵל תַּעֲבֹד יוֹתֵר כָּאֵן אֲצֵל
דּוֹדֵי הָאֲבָזָר! אִם שִׁחַק לִי הַמְזוֹל וְזָכִיתִי בְּהוֹן כְּזֶה, הֲרִי אֲנִי
מִקְבֵּל אוֹתָךְ כְּשֶׁתֵּף בְּאֲטָלִיז שְׂאֲנִי עוֹמֵד לִפְתּוֹחַ! אֲנִי נִתְחַלַּק
בְּתַפְקִידִים: אֵתָה תִּסְתַּבֵּב בְּכַפְרִים כְּדִי לְרַכֵּשׁ בְּהֵמָה אוֹ עֵגֶל
לְשַׁחֲטָה וְאֲנִי אֶעֱמַד בְּאֲטָלִיז וְאֲטַפֵּל בְּלִקְוֹחוֹת. אוֹ אִם תִּרְצֶה

תאוות הבצע

בכך נתחלף בתפקידים. יהיה לך הרבה יותר טוב מאשר פה אצל הדוד! אנו נעבד במרץ והאטליז שלנו ילך וישגשג, עד שנהפך שנינו לקצבים גדולים! אם נשקיע אותם מאמצים ואותו עמל ונגע, שאנו מבזבזים עכשיו בשביל אחרים, כדי לבנות את עצמנו נגיע לבסוף לעשר רב!".

בהתאם לתכנית שתכננה מראש, השאיר היתום הצעיר את הרגל באמצע הנסור ובהכריזו שהוא עוזב את העבודה ברגע זה כדי להיות שתף עם חברו, הסתלקו שניהם מהאטליז.

אטליז משלהם

הם שכרו להם חנות בשביל אטליז, קנו להם עגל והביאו אותו לשחיטה בבית המטבחים, שלמו עבור השחיטה והבדיקה המהדרת למהדרין מן המהדרין וכן את כל ההטלים והמסים הגבוהים, שיקרו מאד את הבשר ובעת ובעונה אחת שכרו מחסן במרתף של בנין באיזו סמטה נדחת באזור מרחק ברבע הנוצרים, מקום שם שחטו בעצמם עגל נוסף, שבשרו עלה להם בזיל הזול ואחר כך ערבבו את שני סוגי הבשר, מכרו הכל בתור בשר פשוט והרויחו כפלים.

קונים היה להם לרב, הם המשיכו לספק בשר ללקוחות של מעבידיהם לשעבר ואף רכשו לקוחות חדשים באזורים המרחקים ביותר העניקו הנחות על ימין ועל שמאל, השפילו להמציא לצרכנים השונים את החלקים

הַמִּתְאַיִמִים וְחִלְקוּ עֲצָמוֹת כְּתוֹסֶפֶת חֲנָם וְכֻלָּם הָיוּ מְרֻצִים, אִם
אֶחָד לֹא יָכוֹל הָיָה לְהַעֲלוֹת אֶת הַחֶשֶׁד הַקָּל בְּיוֹתֵר, שֵׁישׁ
לָהֶם עֵסֶק עִם מֵאֲכִילֵי טְרָפוֹת מֵהַסּוּג הַגָּרוּעַ בְּיוֹתֵר. הֵיִתְכּוֹן?
הָרִי כָּל כֹּף הַרְבֵּה שָׁנִים קוֹנִים אֶעֱלֶם בְּשֵׁר וְאִם פֶּעַם לֹא
אֲרַעֲהָ שׁוֹם תִּקְלָהּ?

הֵם עָבְדוּ בְּזִהִירוֹת רַבָּה. הַקְפִּידוּ לְהַחְזִיק בְּאַטְלִיז רַק
כַּמִּיּוֹת בְּשֵׁר כְּאֵלֶּה שִׁיתְאַיְמוּ לַכַּמּוֹת שֶׁנִּשְׁחָטָה בְּשִׁבְלֵם
בְּהַשְׁגָּחָה הַמְעֻלָּה. בְּכֹל פֶּעַם שֶׁהַמְשֻׁגָּחִים בָּאוּ לְעֶרְךָ בַּקֶּרֶת,
הֵם מְצִאוּ שֶׁהַכֹּל בְּסֹדֵר לֹא כָּל דָּפִי, אֶת בְּשֵׁר הַטְּרָפָה
הַחְזִיקוּ בְּמַחְסֵן נֶסְתָּר וּמִשָּׁם הָיוּ מוֹצִיאִים אוֹתוֹ וּבָאִין רוֹאִים
מִשׁוֹקִים לְלִקְוֹחוֹת.

הַעֵסֶק מִתְפַּתַּח

הַעֵסֶק הַלֵּךְ וְהַתְרַחֵב מִשְׁבּוּעַ לְשָׁבּוּעַ. בְּעֶרְבֵי שַׁבָּתוֹת
וּבְעֶרְבֵי חַג הָיוּ כָּבֵר עֲרוּכִים לְשַׁחֵט כַּמָּה בְּהֵמוֹת, כִּי הַבְּקוּשׁ
הַלֵּךְ וְגַבֵּר. עֲקָרוֹת הַבַּיִת יָדְעוּ שֶׁאֶעֱלֶה שְׁנֵי הַקְּצָבִים הַחֲדָשִׁים
אֶפְשָׁר לְקַנּוֹת אֶת הַחֲלָקִים הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר בְּמַחִיר הַזּוֹל
בְּיוֹתֵר. הַזְּדוּת לְמוֹנִיטוֹן שֶׁיִּצְאוּ לְאַטְלִיז שֶׁלָּהֶם הַעֲלִיחוּ לְחֹדֶר
לְבָתִּים הָאֲמִידִים בְּיוֹתֵר, רְכוּשָׁם הַלֵּךְ וְגַדֵּל מִיּוֹם לְיוֹם, הֵם
רְכָשׁוֹ מְבֻנָּה גְּדוֹל עִם רְפָתוֹת וְכֵן קָנוּ לָהֶם דִּירָה בְּשִׁבְלֵם.
סוֹחֲרִים נִכְבָּדִים וּפְרִיעִים מֵהַסְּבִיבָה הָיוּ מְבָאִין בֵּיתָם וְעָשׂוּ
אֶתֶם עֲסָקוֹת גְּדוֹלוֹת בְּרֵאשֵׁי בָקָר, צֹאן וּכְבָשִׁים.

תאווה הבצע

אצל הקצבים האחרים ירד הפדיון במדה נפרת והיו כאלה שנאלצו לסגור את עסקיהם בגללם. אף אחד לא היה יכול להתחרות בהם. הם הפכו לבעלי המקצוע הממחים ביותר בענף. קצבים ותיקים היו מצפים בראת הכבוד למוצא פיהם. השנים התחילו להתלבש יפה ובכל ההדור. שדכנים התדפקו על פתחיהם והציעו להם את השדוכים הטובים ביותר, הם פזרו נדבות ותרומות לצדקה ולמטרות צבוריות ביד רחבה.

בשעות הקטנות של הלילה הפכו להיות שוב "שוליות" של קצבים, בעמלם הקשה, במחסן הסתר שלהם בסמטת הנוצרים, לשחט, לפשט את העור, לגרם, לנסר ולהתאזר ולהפריד את החלקים של בשר הטרפה: בשעות הבקר שוב עבדו באטליו שלהם בבשר הכשר. אך אחר הצהריים, לאחר שגמרו את השווק והחלקה של הבשר הכשר והטרף וכסף הפדיון גרש את כיסיהם, התקשטו בבגדי הפאר וצעדו על פני רחובות העיר עקב בצד אגודל ברב הוד הדר וחיבות...

שומרי סוד

הם חיו חיי רוקים, ללא אשה וללא ילדים, גם משרתים לא היו להם, כך שאף אחד לא ידע על מעשיהם הנפשעים ואף יל של חשד לא נפל עליהם.

בְּרַבּוֹת הַיָּמִים נִשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים, אֲדָּה גַם אֶז הַשְּׂבִילוֹ
 בְּתַחבּוּלוֹת מְתַחַכְמוֹת, לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת מַעֲשֵׂיהֶם
 הַנִּתְעָבִים, כִּי שָׂאף נֶפֶשׁ חַיָּה לֹא יִדְעָה עַל כֵּן. אַחֲרֵי הַחֲתֻנָּה
 נָהְלוּ אֶת אֶרֶח חַיֵּיהֶם בְּיַד רַחֲבָה כִּיָּאָה לְגַבִּירִים בְּעַלֵּי מַעֲמַד.
 בֵּיתָם הָיָה פְתוּחַ לְרוּחָהּ וְכָל אוֹרַח חָשׁוּב שֶׁהִגִּיעַ לְעִיר
 הַתְּאֲכָסֵן אֶעֱלֶם וְנִהְנָה מִיָּדָם הַנְּדִיבָה.

הֵם הִתְגַּוְּרוּ בְּאֶחָד הַבָּתִּים הַיָּפִים בְּיוֹתֵר בְּקֶרֶב.
 שְׁנֵי הַשְּׂתָפִים הִחְזִיקוּ דִירוֹת פָּאָר גְּדוּלוֹת, שֶׁתִּפְסוּ בְּנֵן שָׁלֵם.
 הַמְשַׁפְּחוֹת גְּדָלוּ נוֹלְדוּ לָהֶם יְלָדִים, שֶׁפִּטְמוּ בְּמוֹתְרוֹת
 וּבְתַפְנוּקִים. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְגִיל חֲנוּךְ לָקְחוּ בְּשִׁבִילֵם אֶת הַמְּלַמְּדִים
 וְהַמְּחַנְכִים הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר. הָיָה לָהֶם מַסְפִּיק חֲדָרִים בְּשִׁבִיל
 מוֹרִים פְּרֻטִיִּים וּמְקוֹמוֹת אֲכָסוֹן בְּשִׁבִיל בְּנֵי יְשִׁיבָה וְתַלְמִידֵי
 חֲכָמִים. הֵם רָכְשׁוּ לָהֶם כָּלִים נָאִים וְרַהֲיִטֵי פָּאָר. הַמְזֻנָּן
 הַתְּמַלֵּא יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּכָלִי כֶּסֶף וּבְכָלִי זָהָב וְאַגְרִטְלֵי קְרִיסְטָל
 יִקְרִי עַרְךָ.

אֶת הַיְלָדִים הַשִּׂיאוּ בְּגִיל צְעִיר מְאֹד וְהַתְּחַתְּנוּ עִם
 הַמְשַׁפְּחוֹת הַמִּיחְסוֹת וְהַמְּכַבְּדוֹת בְּיוֹתֵר, כִּי הַכֶּסֶף הָיָה בְּשַׁעַע
 רַב וְהֵם יָכְלוּ לְהַבְטִיחַ נְדוּנִיּוֹת גְּדוּלוֹת וְגַם הִחְזִיקוּ אֶת הַזּוּגוֹת
 הַצְּעִירִים עַל שִׁלְחָנָם, שְׁנַיִם רַבּוֹת אַחֲרֵי הַחֲתֻנָּה, כְּדֵי שֶׁכֶּסֶפִּי
 הַנְּדוּנִיָּא יִשְׁקְעוּ בְּ"מִשְׁכַּנְתָּאוֹת" שֶׁהֵנִיבוּ רַבִּית וְרַבִּית
 דְּרַבִּית... הוֹנֵם וְרַכּוּשֵׁם גְּדָלוּ מִיּוֹם לְיוֹם. הָעֶסְקִים הַכְּשָׂרִים
 בְּלֶבֶד הַבִּיאוּ לָהֶם הַכְּנָסָה דִּי וְהוֹתֵר כְּדֵי לְחַיּוֹת חַיֵּי עֶשֶׂר

תַּאֲוֹת הַבָּצֵעַ

וַיְרוּחָהּ וְאֵלֹהֵי הָעֶסְקִים הַשְּׁחָרִים הַשְּׁפִלִים הַכְּנִיסוּ לָהֶם הוֹן
תּוֹעֲפוֹת.

רַק אַחֲרֵי שָׁנִים רַבּוֹת בָּא עֲלֵיהֶם בַּחֲטָף הַמִּשְׁבֵּר
בְּעֶסְקֵיהֶם הַמְתַּעֲבִים, הַדְּבָר הַתְּרַחֵשׁ בְּאֶפֶן בְּלִתֵּי צַפּוּי לְגַמְרֵי.

פָּרֵק שְׁלִישִׁי

הַרְהוּרֵי חֶרֶטָה

הַחֶתֶן לומד

פֶּעַם חֹזֵר אֶחָד מֵהַשְׁתָּפִים מְנַסֶּיעָה מִסְחָרִית בְּעֶצְמוֹ
שֶׁל הַחֶרֶף. וּבְהִיזוֹתוֹ עָנַף מֵהַדֶּרֶךְ וְקוֹפֵא מִקָּר, נִכְנָס בְּלִי מִשִּׁים
לְאֶחָד מִחֲדָרֵי הַבַּיִת, מְקוֹם שֶׁסּוֹם יֹשֵׁב חֲתָנוּ הַצֶּעִיר עַל יָד
שֶׁלְחָן עָמוּס סְפָרִים וְלָמֵד בְּהַתְמַדָּה. הוּא הַשְׁתַּהָּה בְּחֶדֶר כְּדִי
לְהַתְחַמֵּם וְתוֹךְ כְּדִי כִּד נִמְשָׁךְ כְּבַחְבְּלֵי קָסֵם אַחֲרֵי נִגּוֹן הַגְּמָרָא
הָעֶרֶב, שֶׁהַשְׁתַּפֵּךְ בְּחִלּוֹל הָאֵוִיר, בְּקוֹלוֹ הַדָּק וְהַצְּלוּל שֶׁל חֲתָנוּ
עוֹל-הַיָּמִים, בְּנֻעִימָה לְבַבִּית, שֶׁהַקְּסִימָה אוֹתוֹ כָּל כּלוֹ.

לְפֶתַע הוּא שׁוֹמֵעַ מִבֵּין צְלִילֵי הַמְּנַגֵּינָה, קָטְעֵי מְאָמְרִים
שֶׁחֲתָנוּ מִשָּׁנָן מִתּוֹךְ הַסְּפָרִים:

”הָאוֹכֵל חֵלֶב אוֹ בֶּשֶׂר טְרֵפָה חַיֵּב כָּרְתוּ! עַל עֵבֶרָה זוֹ
אֶפְשֶׁר לְכַפֵּר עַל יְדֵי תְּשׁוּבָה, אֲךָ אִם לֹא עָשָׂה תְּשׁוּבָה הִרְיָחוּ
נִכְרַת מֵהָעוֹלָם וְאֵינּוּ מְגִיעַ לְמַחְצִית שְׁנוֹתָיו, בְּרֵם גַּם מִיָּתָה
אֵינָה מְעַבֵּרָה אֶת הָעֵזֶן כְּלִיל וְהוּא חַיֵּב לְרַדֵּת לְגִיהֶנֶם
וְלִהְשָׁרֵף בְּמִדּוּרִים הַשּׁוֹנִים כְּדִי לְהַטְהֵר מֵהַחֲטָא וְלִזְכּוֹת
לְכַפֵּרָה מְלֵאָה.”

הרהורי חרטה

"במה דברים אמורים?" המשיך החתן "אם אכל את המאכלות האסורות בשוגג, בלי כוונה, אבל אם חטא במזיד וגם החטיא את האחרים טרפות בזדון, הרי גם התשובה אינה מועילה, אין לו חלק לעולם הבא ואינו קם בתחית המתים. הוא נדון להקלע בכף הקלע לנצח נצחים! גיהנם כלה והם אינם כלים..."

הרהורי חרטה

זעזוע עמוק עבר בלבו של החותן הבור והעם הארץ, מאכיל הטרפות, בהאזינו לדברים שחתנו עטט מתוך הספרים הקדושים, הוא שקע בכרסה כשפניו סמוקים מרב בושה והרהורים כבדים מלאו את מחו, הוא התחיל לתאר לעצמו מה צפוי למאכיל טרפות כמוהו כשיבוא בפני בית דין של מעלה, יורידו אותו לאלתר לשאול תחתיות פדי להצלות לנצח באש הגיהנם. תשובה אינה קימת בשבילו, גם לאחר ביאת המשיח, כאשר כל המתים ואפלו הרשעים והפושעים (שכבר מרקו את עונם) יקומו מקברייהם בתחית המתים, אבל הוא יוסיף להקלע ללא הרף בכף הקלע. אש הגיהנם יכלה ואלו הוא, ימשיך להיות נדון ליסורי תפת לעולמי עולמים.

אימה חשכה ירדה עליו, הוא הרגיש שמררתו נשפכת בקרבו ונפשו מרה עליו מאד, הוא קם מפרסתו בפיק

בְּרִפּוּי וּבְרִגְלוֹת כּוֹשְׁלוֹת וְנִכְנַס לְמַעוֹנוֹ, כְּשֶׁהוּא נִמְצָא עַל סֵף הַתְּמוּטָטוֹת.

אִשְׁתּוֹ כִּמְעַט הִפְתָּה בְּהֵלֶם לְמִרְאָה דְּמוֹתוֹ הַשְּׁבוּרָה וְהִרְצוּצָה. פְּנֵי הַקָּצֵב שָׁלוֹ, שְׁזָרְחוֹ תְּמִיד בְּאֲדָמִימוֹת שׁוֹפְעֵת בְּרִיאוֹת, הָיוּ עִתָּה חֲזָרִים כְּסִיד וְחֲרוּשִׁים קִמְטֵי אִימָה וּמוֹעֵקָה, הוּא הִפִּיל אֶת עֲצָמוֹ עַל הַסֶּפֶה, עִם הַפְּנִים לְמִטָּה וּפְרָץ בְּבִכּוֹ מֵר, עֲמַרְמַרְת עֲבָרָה בְּכָל גּוֹפָה לְשִׁמְעַ בְּכִיו. הַקּוֹלוֹת פָּרְצוּ מִפְּנֵי בְּעִרְיָמָה אִימָה כְּמוֹ מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ שֶׁל פֶּר שְׁחוּט.

”מָה קָרָה לָךְ?” שְׁאַלָה אִשְׁתּוֹ כְּשֶׁהִיא רוֹעֵדַת מִפַּחַד,
”מִדּוּעַ אֲתָה כָּל כֶּף בּוֹכָה?”

אוֹלָם הִיא לֹא קִבְּלָה כָּל מַעֲנָה. הוּא הִמְשִׁיךְ לְבָפוֹת וְלִילֵל לְלֹא הֶרֶף, נְחָלִי דְּמַעוֹת זָרְמוּ מֵעֵינָיו וְהוּא הֵלֶם בְּשִׁתִּי אֲגֻרּוֹפִיו עַד שֶׁמָּחֹזוֹ חָשַׁב לְהִתְפּוּצֵץ. הוּא צָעַק בְּלִי הַפְּסֵק:
”אוֹי לִי וְאוֹי לְחַיִּי!!!”

הַשְּׁתָּף מְרִגִיעַ

הָאִשָּׁה רָצָה לְקַרֵּא לְשְׁתָּף, אוֹלֵי הוּא יַעֲלִיחַ לְהַצִּיל מִפְּנֵי מָה קָרָה, הַשְּׁתָּף בָּא בְּרִיצָה וְגַם הוּא נִדְּהַם לְמִרְאָה שְׁתָּפוֹ, הַשְּׁרוּעַ עַל הַסֶּפֶה, מִטִּיחַ אֲגֻרּוֹפָיו בְּרֵאשׁוֹ וּמְשִׁמִיעַ יְלָלוֹת כְּשֶׁל חִיָּה פְּעוּעָה.

והרצוצה. פני-הקצב שלו, שזרחו תמיד באדמימות שופעת בריאות, היו עתה חורים כסיד וחרושים קמטי אימה ומועקה. הוא הפיל עצמו על הספה, עם הפנים למטה ופרץ בבכי מר. צמרמרת עברה בכל גופה לשמע בכיו. הקולות פּרצו מפיו בצרימה אימה כמו מתוך גרנו של פּר שחוט.

"מה קרה לך? — שאלה אשתו כשהיא רועדת מפחד — מדוע אתה בוכה כל כך?"

אולם לא קבלה כל מענה. הוא המשיך לבכות ולילל ללא הרף. נחלי דמעות זרמו מעיניו, והוא הלם בשתי אגרופיו בראשו עד שמחו חשב להתפוצץ. הוא צעק בלי הפסק: "אוי לי ואוי לחיי!!!"

האשה מהרה לקרא לשותף, אולי יצליח להציל מפיו מה קרה. השותף בא בריצה וגם הוא נדהם למראה שותפו, השרוע על המטה, מטית אגרופיו בראשו, ומשמיע יללות כשל חיה פצועה.

"מה ארע לך? — הפגיע בו השותף בטלטלו את כתפיו — אמר מלה! האם משהו שדד אותך? האם הסתבכת בענייני כספים? אל דאגה! נוכל לעמד בכך... יש לנו די והותר..."

גם אשתו נסתה שוב לדובב אותו בהרעיפה עליו במתק-לשון דברי הרגעה מרככי לב:

"הרי לא חסר לנו שום דבר; נתברכנו ברוך-השם בעשר, כבוד, גדלה, צאצאים משפעים בכל המעלות בלי

"מה ארע לך?" הפגיע בו השתף בטלטלו את כתפיו
"אמר מלה!! האם מישהו שדד אותך? האם הסתבכת בענייני
כספים? אל דאגה! נוכל לעמד בכך... יש לנו מספיק..."

גם אשתו נסתה שוב לדובב אותו בהרעיפה עליו
במתק לשון דברי הרגעה מרככי לב:

"הרי לא חסר לנו שום דבר: נתברכנו ברוך השם
בעשר, כבוד, גדלה, צאצאים משפעים בכל המעלות בלי עון
הרע! חתנים וכלות לשם ולתפארת! דירת פאר עם כל
המותרות שאין פמזה בכל העיר! האנשים הנכבדים ביותר
גאים להיות מבאי ביתנו, אוכלים אצלנו ומבלים אצלנו ואף
מקבלים אצלנו את התרומות הגדולות ביותר למוסדות
ולמטרות צדקה... אם כן מדוע נפלת פתאום לתוך תהום כזה
של יאוש ושברון לב?"

עברה שעה ארבה עד שמאכיל הטרפות יכול להרגע
ולהפסיק את בכיו, כשהרים את פניו היה קשה להפירו, הוא
רמז לאשתו שתצא מהחדר, הוא רוצה להמתיק סוד עם
שתפו כאשר יצאה אשתו מהחדר והוא נשאר לבדו עם
חברו לפשע, פרץ מחדש בבכי תמרורים ללא הפוגות, הוא
רעד בכל גופו אחוז עוית ומתפתל ביסורים והיה נדמה
שהנה יתקף אותו השבץ...

הרהורי חרטה

השתף הסתכל במחזה כשהדם קופא בעורקיו וצפה
בכליון עינים לשמע מלה פלשהי שתבהיר את סבת הבכי
האים הזה.

לבסוף הצליח מאכיל הטרפות במאמצים מרבים
להתגבר על התקפת היגון ולשלט קצת על עצמו ובגיסו את
שאריית כחו, לחש לעבר שתפו:

"אנא תמד בי ונצא לגן... גלך הרחק הרחק, כדי שאף
אחד לא יקשיב לשיחתנו..."

השנים יצאו לגן הנאה והמטפח, שהשקע בו הזן רב
ואשר היה נושא לקנאה גם בין הפריצים העשירים ביותר,
הם נכנסו עמק לתוך חרשת עצים צפופים ושם מצא מאכיל
הטרפות את לשונו:

שתף לצרה

"דע לך, שתפי היקר, שהשטן הוא היצר הרע, לכד
אותם ברשתו... הוא סגור את עיניהם בתאות הממון ועל ידי
כך המיט עליהם שואה שלא יחלצו ממנה לנצח נצחים! כי
נגזר עליהם להיות לדראון לעולמי עולמים! כל כספם וזהבם,
כל היתלומים ואבני החן, הוילות המפארות והגנים הפורחים
לא יחלצו אותם מצרה זו ולא יוכלו לגרע במאומה מהסבל
האים המצפה להם... ויום הדין אינו רחוק! כבר עברנו כמעט
את מחצית שנותינו ואין להם כל סכוי להאריך ימים... כי

שְׁנֵיהֶם חִיבִים כָּרְתוּ! זֶה הָעֵנֶשׁ הָרֵאשׁוֹן בְּסִדְרַת הָעוֹנֵשׁוֹן
שְׁיַחֲוֹלוּ עַל רֵאשִׁים: לְהַפְרֵת מִן הָעוֹלָם בְּדַמִּי יְמִיהֶם! וְאִם
תֹּאמַר שֶׁהַמּוֹת אֵינּוּ מִפְּחִיד אוֹתְךָ, שִׁהְרִי רַק פֶּעַם אַחַת (1)
מֵתִים וְלֹא פְעָמִים (2) וְלֹא חָשׁוּב לָךְ מֵתִי זֶה קוֹרֵה? אִם כֵּן
יִדַע תִּדַע שֶׁרַק אֲזוֹ, דוֹקָא אַחֲרֵי שֶׁנִּסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, מוֹכְנִים
וּמְזַמְנִים בְּשִׁבְלֵם יִסּוּרֵי תַפֶּת כְּאֵלֶּה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַעֲלוֹתָם
בְּדַמְיוֹן אָנוּשׁ! אֶלֶף אֶלְפֵי מֵיתוֹת מְשֻׁנוֹת נְכוֹנוֹ לָהֶם!..”

וְכֵאן חָזַר בְּפָנָיו עַל הַדְּבָרִים שֶׁשָּׁמַע זֶה עֵתָה מִפִּי
חֲתָנּוֹ, שֶׁקָּרָא אוֹתָם לְפִי תָמוּ מִתּוֹךְ סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ: עַל גִּזְרֵי דֵינּוֹ
שֶׁל מִי שֶׁמֵּאֲכִיל נְבִלוֹת וְטֵרֵפוֹת וּמַחֲטִיא אֶת הָרֵבִים, שֶׁגַם
הַתְּשׁוּבָה אֵינָה מְכַפֶּרֶת עָלָיו וְשֹׂאֵן לוֹ תִקְנָה עוֹלָמִית וְהוּא
הוֹסִיף בְּקוֹל רוֹוֵי מְרִירוֹת וַיֹּאמֶר:

”הִגַּע בְּעֵצְמְךָ, זֶה שְׁלֵשִׁים (30) שָׁנָה שֶׁהֵם מְצִיפִים
אֶת הָעִיר בְּבֶשֶׁר טֵרֵפָה וְכִמְהָ מֵאוֹת וְאַלְפִים יְהוּדִים תְּמִימִים
נִכְשְׁלוּ עַל יָדָם בְּעֵבְרוֹת חֲמוּרוֹת בְּיוֹתֵר! רֵאָה מֶה גָדוֹל כַּחוֹ
שֶׁל הַשָּׁטָן! עִיר כְּמוֹ קִרְקוֹב הַמְּלֵאָה סוֹפְרִים וְחֲכָמִים, צְדִיקִים
וְחַסִּידִים, רֵבָנִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה וְאֵף אֶחָד אֵינּוּ מַעֲלֶה נֶגְדָם אֵף
חֶשֶׁד קַל שֶׁבִקְלִים! כָּלֵם מִבְּשָׁלִים וְאוֹכְלִים אֶת בֶּשֶׂר הַפְּגוּל
שֶׁהֵם שׁוֹחֲטִים לַיְלָה לַיְלָה! בְּנֵי הַמְּשֻׁפָּחוֹת הַחֲרָדִיּוֹת בְּיוֹתֵר
קוֹנִים אֶצְלָם בֶּשֶׂר לְלֹא כָּל פְּקוּק, בְּחֲתָנוֹת הַמִּפְאָרוֹת בְּיוֹתֵר,
בְּסֵעוּדוֹת בֵּר-מַעֲוָה, בְּסִיוְמֵי הַשׁ”ס, בְּקִדּוּשֵׁים שֶׁל שְׂמֵחַת
תּוֹרָה, שֶׁבָּהֶם מְשֻׁתְּפִים יְהוּדִים עִם שְׁטָרִימְלֵאָה וְקַפּוּטוֹת
שֶׁל מְשִׁי וְקִטִּיפָה, מַעֲלִים עַל הַשְּׁלֵחָנוֹת נִתְחִי בֶּשֶׂר הַפְּגוּל

הרהורי חרטה

שלהם, נבלה וטרפה, חלב ודם! מה יתרון לנו מכל העשר
שלנו? האם אנו אוכלים בשתי כפיות בבת אחת? האם הבטן
אינה שבעה מלחם ובצלים באותה מדה שהיא שבעה
מעוגות קרם ומאמצות בשר הודו? שנות חיינו המעטות
חולפות כצל עובר וכענן פלה... ואז נצטרף להתיצב בפני
בית דין של מעלה למסר דין וחשבון על מעשינו! ושם לא
יועילו לנו שום תרועים ושום תחבולות! מלאכי חבלה לא
ספר כבר מצפים להם כדי לענותם בגיהנם, בענויים קשים
ונוראים שאין לתארם, כל הסבל והמצוקות של ילדותם אצל
הדוד, יתומים רעבים ויחפים, יראו כגן עדן לעמת רגע אחד
(1) במדורי התפת אשר בשאל תחתיות!!!

לשמע תאורי זועה אלה נתקף גם השתף בחרדה
עמקה. גם עליו נפלה אימה חשכה והוא לא ידע את נפשו
מרב פחד מפני העתיד האים הצפוי לו ואשר נראה לו ברגע
זה מוחשי מאד ושאין ממנו מנוס.

שעה ארבה צעדו השנים, בשבילי הגן המפא,ר,
כשראשיהם רכונים, פניהם חרושי יגון ומעיניהם מציץ
תיאוש, הם החרישו מרב הלם, כשמחשבות כבדות ונוגות
מתרועעות במחם.

כָּל אֶחָד נָסָה לְתֹאֵר לְעַצְמוֹ אֶת הַסְּעָרָה שֶׁתַּחְזוֹלֵל
בְּמִדּוּרֵי הַשָּׂאוֹל כְּשֶׁהֵם יוֹבְאוּ לְשֵׁם לְאַחַר מוֹתָם: דּוּדִים
מִיַּחֲדִים מְלֵאִים זֶפֶת רוֹתַחַת יְהִיוּ מִסְקִים בְּשִׁבְלֵם, שְׁפוּדִים
עֲנָקִים לוֹהֵטִים יִתְחַבּוּ לְתוֹךְ גּוֹפּוֹתֵיהֶם הַטְּמְאוֹת וּבָהֶם יִקְלְעוּ
אוֹתָם לְתוֹךְ הַיּוֹרוֹת הַרוֹתַחּוֹת. יִגְמְרוּ בְּדוּד אֶחָד יִכְנָסוּ לְדוּד
שְׁנֵי וְכֵן הִלָּאָה בְּלִי סוּף וּבְלִי קֶץ.

זַעֲקַת הַשֶּׁבֶר שְׁלָהֶם לֹא יִשְׁמְעוּ, אֲנָקַת יִסּוּרֵיהֶם
תִּפְלָנָה עַל אֲזָנֵים אֶטּוּמוֹת. כָּל הַשְּׁעָרִים יְהִיוּ נְעוּלִים בְּפִנְיֵיהֶם
וְשׁוֹעֲתָם לֹא תִגִּיעַ אֶל כֶּסֶף הַכְּבוֹד. כִּי הֵם הַגְּרוּעִים בְּיוֹתֵר
מִבֵּין עוֹבְרֵי הָעֵבְרוֹת. דּוֹמָה שֶׁהֶרְשַׁע הַמְרַשָּׁע בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם,
לֹא בִצַע בְּמִשְׁךְ כָּל יְמֵי חַיָּו פְּשָׁעִים כָּל כֶּךָ חֲמוּרִים כְּפִי שֶׁהֵם
עָשׂוּ. יוֹתֵר מְשֻׁלְשִׁים שָׁנָה רְצוּפוֹת הָאֲכִילוּ יוֹם יוֹם טְרָפוֹת
לְעִיר שְׁלֵמָה, בְּהַכְשִׁילָם אֲלֵפֵי יְהוּדִים שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת, לְהַגְעֵל
בְּבִשָּׁר תּוֹעֵבָה וּלְעֵבֵר עַל אֲסוּרִים חֲמוּרִים בְּיוֹתֵר!

מַחְלִיטִים לְפָנוֹת אֶל הָרֵב

הֵם הַמְּשִׁיכּוֹ לְעַד בְּדַמְמָה כְּשֶׁהֵם עוֹשִׂים אֶת חֲשׁבוֹן
נַפְשָׁם, בּוֹדְקִים וּמְנַתְּחִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם וְטוֹבְעִים בֵּינָם שֶׁל
חֲרָטָה. אַחֲרֵי הַרְחֻרוֹם מְרַבִּים וְחַטּוּטִים עֲמָקִים בְּתוֹךְ נַפְשָׁם
פְּנוּמָה, קָרַע אֶחָד הַשְּׁתַּפִּים אֶת הַדַּמְמָה בְּאִמְרוֹ אֶל חֲבֵרוֹ:

”אַתָּה יוֹדֵעַ מָה? הֲבֵיאָה נִכְנָס אֶל רֵב הָעִיר וְנִגְלָה לְפָנָיו
אֶת כָּל לִבְנוֹ. נִתְּוֵדָה לְפָנָיו וְדוּי מְלֵא עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ
וְנִסְפָּר לוֹ עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים הַנִּתְעַבִּים וְהַשְּׁפִלִים שֶׁבִצַעְנוּ מֵאֵז

הרהורי חרטה

עמדנו על דעתנו ועד היום הזה, לא נכחד ממנו מאומה!
אולי בכל זאת יוכל הרב למצא בשבילנו פתח לחזור
בתשובה.

"אני מוכן לקבל על עצמי כל 'תקון' שיטל עלי:
לחיות חיי עני ומצוקה, לענות את נפשי בתעניות, לסבל
השפלות ובושות ובלבד להנצל מהגור דין הנורא הצפוי לנו
כשנסתלק מן העולם. כי איזה ערף יש לסבל ולבזיונות
בעולם הזה לעמת יסורי התפת האין סופיים במדורי השאול
בעולם הבא? פאן בעולם הזה יש קץ לכל צרה. שום סבל
אינו נמשך ללא סוף. ואלו בעולם הבא נמשך כל דבר לניצח
נצחים!

"אין לנו שום יצה אחרת! אנו חייבים להפסיק מיד
את העסק הנתעב ולנסות בכל הדרכים לעשות משהו לתקון
נפשותינו..."

שני השתפים שפכו לא מעט דמעה במשך אותה
שיחה של חשבון הנפש ולבסוף קבלו את ההחלטה האיתנה,
ששניהם ביחד ינסו באותו ערב אל הרב של קרקוב,
להתודות בפניו על הכל ולבקש ממנו להורות להם דרך
לתשובה שלמה, שתכפר על חטאיהם הכבדים.

פָּרֵק רְבִיעִי

זַעֲקַת שֹׁבֵר

בְּאוֹתָהּ תִּקְוָפָה, בָּהּ הִתְרַחֵשׁ הַפֶּשַׁע הַמְּבִישׁ שֶׁל הַפְּעֻת
בְּשֵׁר הַטְּרָפָה, יֵשֵׁב עַל פֶּס הַרְבֵּנוֹת בְּקִרְקוֹב הַצְדִּיק וְהַמְּקַבֵּל
הַקְדוֹשׁ רַבִּי נִתֵּן שְׁפִירָא, מְחַבֵּר סֵפֶר הַקְּבֵלָה הַמְּפָרֵס "מְגִלָּה
עֲמֻקּוֹת". הוּא הָיָה אִישׁ אֶלֶף-לָקִים, קְדוֹשׁ וְטָהוֹר, שֶׁכָּל רוֹז לֹא
אָנִיס לָהּ. עֵינָיו הִפְקוּחוֹת וְהִצְלוּלוֹת חֲדָרוֹ כְּלִיּוֹת וְלֵב וַיִּדְעוּ
כָּל מָה שֶׁמִּתְרַחֵשׁ בְּסִתְרֵי סִתְרִים, הוּא הָיָה בְּקִי בְּחֻכְמַת
הַפְּרָעוּף וּבְהַסְתַּפְּלוֹ בְּפָנָיו אִישׁ יָכוֹל לְקַרְא אֶת מַחְשְׁבוֹתָיו
הַנְּסֻתָרוֹת בְּיוֹתֵר, כָּל הַסּוּדוֹת וְהַרְמְזִים הַכְּמוּסִים הַכְּלוּלִים
בְּאוֹתֵיּוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הָיוּ גְלוּיִם וּבְרוּרִים בְּפָנָיו.

אֵךְ בְּמַקְרָה זֶה כָּאֵלוֹ הַעֲבִיר הַשָּׁטָן דִּק שֶׁל עֶרְפֵּל עַל
פָּנָיו עֵינָיו הִטְהוּרוֹת שֶׁל הָרֵב, כְּדִי שֶׁהוּא לֹא יִבְחִין בְּמַעֲשֵׂים
הַנּוֹרְאִים הַמִּתְרַחֲשִׁים סְבִיבוֹ, בְּעִיר שְׁבָה כְּהוֹן כְּמֵרָא דְאַתְרָא
וְהוּא לֹא חָשׂ וְלֹא הִרְגִישׁ בַּפֶּשַׁעִים הָאֵימִים הַמְּבַצְעִים עַל יְדֵי
שְׁנֵי בְּעָלֵי בָתִּים חֲשׁוּבִים וְנִכְבְּדִים, הַחוּטָאִים וּמַחְטִיאִים אֶת
הָרַבִּים וּמְכַשִּׁילִים אֶת הַיְהוּדִים הַחֲרָדִים בְּיוֹתֵר בְּאַסּוּרִים
הַחֲמוּרִים בְּיוֹתֵר שֶׁל נְבִלָה, טְרָפָה, חֵלֶב וְדָם.

בְּמִשְׁךְ אוֹתָהּ הָעֵת פָּרְעוּ הַרְבֵּה פְּעָמִים מַגְפוֹת
בְּקִרְקוֹב, פְּעַם בֵּין הַמְּבַגְרִים, שֶׁנִּתְקַפּוּ פְּתָאוֹם בְּמַחְלוֹת, נִפְלוּ

זַעֲקַת שֶׁבֶר

לְמִשְׁכַּב לַיָּמִים סְפוּרִים וְנִסְתַּלְקוּ מֵהָעוֹלָם בְּדַמִּי יְמִיהֶם: וּפְעַם
בֵּין יְלָדִים רַבִּים, שְׁעוֹד לֹא הִסְפִּיקוּ לְטַעַם טַעַם הַחַיִּים וְגִיעוּ
לִפְנֵי זְמַנָּם.

בְּעַל "מְגִלַּת עֲמֻקּוֹת", הָרַב שֶׁל הָעִיר, הָיָה מְכָרִיז
לְעֵתִים קְרוֹבוֹת עַל יְמֵי תְּפִלָּה וְצוּם לְבַטֵּל אֶת רַע הַגְּזֵרָה וְאֵז
חֲלָה הַפּוֹגָה בְּמַפֵּת הַמְּגַפָּה לְזִמְן מָה, אֲךָ בְּעֵבֶר תְּקוּפָה
מְסִימָת, הָיְתָה הַמְּגַפָּה מִתְּחַדֶּשֶׁת וּמְפִילָה חֲלָלִים בְּמִסְפָּר רַב.
בֵּית הָעֵלְמִין הָיָה צָר מִלְּהַכִּיל אֶת הַקְּבָרִים הַחֲדָשִׁים לְבָקָרִים,
שֶׁל מְבַגְּרִים וְתִינוּקוֹת רַבִּים שֶׁנִּסְפוּ בְּמְגַפָּה.

בְּעַל "מְגִלַּת עֲמֻקּוֹת", הָרוּעָה הַנְּאָמָן שֶׁל צֶאֱן עֲדָתוֹ
הִרְגִישׁ בְּחוּשׁ, שְׂאֵי שָׁם בְּמִקּוֹם סֵתֵר לֹחֶשֶׁת אֵשׁ זָרָה...
שְׁחֻטָּאִים נוֹרָאִים מִתְּבַצְעִים בְּמִסְתָּרִים וּבְגִלְלָם נִשְׁפָּךְ חֲרוֹן אַף
ה' עַל כָּל הָעִיר. אֲךָ לְגִלוֹת, מִי, מָה, אֵיפֹה דְּבַר זֶה נִבְצַר
מִמֶּנּוּ, הַשָּׁטָן הַפְּעִיל אֶת כָּל כַּחוֹת הַטְּמָאָה כְּדִי לְהַעֲלִים אֶת
הַפֶּשַׁע מֵעֵינָיו הַבְּהִירוֹת שֶׁל בְּעַל "מְגִלַּת עֲמֻקּוֹת".

כָּל זֶה, עַד אוֹתוֹ לַיְלָה, בּוּ הוֹפִיעוּ בְּפֶתַח הַבַּיִת שֶׁל
בֵּית דִּינּוֹ, שְׁנֵי הַנְּגִידִים הַגְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר בְּעִיר, שְׁנֵי הַקְּצָבִים
הַשְּׂתָפִים, שְׁבִידֵם הִרְחִיבָה הֵם הַחֲזִיקוּ וְתָמְכוּ בְּמוֹסְדוֹת צְדָקָה
רַבִּים, תְּלֻמוֹדֵי תוֹרָה וַיִּשְׁיבוּת.

"בְּרוּכִים הַבָּאִים!" קָבְלוּ הַמְּשַׁמְשִׁים אֶת פְּנֵיהֶם
בְּכַבּוֹד רַב וְחָשׂוּ מִיָּד לְהוֹדִיעַ לְבְּעַל מְגִלַּת עֲמֻקּוֹת עַל בּוֹאֵם
שֶׁל שְׁנֵי הַגְּבִירִים הַחֲשׁוּבִים וְהַנְּכַבְּדִים...

לֹא שֶׁהֵינָה יְתָרוֹת הַכֶּנֶסוֹ תִּכְפֹּר שְׁנֵי הַקְּצָבִים הַשְּׁתֵּפִים
לְתוֹךְ הַחֲדָר הַנֶּאֱחָה בְּיִתְרֵי הָרֵב: הוֹשִׁיבוּ אוֹתָם
בְּפִרְסָאוֹת פָּאָר וְהָרֵב בְּעַל "מְגִלַּת עֲמֻקּוֹת" קִדְּם אֶת פְּנֵיהֶם
בְּכַבּוֹד רַב כִּיֵּאָה לְנִגִּידִים בְּעִלֵי עֲדָקָה כְּמוֹתָם. הַרְבֵּנִית
הַבִּיָּאָה כְּבוֹד וְהִגִּישָׁה אֶל הַשְּׁלֶחָן אַף הָאוֹרְחִים לֹא רָצוּ
לְטַעַם מְאוּמָה, הֵם לָחֲשׂוּ לְרַב שֶׁהֵם בָּאוּ לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּעִנְיָן
חָשׁוֹב בְּיִתְרֵי וּבְקִשׁוֹ לְהִשְׁאָר אִתּוֹ לְבַד בַּחֲדָר, כִּי הֵם רוֹצִים
לְגַלּוֹת לוֹ סוּד גָּדוֹל...

הָרֵב צִוָּה מִיָּד עַל כָּל הַנוֹכְחִים לְעֹזֵב אֶת הַחֲדָר,
הַדִּלֵּת נִסְגְּרָה וְשְׁנֵי הַקְּצָבִים נִשְׁאָרוּ לְבַד עִם הָרֵב.

הָרֵב נִדְהָם

בְּרֵאשׁ מוֹרֵד וּבְפָנִים לוֹהֲטוֹת מְבוֹשָׁה וּבְקוֹל רוֹוִי
דְּמָעוֹת, גּוֹלֵל אֶחָד מֵהַשְּׁתֵּפִים אֶת כָּל הַפְּרָשָׁה הַמְּבִישָׁה,
בְּהִתְוֹדוֹתוֹ בְּפָנֵי הָרֵב שֶׁזֶה עֲשָׂרוֹת שָׁנִים שֶׁהֵם מְאֻכִּילִים
טְרָפוֹת לְתוֹשְׁבֵי הָעִיר וְכִי כְּמַעַט אֵין בֵּית בְּקִרְקוֹב שֶׁמְטַבְּחוֹ
לֹא נִטְרָף בְּבֶשֶׁר פְּגָלִים.

הֵם סָפְרוּ לְרַב אֶת כָּל סְפּוֹר חַיִּיהֶם עַל כָּל פְּרִטּוֹ, אֶת
חַוּוֹתֵיהֶם הַקְּשׁוֹת שֶׁל יְמֵי יְלֻדוֹתָם כְּשֶׁנִּשְׁאָרוּ יְתוּמִים מֵאֵב
וְאֵם וְסָבְלוּ חֲרַפַּת רָעַב וְעַד שֶׁהֶעֱפִילוּ לְפִסְגַּת הָעֵשֶׂר. הֵם
הִאָּרוּ בִּיצַד הַתְּחִילוּ לְהִגְיֵב נִתְחִי בָּשָׂר טְרָפָה קְטַנִּים לְתוֹךְ
הַשְּׁקִינּוֹת שֶׁל הַבָּשָׂר הַכָּשֶׁר; וְאִיךְ הִתְקַדְּמוּ אַחֵר כֵּךְ וְהִפְכוּ
לְקְצָבִים עֲצֵמָאִים, שֶׁחֲטוּ עִגָּל אֶחָד (1) עַל יְדֵי שׁוֹחֵט כְּדַת

זַעֲקַת שֶׁבֶר

וּכְדִין וְעִגָּל שְׁנֵי (2) שָׁחֲטוּ בְּעֵצָמָם בְּמַחֲסַן סֵתֵר בְּסַמְטָא
נִדְחָת וְאִז עָבְרוּ לְשַׁחֲיִטַּת פְּרָה אַחַת וְאַחַר כֵּן הִרְבֵּה פְרוֹת,
חָלַק בָּשָׂר וְחָלַק טְרֵפָה וּמִפְעִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר בָּשָׂר פְּגוּל
וּמִכְשִׁילִים מֵאוֹת וְאַלְפִים בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת וְכֵן הֵם גּוֹרְפִים
הוֹן תּוֹעֵפוֹת וּמְמַלְאִים אֶת בְּתִיָּהֶם בְּכֶסֶף וְזָהָב, קוֹנִים קְרָקְעוֹת
וְרוֹכְשִׁים נֶכֶס אַחַר נֶכֶס... וְהֶעֱסָקִים הַנִּתְעָבִים נְמֻשְׁכִּים לֹא
מֵעֶזֶר...

בְּעַל מַגְלָה עֲמָקוֹת הִקְשִׁיב לְסַפּוֹרָם כְּשֶׁדָּמּוּ קוֹפֵא
בְּעוֹרְקָיו. תַּחֲלָה לֹא יָכוֹל לְהֶאֱמִין לְמִשְׁמַע אֲזִינוֹ, תּוֹעֵבָה כְּזוֹ
לֹא תִתְכַּן! אֵךְ כָּכָל שֶׁהַפְּרִשָׁה נִגְלָה בְּפָנָיו עַל כָּל פְּרִטְיָה
וְדִקְדוּקָיָה, נוֹכַח לְדַעַת שְׂאֵמָנָם "אַמַּת נָכוֹן הַדְּבָר! נַעֲשֵׂתָה"
הַנְּבֻלָּה "הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל!!!!" (ע"פ דְּבָרִים יז, ד).

הַחֲדָר עִם שְׁנֵי הַקְּצָבִים הִתְחִיל לְהִסְתַּחֲרֵר לְנֶגֶד עֵינָיו,
מֵעִיו נִתְהַפְּכוּ בְּקִרְבּוֹ וְכָל גּוֹפּוֹ נִתְכַּסָּה בְּזַעַף קָרָה וְאִז הִלִּיט
אֶת פָּנָיו בְּשֵׁתֵי יָדָיו, כְּשֶׁהוּא רוֹעֵד כְּלוֹ וְשֵׁנָיו "דָּא לְדָא
נִקְשָׁן" (דְּנִיָּאל ה, ו)... בְּאַמְעוּ כָּל כַּחוֹתָיו, הִתְמַלְטָה מִפְּנֵי זַעֲקַת
שֶׁבֶר קוֹרַעַת לֵב:

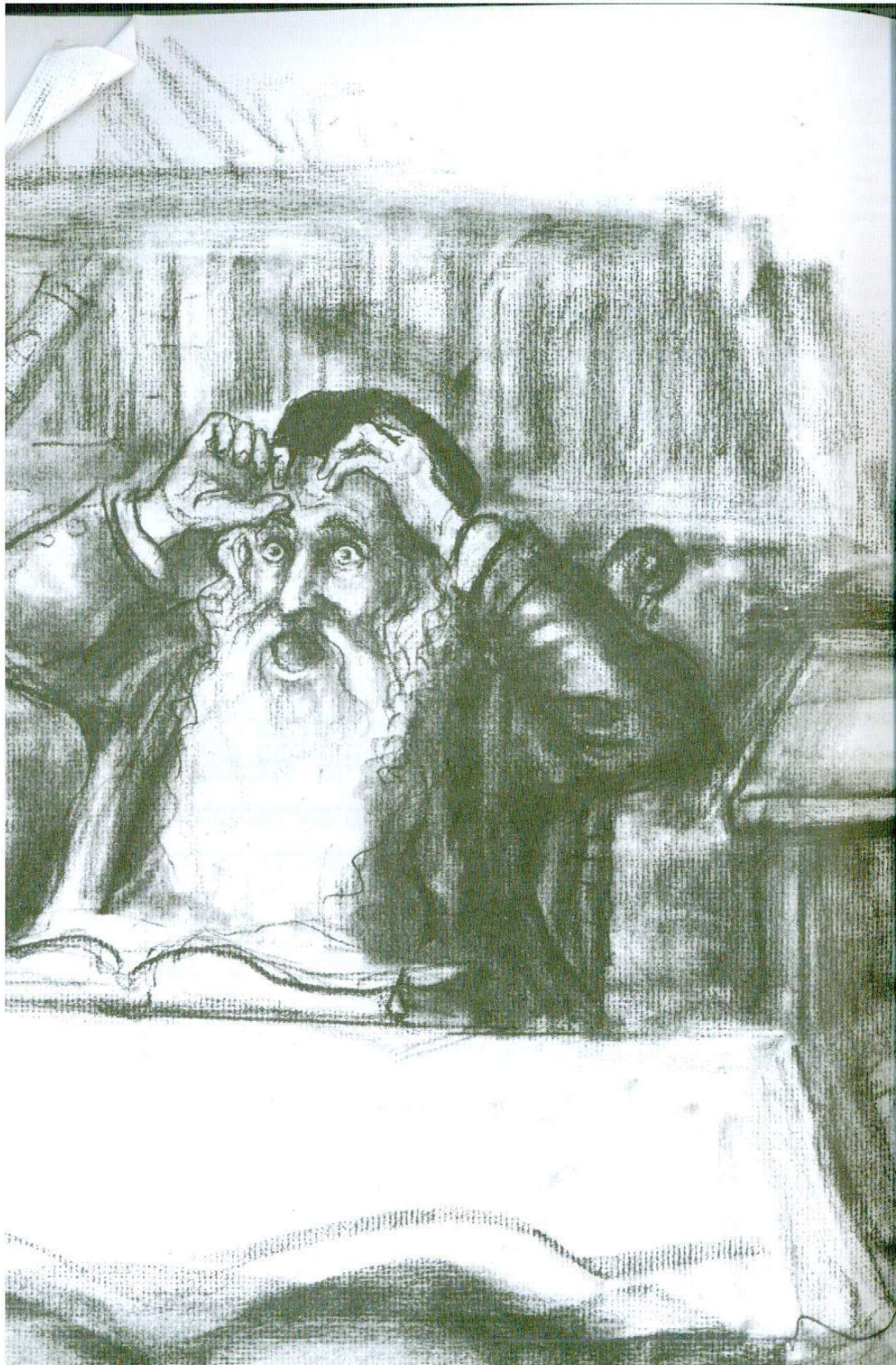
"אוֹי וְאַבּוֹי! מַה רַבִּים הֵם הָאֲנָשִׁים הַכְּשָׁרִים, קְדוֹשִׁים
וְטַהוֹרִים, תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן וְעוֹלָלִים וְיוֹנְקִים חֲפִים מִפְּשַׁע
שֶׁנִּגְדַּע פְּתִיל חַיִּיהֶם בְּגִלְל מַעֲשִׂים מִתְעָבִים אֱלֹהִים!

וכדין ועגל שני שחטו בעצמם במחסן סתר בסמטה נדחת, ואז עברו לשחיטת פרה אחת ואחר-כך הרבה פרות, חלק כשר וחלק טרפה, ומפיצים יותר ויותר בשר פגול ומכשילים מאות ואלפים בעברות חמורות, וכך הם גורפים הון תועפות, וממלאים את בתיהם בכסף וזהב, קונים קרקעות ורוכשים נכס אחרי נכס... והעסקים הנתעבים נמשכים ללא מעצר...

בעל מגלה עמקות הקשיב לספורם כשדמו קופא בעורקיו. תחלה לא יכול היה להאמין למשמע אזניו. תועבה כזאת לא תתכן! אך ככל שהפרשה נגולה בפניו על כל פרטיה ודקדוקיה, נכח לדעת שאמנם אמת נכון הדבר! געשתה הנבלה הזאת בישראל!!

החדר עם שני הקצבים התחיל להסתחרר לנגד עיניו, מעיו נתהפכו בקרבו וכל גופו נתכסה בזעה קרה. הוא הליט את פניו בשתי ידיו, כשהוא רועד כלו ושניו דא לדא נקשן... באמצו את כל כחותיו, התמלטה מפיו זעקת שבר קורעת לב:

"אוי לנו ואבוי לנפשנו! מה רבים הם האנשים הכשרים, קדושים וטהורים, תינוקות של בית רבן ועוללים ויונקים חפים מפשע שנגדע פתיל חייהם בגלל מעשים מתעבים אלה! כמה תעניות גזרתי, כמה ימי תפלה קבעתי, כמה השגחנו בשבע עינים, בדקנו חקרנו ודקדקנו שלא ידבק בנו שום עון או חטא, שלא ימצא בתוכנו שרש פורה ראש ולענה, שהשם יתברך יסיר מעלינו את חרון אפו והמגפה

זַעֲקַת שֶׁבֶר

כַּמָּה תַעֲנִיּוֹת גְּזַרְתִּי, כַּמָּה יָמֵי תִפְלָה קִבַּעְתִּי,
כַּמָּה הִשְׁגַּחְנוּ בְּשִׁבְעַת (7) עֵינַיִם, בְּדַקְנוּ וְחִקְרְנוּ וְדַקְדַּקְנוּ שְׁלֹא
יִדְבֹק בָּנוּ שׁוֹם עֶזְרָא אוֹ חֲטָא, שְׁלֹא יִמְצָא בְּתוֹכְנוּ "שֶׁרֶשׁ פְּרָה
רֹאשׁ וְלַעֲנָה" (דברים כט, יז) שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִסִּיר מֵעֵלֵינוּ אֶת
חֲרוֹן אַפּוֹ וְהַמְגִפָּה תַעֲצֹר! וּמִי הִיָּה יָכוֹל לְחַלֵּם שֶׁהֵנָּה פְּשָׁעִים
אֵימִים וְנוֹרָאִים כְּאֵלֶּה מִתְבַּצְּעִים יוֹם יוֹם וְשָׁעָה שָׁעָה מִמָּשׁ
מִתַּחַת לָאָרֶץ וְאֵין שׁוֹמֵעַ וְאֵין רוֹאֶה!!!

"מִן הַשָּׁמַיִם הֶעֱלִימוּ מִמֶּנִּי אֶת דְּבַר הַתַּעֲבָה! עֵינַי
כְּאֵלוֹ כֶּסֶף בְּעֶרְפֶּל סְמִיךְ, כְּדִי שְׁלֹא אֶרְאֶה וְלֹא אֲדַע".

כְּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ שְׁנֵי הַשְּׂתַפִּים אֶת דְּבַרֵי הָרֵב, שִׁיָּצְאוּ
מִתּוֹךְ לֵב קָרוֹעַ וּמִרְתַּח וְרֵאוּ כִּי־צַד הוּא מִתְפַּתֵּל וּמִתְנַסֵּר מְרֹב
צֶעַר וּמוֹעָקָה, פָּרְצוּ שְׁנֵיהֶם בְּבִכֵי תַמְרוּרִים. גַּם הִצְדִּיק בְּעַל
מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת בְּכַה לֵלֵא הַפּוֹגוֹת, מִבְּלִי יִכְלַת לְהַשְׁלִים עִם
הַמַּחְשָׁבָה שֶׁדִּבֶּר אִים כְּזֶה קָרָה בְּתַקּוּפָה בָּהּ הוּא מְכַהֵן כְּרֹב
הָעִיר.

לְאַחַר שֶׁעִינֵיהֶם כָּבַר הָיוּ תַפּוּחֹת מְרֹב בְּכִי וּמַעֲיָן
דְּמַעוֹתֵיהֶם כָּבַר הָיָה יָבֵשׁ, הַתְּאוּשָׁשׁ הָרֵב וְנִחְלָץ לַפְּעֻלָּה.

"לְכוּ מִיַּד הַבַּיִתָּה" צִוָּה עַל הַשְּׂתַפִּים "וְתִשְׁבְּרוּ
וְתִבְעֶרוּ אֶת כָּל כְּלֵי הַבֶּשֶׂר שְׁלַכְסֵם, כִּי הִכַל טָרַף! אַחַר כֵּן
תַּחֲזְרוּ לְכָאֵן!".

נתיצת כלי הבשר

בְּשֵׁהֶם יֵצְאוּ הַזְעִיק הָרֵב מִיַּד אֶת הַשְּׂמֹשִׁים וְאֶת כָּל
 בְּנֵי בֵיתוֹ וְשָׁלַח אוֹתָם לְכָל קְצוֹי הָעִיר כְּדֵי לְפָרֶסֶם וּלְהוֹדִיעַ,
 שְׁלֹפֵי פְקֻדַת הָרֵב יֵשׁ לְבַעַר וּלְשַׁבֵּר אֶת כָּל כְּלֵי הַבֶּשֶׂר, הֵן
 כְּלֵי הַחֶמֶץ וְהֵן כְּלֵי הַפֶּסֶחַ, מִבְּלֵי לְהַשְׂאִיר לָהֶם שְׂרִיד וּפְלִיט,
 גַּם אֶת הַכְּלִים לְהַשְׂרִית הַבֶּשֶׂר וְגַם אֶת לַחַת הַמְּלִיחָה יֵשׁ
 לְשַׂרֵף בְּאֵשׁ! שְׁלֵא יִשְׂאֲלוּ לָמָּה וּמַדּוּעַ, אֲלֵא יַעֲשׂוּ כְּפִי שֶׁהָרֵב
 מַצְוֶה, מִבְּלֵי לְחוּס גַּם עַל הַכְּלִים הַיְקָרִים בְּיוֹתֵר.

לְמַחֲרַת בְּבִקֵר פְּרִסְמָה פְּקֻדַת הָרֵב בְּכָל בְּתֵי הַפְּנִסָּת
 וּבְתֵי הַמְּדַרְשׁ וּבְכָל הַשְּׂוֹקִים הַיְהוּדִיִּים בְּקִרְקוֹב, הִכְרָזוּ גַם עַל
 אֲסוּר חֲמוֹר לְקִנּוּת בְּשֶׁר מְאִיזָה סוּג שֶׁהוּא, יֵשׁ לֵאכֹל רַק
 מֵאֲכֵלֵי חֶלֶב עַד לְהוֹדְעָה חֲדָשָׁה. דְּבָרֵי הָרֵב חֲזָקוּ עַל יְדֵי
 הַטְּלַת חֶרֶם עַל מִי שִׁימְרָה אֶת פִּי הָרֵב וְיַחּוּס עַל כְּלָיו.

הָאוֹכְלוֹסְיָה הַיְהוּדִית בְּקִרְקוֹב פְּתָחָה אַפּוֹא בְּאוֹתוֹ יוֹם
 בְּמַבְצַע הַשְּׂמִדָּת כְּלֵי הַבֶּשֶׂר; שָׁבְרוּ, פְּתָתוּ, שָׂרְפוּ וְהִתִּיכוּ
 לֵאֵל רַחֲמִים. עַל כָּל צַעַד וְשַׁעַל הַתְּגוּלָּלוֹ עֲרֻמוֹת שֶׁל שְׂבָרֵי
 כְּלִים וּבְכָל רְחוּב וּבְכָל פְּנֵה דְלָקוּ מְדוּרֹת וּלְשׁוֹנוֹת הָאֵשׁ
 לְחַכּוּ כְּלִים לְאִין סֵפֶר. הָיָה זֶה מַחְזָה נוֹרָא: אֲנָשִׁים נָשִׁים וְטָף
 עָמְדוּ וְזָרְקוּ וְהִטִּיחוּ בְּאַרְצָן קְעָרוֹת וְעֲלָחוֹת חֲרָסִינָה יְקָרוֹת
 וּמַעֲרֻכוֹת כְּלֵי אֲכָל שְׁלֵמוֹת, שֶׁנִּשְׁבְּרוּ וְהִתְנַפְּצוּ לְרִסְיִסִים.
 בְּדָקוּ וְחֻטְטוּ בְּמִגְרוֹת חֲבוּיוֹת וּבְמִטְמוֹנֵי סֵתֵר וְשָׁלְפוּ מִשָּׁם
 כְּלִים שְׁלֵא הִשְׁתַּמְשׂוּ בָהֶם מִזֶּה שָׁנִים אַרְבּוֹת וְאִף הֵם הִפְכוּ

זַעֲקַת שָׁבֵר

לְגַל שֶׁל חֲרָסִים מְנַפְּצִים, בְּכֹל קִרְקוּב לֹא נִשְׁאַר אִף כְּלִי בְּשָׂר
אֶחָד לְרִפּוּאָה.

הָרַב לֹא הִסְתַּכֵּל בְּפָנֵיהֶם

וְאִז חָזְרוּ שׁוֹב שְׁנֵי הַשְּׂתָפִים אֶל הָרַב, בְּיַג שְׁחוּחַ,
בְּרֹאשׁ מוֹרֵד וּבְפָנִים מְלֵאִים בּוֹשָׁה וּכְלֵמָה, כְּדִי לִשְׁמַע מֵה
יִטַּל עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת הַלֵּאָה.

הָרַב לֹא הִסְתַּכֵּל יוֹתֵר בְּפִרְצוֹפָם, בְּהִתְאַם לְהִלְכָה שׁ:
"אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנֵי אָדָם רָשָׁע", בְּעִדּוֹ אֶת פָּנָיו לְעֵבֵר
הַקִּיר הוּא פֶּתַח וְאָמַר:

"אֲנִי לִבְדֵי אֵינְנִי מְסַגֵּל לְהוֹצִיא לָכֶם פֶּסֶק דִּין שֶׁל
תְּשׁוּבָה! כִּי גְדוּלָה אֲשַׁמְתְּכֶם עַד רוּם שָׁמַיִם! אֲנִי מִכְרַח לְכַנֵּס
לְשֵׁם כֹּף בֵּית דִּין מִיַּחַד שֶׁל גְּדוּלֵי הַרְבָּנִים וְהֵם יוֹכְלוּ אֹרְלֵי
לְהוֹרוֹת לָכֶם דֶּרֶךְ כִּיֵּצֵד לְחֹזֵר בְּתְשׁוּבָה וּלְכַפֵּר עַל פְּשָׁעֵיכֶם!
בִּינְתָיִם לְכוּ הַבֵּיתָה וְאֵל תֹּאכְלוּ וְאֵל תִּשְׁתּוּ אֲלֵא כְּדִי לְקַיֵּם
אֶת נְפֻשׁוֹתֵיכֶם. אֵל תִּטְעֶמוּ בְּשָׂר וְאֵל תִּשְׁתּוּ יַיִן אֲלֵא בְּשֶׁבֶת
בְּלִבְדֵי לְצֵאת יְדֵי חוֹבָה! עַד שִׁיתְאַסְפוּ גְדוּלֵי הַרְבָּנִים בְּקִרְקוּב
וַיִּרְכְּבוּ אֶת בֵּית הַדִּין וְאִז אֲשַׁלַּח לְקִרְא לָכֶם!"

הַשְּׁנַיִם יָצְאוּ מִבֵּית הָרַב שְׁבוּרִים וְרִצּוּצִים, כְּשֶׁעִינֵיהֶם
כְּבוֹשׁוֹת בְּקִרְקַע וּפָנֵיהֶם שְׁחוּחוֹת כְּשׁוֹלֵי קִדְרָה...

בְּכֹל קִרְקוּב לֹא הֵעִז אִף אָדָם לְשֹׂאֵל מִדּוּעַ עָנָה הָרַב
לְשִׁבֵר אֶת כָּל כְּלֵי הַבָּשָׂר. כָּלֵם קִיֵּמוּ וְקִבְלוּ אֶת פְּקֻדַת הָרַב

בְּכוֹר הַהַתְנוּחַ

בְּמֵלֵא הַמְשֻׁמְעוֹת וְלֵלֵא כָּל פְּקוּק, הֵם יָדְעוּ שְׂאֵם הָרֵב מְצוּחַ
לְעִשׂוֹת בֵּן אֵין לְהִרְחֵר אַחֲרָיו.

בְּעַל מְגִלָּה עִמְקוֹת הַתְּחִיל לְשִׁלַּח מִכְתָּבֵי הַזְּמַנָּה
לְגִדּוּלֵי הָרֵבָנִים, שְׂבָהֵם נִתְבַּקְּשׁוּ לְבּוֹא לְקִרְקוֹב בְּמוֹעֵד
שְׁנֵקֶבַע מְרֵאשׁ, כְּדֵי לְהַתְּכַנֵּס יַחַד לְדוֹן וְלִפְסֵק בְּשֵׂאֵלָה קְשָׁה
בְּיֹתֵר.

פרק חמישי

כנוס הרבנים

בקרקוב, עיר מלאה חכמים וסופרים, לא היה זה חזון בלתי נפרץ, שרבנים וגדולי תורה יתכנסו מפעם לפעם כדי לדון ולהתנעץ בעניני הכלל, כי קרקוב הייתה אז מרכז של תורה ויחידות. שמם של גאוני התורה מקרקוב היה לשם ולתהלה בכל רחבי העולם היהודי. ורבים היו מתלמידי החכמים שנהרו לקרקוב כדי לשאב ממען התורה והחכמה של גאוניה וגדוליה. אך ההתכנסות הזאת, הפעם של כל כך הרבה גדולי תורה בבת אחת ומבלי להודיע מראש במה מדבר, האם זהו ענין של גזרה קשה מצד המלכות, או בעיה מסבכת של התרעגונה וכדומה הייתה בשביל כלם הפתעה גמורה ועוררה סקרנות רבה ונחישים שונים.

מה קרה?

ביום המיעד, כאשר כל גדולי התורה המזמנים, כבר התכנסו בביתו של בעל מגלה עמקות, רבה של קרקוב וכלם מתאמצים לשוא לגלות מה "הולך כאן" ... שלח הרב את

הַשֹּׁמֵשׁ שֶׁל בֵּית הַדִּין לְקַרְא אֶת שְׁנֵי הַקְּצָבִים הַשְּׁתַּפִּים וְעַד שֶׁאֵלֶּה הִגִּיעוּ נִתְבַּקְּשׁוּ הַרְבָּנִים הָאוֹרְחִים לְהִכָּנֵס לְאוֹלָם הַגְּדוֹל שֶׁל בֵּית הַמְּדַרְשׁ וְלִתְפֹס שָׁם אֶת מְקוֹמוֹת הַיְּשִׁיבָה שֶׁהוֹכְנוּ בְּשִׁבְלֵם.

שְׁנֵי הַקְּצָבִים הַשְּׁתַּפִּים הִגִּיעוּ מִיַּד כַּפְּקֻדַת הַרַב, בְּלוֹיֹת הַשֹּׁמֵשׁ שֶׁל בֵּית הַדִּין וְלַעֲיִנֵיהֶם נִתְגַּלָּה מַחְזָה נוֹרָא הוֹד: לְמַעַלָּה בְּכַתֵּל הַמְּזֻרַח יֵשְׁבוּ בַּחֲצֵי גֶרֶן עֲגָלָה, רְבָנִים בְּעֲלֵי הַדְּרַת פָּנִים, עֲטוּרֵי זָקֵנִים אֲרָכִים וּפְאוֹת מְסֻלָּסוֹת, עִם מַגְבְּעוֹת עֲגָלוֹת אוֹ שְׂטְרִימָלִים וּגְלִימוֹת קְטִיפָה רַחְבּוֹת שְׂרוּוֹלִים וְחִגּוּרוֹת מְשִׁי, כְּשֶׁהִבְּאִים בְּשָׁנִים שְׂבִינֵיהֶם נִשְׁעָנִים עַל מְקֻלוֹת עִם יָדִיּוֹת מְזֻהָבוֹת אוֹ מְכֻסְפוֹת וְכָל דְמוּתָם אוֹמֶרֶת כְּבוֹד וְהִדְר. בְּשַׁעָה זוֹ עָטוּ כָּלֵם אֲרֻשֶׁת שֶׁל רְצִינּוֹת וְצִפְיָה דְרוֹכָה לְקִרְאָת הַנוֹשֵׂא הַבְּלַתִּי יְדוּעַ, שְׁעוֹמְדִים לְהַעֲלוֹת לְפָנֵיהֶם.

דִּין תּוֹרָה

בְּעַל "מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת", שְׁבַתּוֹר מְרָא דְאִתְרָא יֵשֵׁב בְּרֵאשׁ הַקְּרוּאִים, פָּנָה אֶל שְׁנֵי הַקְּצָבִים הַשְּׁתַּפִּים, כְּשֶׁשְׁפָתוֹתָיו רוֹטְטוֹת מִהַתְרַגְּשׁוֹת וּפְנָיו חוֹרִים כְּסִיד וְקִרְא אֵלֵיהֶם בְּקוֹל מְעוֹרָר פְּלֻצוֹת:

"עֲלִיכֶם לְחֹזֵר כָּאֵן עֵתָה בְּפָנֵי בֵּית הַדִּין הַגְּדוֹל עַל כָּל סְפוּר הַזּוֹעָה כְּפִי שְׁסַפְרָתֶם לִי".

כְּנוּס הַרְבָּנִים

דְּמָמָה כְּבֵדָה רוּוִית אֵימָה הַשְׁתַּרְרָה בְּבֵית הַמְדָרֶשׁ.
שְׁנֵי הַקְצָבִים הַשְׁתַּפִּים הוֹרִידוּ אֶת רֵאשֵׁיהֶם בְּבוּשָׁה וּבִגְדוֹן.
הֵם לֹא יָכְלוּ יוֹתֵר לְבָפּוֹת. כִּי לְבוּתֵיהֶם כָּאלֹו הִתְאַבְּנוּ וּמְקוֹר
דְּמַעוֹתֵיהֶם הָיָה יָבֵשׁ. בְּקוֹל חֲלוּל כֶּשֶׁל בָּר מִן שְׂיָצֵא מִקְבְּרוֹ
וּמִבְּקֵשׁ תִּקּוֹן עֲבוּר נִשְׁמָתוֹ הַחוּטָאֵת, פָּתַח אֶחָד מֵהֶם אֶת
דְּבָרָיו וְהֵשִׁינִי הַחֲרָה הַחֲזִיק אַחֲרָיו:

”מָזָה עֲשָׂרוֹת בְּשָׁנִים הֵם מְשֻׁקִים וּמְפָעִים בְּשֵׁר טָרָף
בְּכָל רַחְבֵי קֶרְקוֹב! בְּגִלְל תֵּאֲוֹת הַבְּצַע הַכְּשִׁילוֹ אֶת יְהוּדֵי
הָעִיר בְּעֵבְרוֹת חֲמוּרוֹת בְּיוֹתֵר!

”הֵיוּ נוֹחֲרִים בְּהַמּוֹת וּמִנְבָּלִים עֲגָלִים וּמוֹכְרִים אֶת
בְּשָׂרָם בְּתוֹר כֶּשֶׁר לְמַהְדָּרִין מִן הַמְהַדָּרִין! בְּשֵׁר הַטְּרַפָּה
שָׁלְהֶם מָצֵא אֶת דְּרָכּוֹ בְּכָל בֵּית יְהוּדֵי בְּקֶרְקוֹב! אֵין בֵּית
אֲשֶׁר מִטְּבַחוֹ לֹא נִתְגַּעַל בְּמֵאֲכָלֵי פֶגּוֹל שְׂסַפְקוֹ עַל יָדָם. הוֹדוֹת
לְכָף הִגִּיעוּ לְרִכּוּשׁ עֲצוּם. קָנִינוּ לָנוּ בְּתִים מְפֹאָרִים וְטִירוֹת
הַטּוֹבְלוֹת בְּגִנֵי נוֹי מְטַפְּחִים לְהַפְּלִיא, מִלֵּאֲנוּ אֶת דִּירְתָנוּ בְּכָל
שְׂכִיּוֹת הַחֲמֻדָּה שְׁנִפְשָׁנוּ חֲשָׁקָה בָּהֶם: רְהִיטִים יְקָרִים כְּמוֹ
בְּאַרְמוֹנוֹת מְלָכִים, כְּלִי כֶסֶף וְכִלֵי זָהָב, תְּכֵשִׁיטִי פֹז וַיְהִלּוּמִים
נוֹצְעִים. בָּאֲנוּ בְּקִשְׁרֵי חֲתוּן עִם הַמְשַׁפְּחוֹת הַמִּיחֲסוֹת בְּיוֹתֵר,
חֲלָקָנוּ גַם סְכוּמֵי כֶסֶף גְּדוֹלִים לְעֲרֻכֵי עֲדָקָה וְכֹל זֶה בָּא לָהֶם
מִהַרְוּחִים שֶׁל הַפְּצַת בְּשֵׁר הַתּוֹעֵבָה וְהַכְּשִׁלַּת אֲלָפִים וּרְבֻבוֹת
יְהוּדִים תְּמִימִים שֶׁהִתְפַּטְמוּ בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת!

”עֲתָה נִפְקָחוּ עֵינֵינוּ לְרֵאוֹת וְנוֹכַחְנוּ לְדַעַת מַה עוֹלָלָנוּ
מֵאֵז יְמֵי נַעֲוֵרֵינוּ וְעַד הַיּוֹם! אָנוּ בּוֹשִׁים מֵעַצְמֵנוּ וּמִלְאֵים
יִסּוּרֵי חֲרָטָה. אָנוּ יוֹדְעִים שְׁעֵבוֹר חֲטָאִים כְּאֵלֶּה לֹא יוֹצֵאִים
אִף פֶּעַם מִגִּיהֶנֶם! עַד כֹּה לֹא עָמְדָנוּ עַל חֲמַרְת הַפֶּשַׁע. אֲנַחְנוּ
עַמֵּי הָאָרְצוֹת וּבּוֹרִים: מֵעוֹלָם לֹא לָמְדוּ אוֹתָנוּ מֵאוֹמָה! מֵאֵז
הָיִיתָנוּ יְלָדִים קִטְנִים הָיִינוּ יְתוֹמִים מֵאֵב וּמֵאֵם וְלֹא הָיָה מִי
שְׂיַחַנְךָ אוֹתָנוּ. עֲתָה נוֹדַע לָנוּ כִּמָּה אָנוּ צְרִיכִים לְהַכּוֹת עַל
חֲטָא! אָנוּ מְבַקְשִׁים אֶפּוֹא מִמַּעַלְתְּכֶם לְהוֹצִיא בְּשִׁבְלָנוּ
תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל כְּדֵי שְׁנוּכַל לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתֵינוּ. אָנוּ מוֹכְנִים
לְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ סְגוּפִים קָשִׁים בְּיוֹתֵר, שְׂיִבּוֹז אוֹתָנוּ, שְׂיִרְמָסוּ
אֶת כְּבוֹדָנוּ עַד עֶפֶר וּבִלְבָד לְהַגִּיעַ לְעוֹלָם הָאֶמֶת כְּשֶׁאָנוּ
מְמַרְקִים וּמְצַרְפִּים מֵהַעֲבֵרוֹת שְׂבִידָנוּ...”

זַעֲקַת שֹׁבֵר

עוֹד לִפְנֵי שְׁשָׁנֵי הַקְּצָבִים הַשְּׁתַּפִּים סִימּוּ אֶת דְּבָרֵי
הַדּוּוֹי שְׁלֵהֶם, כְּבָר עֲבָרָה חֲלָחֵלָה בֵּין שׁוֹרֹת הַרְבָּנִים,
שְׂבִקְשֵׁי יָכְלוּ לְהֶאֱמִין לְמִשְׁמַע אֲזַנֵּיהֶם וּפָה וְשֵׁם פָּרְעוֹ
הַתְּנִיפְחִיּוֹת שֶׁל בְּכִי וְלַחֵשׁ רַחֵשׁ שֶׁל תַּמְהוֹן וְתַדְהָמָה, אִף
לְאַחַר שֶׁכָּל הַפְּרָשָׁה כָּלָה נִגְזְלָה בְּפִנְיָהֶם עַל חֲמַרְתָּהּ, הַקִּיף
הַיְגוֹן וְהַכָּאֵב אֶת כָּלֶם. חֲלַק מֵהַרְבָּנִים קָרְעוּ קְרִיעָה... יָרְדוּ
לְשֵׁבֶת עַל הַרְצָפָה כְּאֲבָלִים וּפְתָחוּ בְּנֵהֵי וְקִינָה כְּמוֹ עַל חֲרָבֵן
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

כּוּנֹס הַרְבָּנִים

"שׁוּד וְשִׁבְרִי! קוֹנְנוּ הַרְבָּנִים "כֹּל הַמְאֲבָד נֶפֶשׁ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּאִלוֹ אֶבֶד עוֹלָם מְלֵא!" כְּמָה נֶפְשׁוֹת נִגְדְּעוּ מִן הָעוֹלָם בְּטָרֵם יְעַת! בְּעֶזְרֵן הַהִסְתַּאֲבֹת בְּמֵאֲכִלֵי נְבִלָה וּטְרָפָה וְחֶלֶב פְּרִצוֹ הַמְגִפּוֹת וְעוֹלֵי יָמִים וְתִינוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן נִסְפוּ בָּהּ וּפְתִיל חַיִּיהֶם נִתְקַוּ!!".

"הֵאֵם יִשְׁנָה בְּכֹלֵל אֶפְשָׁרוֹת תְּשׁוּבָה בְּשִׁבְיִלִים?"
נִזְרָקָה שְׂאֵלָה מִפִּי שֶׁל אֶחָד הַרְבָּנִים.

"אֵין לָהֶם תְּקוּמָה! אֶבְדָּה תְּקוּנָתָם!" קָבְעוּ רַבָּנִים
אַחֵרִים בְּסַעֲרַת רוּחָם.

"גַּם כֹּל הָאֲרִבֵּעַ מִיְתוֹת בַּיִת דִּין אֵינֶם עֹנֵשׁ מִסְפִּיק
בְּשִׁבְיִל פְּשָׁעִים כְּאֵלֶּה" קָרָא מִשְׁחֹו בְּרִתִּיחָה וּבִזְעָם עָצוּר –
"שׁוּם תְּשׁוּבָת מִשְׁקָל לֹא תוּכַל לְעַרֵף אֶת נִשְׁמוֹתֵיהֶם
הַחוּטָאוֹת, נִגְזֹר עֲלֵיהֶם לְהִתְחַפֵּד וּלְהִתְגַּלְגֵּל בְּכַף הַקַּלְעַ
לְעוֹלָמֵי עַד!!".

שְׁנֵי הַשְּׂתָפִים הַקְּצָבִים עָמְדוּ פִּיק בְּרִכִּים כְּשֶׁעִינִיָּהֶם
כְּבוֹשׁוֹת בְּקִרְקַע וּדְבָרֵי הַזְעָם שֶׁל הַרְבָּנִים שֶׁהוֹטְחוּ כְּלַפֵּיהֶם
בְּלֶהֱט רַב בְּרִגְעִים חֲחִמִּים שֶׁל הַגְּלוּי הַמְּדֵהִים, נִחְתּוּ עַל
רֵאשִׁיָּהֶם כְּמַחְלָמוֹת עֲזוֹת וּפְגָעוּ בָּהֶם כְּמִדְקָרוֹת חָרֵב. מֵעִיָּהֶם
נִתְחַפְּכוּ בְּקִרְבָּם וּמְרִרְתָּם כְּאִלוֹ נִשְׁפָּכָה וְהִרְק בְּפִיָּהֶם הָיָה מֵר
כְּלַעֲנָה.

הם הטילו את עצמם על הארץ בשארית כחותיהם
וּפְתָחוּ בִּילָלָה צְרֻחַת כִּשְׁל חַיָּה פְּצוּעָה:

”רַבָּנִים קְדוּשִׁים! רַחֲמוּ עַל נַשְׁמוֹתֵינוּ! אֵל תְּחוּסוּ עַל
גּוֹפְנוֹ כָּלֵל וְכָלֵל! תַּעֲזוּ אִפְלוּ לְסַרֵּק אֶת בְּשָׂרֵנוּ בְּמַסְרָקוֹת שֶׁל
בְּרָזָל וְלִזְרוֹת מֶלֶח עַל הַפְּעָעִים וְאַנְחָנוּ נִקְבַּל אֶת הַיְסוּרִים
מִבְּלִי לַפְּעוֹת פֶּה וּבִלְבָד שֶׁנֶּצִּיל אֶת נַשְׁמוֹתֵינוּ מִדְּרָאוֹן עוֹלָם
בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת!!”

כְּאֲשֶׁר בְּעַל מַגְלַה עֲמָקוֹת הַתְּבוּנָה בְּפִיָּיהֶם הַזּוֹעֵמִים
שֶׁל הַרְבָּנִים שֶׁבְּקִשְׁי יָכְלוּ לְשַׁלֵּט בְּרוּחָם וּלְאַזְנוֹ הַגִּיעוּ יִלְלוֹת
הַרְפָּאִים הַמַּחְרִידוֹת שֶׁל הַקְּצָבִים הַשְׁתַּפִּים, שֶׁבְּקִעוּ
מִלְבוּתֵיהֶם הַשְּׁבוּרִים וְהַרְצוּצִים, נִתְעוֹרְרוּ רַחֲמֵי עַל שְׁתֵּי
הַנְּשָׁמוֹת הָאֲבוֹדוֹת וְהוּא פָּנָה אֶל בֵּית הַדִּין, בְּקוֹל רֶךְ וּמְשִׁיב
חַמָּה, בְּהַתְאַמְצוּ לְשַׁדֵּל אֶת הַרְבָּנִים לְהַטּוֹת אֶזְנֵן קְשֻׁבָּת
לְתַחֲנוּנֵיהֶם שֶׁל הַחוּטָאִים הַמְּבַקְשִׁים לְפָתַח לָהֶם שַׁעֲרֵי
תְּשׁוּבָה – וּלְנִסּוֹת בְּכָל זֹאת לְמַצֵּא מוֹצֵא...

אִין חוּטָא שְׂאִין לוֹ תַקְנָה

”מוֹרֵי וְרַבּוֹתֵי, רַבָּנִים וְדִינִים מְמַחִים!” – פָּתַח הָרַב
אֶת דְּבָרָיו – ”יְדוּעִים וּמְקַבְּלִים עָלֵינוּ דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ בְּעַלִּי
הַתְּלַמּוּד וְנוֹשְׂאֵי כְּלִיָּהֶם, אִין חוּטָא שְׂאִין לוֹ תַקְנָה! הַתְּשׁוּבָה
בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה דְּרָךְ כָּל הַרְקִיעִים וּפּוֹרֶצַת כָּל הַשַּׁעֲרִים
הַנְּעוּלִים! וְאָמְרוּ בְּגִמְרָא עַל מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ יְהוּדָה, אֲשֶׁר הֶעֱמִיד
עָלָם בְּהִיכַל ה', כְּאֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְחַזֵּר בַּתְּשׁוּבָה, נֶעְלוּ הַמַּלְאָכִים

כּוּוּס הַרְבָּנִים

בְּפָנָיו אֶת כָּל הַשְּׁעָרִים, כְּדֵי שֶׁתְּשׁוּבָתוֹ לֹא תִתְקַבֵּל – וְאִזּוֹ
גְּבִרָה מֵדַת הַרְחָמִים עַל מֵדַת הַדִּין וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
כִּבְיָכוֹל עָשָׂה לוֹ כְּמִין מַחְתָּרֵת בְּרַקִּיעַ כְּדֵי לְקַבֵּלוֹ בְּתְשׁוּבָה!
וְאִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַחֵם עַל חוּטֵא גְדוֹל כְּזֶה שֶׁהַכֹּהֲנִים פָּסְלוּ
בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, מֵדוּעַ לֹא יִכְמְרוּ רַחֲמֵינוּ עַל שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה הַמִּתְפַּלְשִׁים בְּעֵפֶר לְרַגְלֵינוּ וּמִתְחַנְנִים וּמִבְקָשִׁים סְלִיחָה
וּכְפָרָה – מֵדוּעַ לֹא נִנְסָה לְמִצְאָ מִרְפָּא לְנַפְשָׁם וּלְחַתֵּר
בְּשִׁבְלֵם דֶּרֶךְ לְתְשׁוּבָה?"

דְּבָרָיו הַנִּרְגָּשִׁים שֶׁל בַּעַל מַגְלַה עֲמֻקוֹת שִׁכְנוּ בְּמַקְצֵת
אֶת סַעֲרַת הַרוּחוֹת וְהַפִּיגוּ בְּמֵדַת מָה אֶת הַרְתַּחָה וְהוֹעֵם
שֶׁהִפְנוּ נֶגֶד הַשָּׁנִים, כְּשֶׁגִּלוּ אֶת מַעֲשֵׂי הַנְּבִלָה שֶׁבְּעֵעוּ,
בְּהַכְשִׁילָם עִיר שְׁלֵמָה בְּמִשְׁךְ שָׁנִים בְּעִבְרוֹת חֲמוּרוֹת בְּיוֹתֵר.
גַּם הַמְרָאָה שֶׁל הַשָּׁנִים שֶׁשָּׁכְבוּ עִתָּה עַל הַרְעָפָה בְּהַכְנָעָה
וּבְהַשְׁפָּלָה כְּשֶׁפָּנִיָּהֶם כְּבוֹשׁוֹת בְּקִרְקַע וּיְלִלַת הַיָּאוֹשׁ שֶׁלָּהֶם
מְמַלֵּאת אֶת חֲלָל הָאוֹלָם, עוֹרֵר בְּכָל זֹאת אֶת רִגְשֵׁי הַרְחָמִים
שֶׁבֶלֶב חֲבָרֵי בֵּית הַדִּין וְהֵם הַתְּחִילוּ לְהִתְלַחֵשׁ בִּינֵיהֶם וּלְטַכֵּס
עֲצָה כְּדַת מַה לַעֲשׂוֹת.

כַּמָּה רְבָנִים נִגְשׂוּ אֶל בַּעַל מַגְלַה עֲמֻקוֹת וְהִצִּיעוּ לוֹ
שְׂוִיעוֹה עַל שְׁנֵי הַקְּצָבִים לְלַכֵּת בֵּינֵיהֶם הַבֵּיתָה, כְּדֵי שֶׁבֵּית
הַדִּין יוּכַל לָדוֹן בְּעֵנָן בְּשִׁקֵּט וּלְחַפֵּשׁ דֶּרֶךְ פִּיעֵד לְהַעֲוִל אֶת
נְשִׁמוֹתֵיהֶם מֵדִינָה שֶׁל גִּיהֵנָם.

לְאַחַר שְׁשָׁנֵי הַשְּׁתָּפִים מֵאֲכִילֵי הַטְּרֵפָה עָזְבוּ אֶת
הָאוֹלָם, פָּתְחוּ חֲבָרֵי בֵּית הַדִּין בְּהַתְיַעְצוֹת קַדְחַתְנִיּוֹת בֵּינָם
לְבִין עֲצָמָם, דָּנוּ וְהִתּוֹפְחוּ בְּמַרְץ, בְּמֵאֲמִץ לְקַבֵּעַ אֶת הַמַּעֲשֵׂה
וְאֶת הַדְרֹךְ אֲשֶׁר לִפְיָהּ יִלְכוּ וַיִּתְנַהֲגוּ חֲחוּטָאִים כְּדִי לְהִגִּיעַ
לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְלָבֵא לְעוֹלָם הָאֵמֶת כְּשֶׁהֵם מְנַקִּים וּמְצַרְפִּים
מַעֲוֹנוֹתֵיהֶם הַכְּבִדִים.

לֹא בִּנְקֹל הִגִּיעַ בֵּית הַדִּין לְסִפּוּמִים בְּקֶשֶׁר לְדַרְכֵי
הַתְּשׁוּבָה. הַדִּיוּנִים וְהַ"שְּׁקֵלָא וְטְרִיא" נִמְשְׁכוּ שְׁעָה אַרְכָּה.
הַמְצַחִים הַגְּבוּהִים שֶׁל הַרְבָּנִים נִחְרְשׁוּ קִמְטִים עֲמָקִים מְרַב
מֵאֲמִץ לְעַלֵּל בֵּינָם הַש"ס וְהַפּוֹסְקִים, רֵאשׁוּנִים וְאַחֲרוֹנִים וְכָל
הַמְקוֹרוֹת שֵׁישׁ לָהֶם שִׁיכּוֹת לְסִגְיוֹת שֶׁל חוּטָא וּמַחְטִיא,
הַכְּשֵׁלֶת הַרְבִּים, חֲיָבֵי פְּרִתוֹת וְחֲיָבֵי לְאוּן, נְבִלָה וְטְרֵפָה, חֶלֶב
וְדָם.

כְּשֶׁנִּתְעוֹרְרוּ סְפָקוֹת וְחֲלוּקֵי דְעוֹת נִגְשׁוּ לְעִין בְּסִפְרִים.
עַד מִהֲרָה הִתְמַלְאוּ כָּל הַשְּׁלַחֲנוֹת בְּסִפְרִים פְּתוּחוֹת שֶׁהוֹצֵאוּ
מֵהָאֲצִטְבָּאוֹת הַרְבוֹת שֶׁהִקִּיפוּ אֶת הַקִּירוֹת. גַּם הָרַב בְּעַל
מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת הֵבִיא מִבֵּיתוֹ סִפְרִים עֲתִיקִים יְקָרֵי עֶרֶךְ, שִׁמְהֵם
עֲדָד לְהוֹכִיחַ, שֶׁתְּשׁוּבָה מִתְּאִימָה יְכוּלָה לְכַפֵּר גַּם עַל
הַחְטָאִים הַנּוֹרָאִים הָאֵלֶּה.

הַדִּיוּנִים וְהוֹפּוּחִים הַחֲרִיפִים נִתְמַשְׁכוּ עַד שְׁעָה
מֵאַחֲרֵת בְּלִילָה, כְּשֶׁכָּלֶם סְחוּטִים מְרַב עֵינֹפּוֹת. הַחֲלִיטוֹ
לְהַפְסִיק אֶת הַיְשִׁיבָה וְלַחֲדֵשׁ אוֹתָהּ לְמַחֲרָת בְּבִקְרָה.

כְּנוּס הַרְבָּנִים

הַרְבָּנִים חֲבָרֵי בֵּית הַדִּין הִנָּאֲסָפִים סְדְרוּ לְמִנְחַת הַלֵּילָה אֶעֱלֶה הַבְּעָלִי הַבְּתִים הַחֲשׂוּבִים בְּקִרְקוּב, אִם כִּי אֵלֶּה לֹא יָדְעוּ כָּלֵל "מֵה הוֹלֵךְ כָּאֵן" וּבִשָּׁל מָה כָּל הַפְּעִילוֹת הַחֲשׂוּבָה הַזֹּאת.

הַרְבָּנִים חֲבָרֵי בֵּית הַדִּין הִקְדִּימוּ לְקוּם בְּהִשְׁכַּמְתָּ הַבֶּקֶר, הַתְּפִלָּלוּ, סְעָדוּ בְּחִפְזוֹן אֶת פֶּת הַשְּׁחָרִית וּמִהָרוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת הַגָּדוֹל כְּדֵי לְחַדֵּשׁ אֶת הַדִּין שֶׁהִפְסֵק אָמַשׁ, בְּמִטְרָה לְחָרֵץ אֶת כָּלֵלִי הַתְּשׁוּבָה עֲבוּר הַקְּצָבִים מֵאֲכִילֵי הַטְּרָפוֹת.

כִּי עָבְרוּ כַּמָּה יָמִים שֶׁל יְשׁוּבוֹת וְדִינִים וְעֵדִין לֹא יָכֹלוּ חֲבָרֵי בֵּית הַדִּין לְהִגִּיעַ לַיְדֵי הַחֲלָטָה אֲחִידָה בְּדָבָר דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה עֲבוּר שְׁנֵי הַבְּעָלִי הָעֵבֶרָה, הַרוֹצִים לְמָרֵק אֶת עֲוֹנוֹתֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּלְהִגִּיעַ זָכָאִים לְעוֹלָם הַבָּא.

הַקְּצָבִים מִתְּפֹנְנִים לְגִזְרֵי דִינָם

בֵּינָתִים נִשְׁאָרוּ שְׁנֵי הַקְּצָבִים הַשְּׁתֵּפִים סְגוּרִים בְּדִירוֹתֵיהֶם, קְפוּאִים וְדוּמְמִים, פְּנִיָּהֶם רָעִים וּנְפוּלִים לְבָלִי הַפֶּר, כַּמְעַט לֹלֵא אוֹכֵל וּלֹלֵא שְׁנָה, רַק בּוֹכִים וּמְקוֹנְנִים, מִזְמַן לְזְמַן, כְּאִשֶּׁר מְלֵאוּ הַדְּמָעוֹת הַתְּחַדֵּשׁ...

עַם כָּל זֹאת, לֹא יָדְעוּ הַמוֹנֵי הַיְהוּדִים בְּקִרְקוּב אֲפֹ שְׁמִין קָל עַל מָה הַמְדַבֵּר, לְשֵׁם מָה הַתְּכַנְסוּ וּבָאוּ לְכָאֵן כָּל כִּי הַרְבֵּה רְבָנִים וְגִדּוּלֵי תוֹרָה וְאִיךָ כָּל זֶה מִתְקַשֵּׁר עִם שְׁנֵי הַקְּצָבִים הַשְּׁתֵּפִים, כִּי הֵרֵב בְּעַל מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת הַשְּׁפִיל לְנַחַל

אֵת כָּל הַיְשִׁיבוֹת וְהַהֲתַעְצוּיֹת בְּסוּדֵי־מַחְלָטָה. אִם אִישׁ,
חוּץ מִחֲבָרֵי בֵּית הַדִּין, לֹא הָיָה רֹשֵׁי לְהַמְצִיא בְּבֵית הַפְּנִסָּה
הַגָּדוֹל בְּיָמֵים אֵלֶּה. הָאָדָם הַיְחִיד שֶׁנִּתְּנָה לוֹ רִשׁוּת פְּנִיסָה
הָיָה שֹׁמֵשׁ בֵּית הַדִּין וְהֵלָּה הַזֶּהר בְּאִזְהָרָה חֲמוּרָה לְשֹׁמֵר אֵת
לְשׁוֹנוֹ וְלֹא לְסַפֵּר לְשׁוֹם אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם דָּבָר וְחָצִי דָּבָר בְּקִשְׁר
לְגִלּוֹי הַשְּׁעֲרוֹרִיָּה הָאִוְמָה שֶׁל הָאֲכָלֶת בְּשֵׁר טְרֵפָה לְעִיר
שְׁלָמָה בְּמִשְׁךְ עֲשָׂרוֹת שָׁנִים עַל יְדֵי שְׁנֵי הַשְּׁתַּפִּים הַקְּצָבִים,
הַעֲשִׂירִים וְהַמְּכַבְּדִים בְּיוֹתֵר בְּעִיר – עַד שֶׁתִּגִּיעַ הַשְּׁעָה
שֶׁאֶפְשָׁר יִהְיֶה לְפָרֶסֶס אֵת הַדָּבָר בְּרַבִּים.

בְּנֵי הַבַּיִת שֶׁל הַקְּצָבִים הַשְּׁתַּפִּים, נְשִׂיָּהם וְיִלְדֵיהֶם,
חֲתָנֵיהֶם וְכִלּוֹתֵיהֶם, לֹא יָדְעוּ אֵת נַפְשָׁם מִרַב תְּדַחֲמָה. הֵם
הִפְגְּעוּ בְּבַעֲלֵיהֶם וּבְאֲבֵיהֶם וְהִתְחַנְּנוּ לְפָנֵיהֶם:

”אָבֹא! חוֹתְנִי! מַה קָּרָה? דָּבָר! אָמַר מֶלֶךְ!”

אָךְ לֹא קָבְלוּ כָּל מַעֲנָה...

הֵם הִתְעַנּוּ וְהִתְיַסְרוּ כָּל הָעֵת, לֹא סִדְּרוּ אֵת הַבַּיִת, לֹא
הִצִּיעוּ אֵת הַמְטוֹת – אָךְ שׁוֹם דָּבָר לֹא הוֹעִיל, הַשָּׁנִים הָיוּ
דוֹמְמִים כְּאֶבֶן.

פרק ששי

גזר הדין

לבסוף הגיע היום בו נפלה ההכרעה, נסחת ההחלטה המסכמת שנתקבלה על ידי בית הדין בבית הפנסת הגדול נרשמה בקלמוס של נוצת און על פני גליון ניר ארד ובה סעיפים רבים בדבר דרכי התשובה עבור שני השתפים מאכילי הטרפות.

אז שלח בעל מגלה עמקות את השמש לקרא לשני השתפים שיבואו להתיצב בפני הרבנים חברי בית הדין בבית הפנסת הגדול.

הרבנים כמעט שלא הכירו את שני הבאים, שראו אותם רק לפני ימים מספר. שניהם השתנו פלאים במשך ימים ספורים אלו, כאלו החליפו עורה. פניהם היו כפני אדם הנוטה למות, חלשים ותשושים כאלו אזלה מגופם טפת דם האחרונה... בקשי יכלו לעמד על הרגלים...

חזותם המזעזעת של שני מבקשי התשובה אשר מקצבים גברתנים, שהדם כמעט פרץ מפניהם מרב אונים ובריאות, הפכו תוך ימים ספורים לצל אדם, אך ורק עקב הצער ויסורי החרטה על מעשיהם בעבר, נגעו מאד ללב חברי בית הדין ובעיני רבים נענעו דמעות של רחמים וחמלה.

"אם הם מתנסרים ביסורי חרטה כאלה, הרי הם בעלי תשובה ממש!" קרא אחד הרבנים, שלבו נתפוז בקרבו מרב רגש.

"הרי מעוט חלבם ודמם, צריך להתקבל כאלו הקריבו קרבן עולה על מזבח התשובה!" החרה החזיק אחריו רב שני בקול רווי דמעות.

הרב בעל מגלה עמקות קם ממקומו ובבית הכנסת השלף הס, הוא פנה אל שני הקצבים, שנשארו עומדים ליד הפתח כשעיניהם נעוצות ברצפה ושאל אותם בקול רם:

"האם מוכנים ומזמנים אתם לקבל על עצמכם לשמור ולעשות ולקיים את כל מה שבית דין זה יטיל עליכם?"

"כן!!!" ענו שניהם כאחד בכל כחם. "אפלו אם תצוו שיגזרו אותנו לגזרים בעודנו בחיים, נקבל את העגש באהבה! לא יצטרכו לעקד אותנו! נשכב בשקט ונסבל את היסורים בדממה, מבלי להוציא הרה! אנחנו רק נקדים ונאמר: יהי רצון שיהא זה לכפרה על כל עונותינו..." – – –

השְׁמֵדַת הַרְכוּשׁ

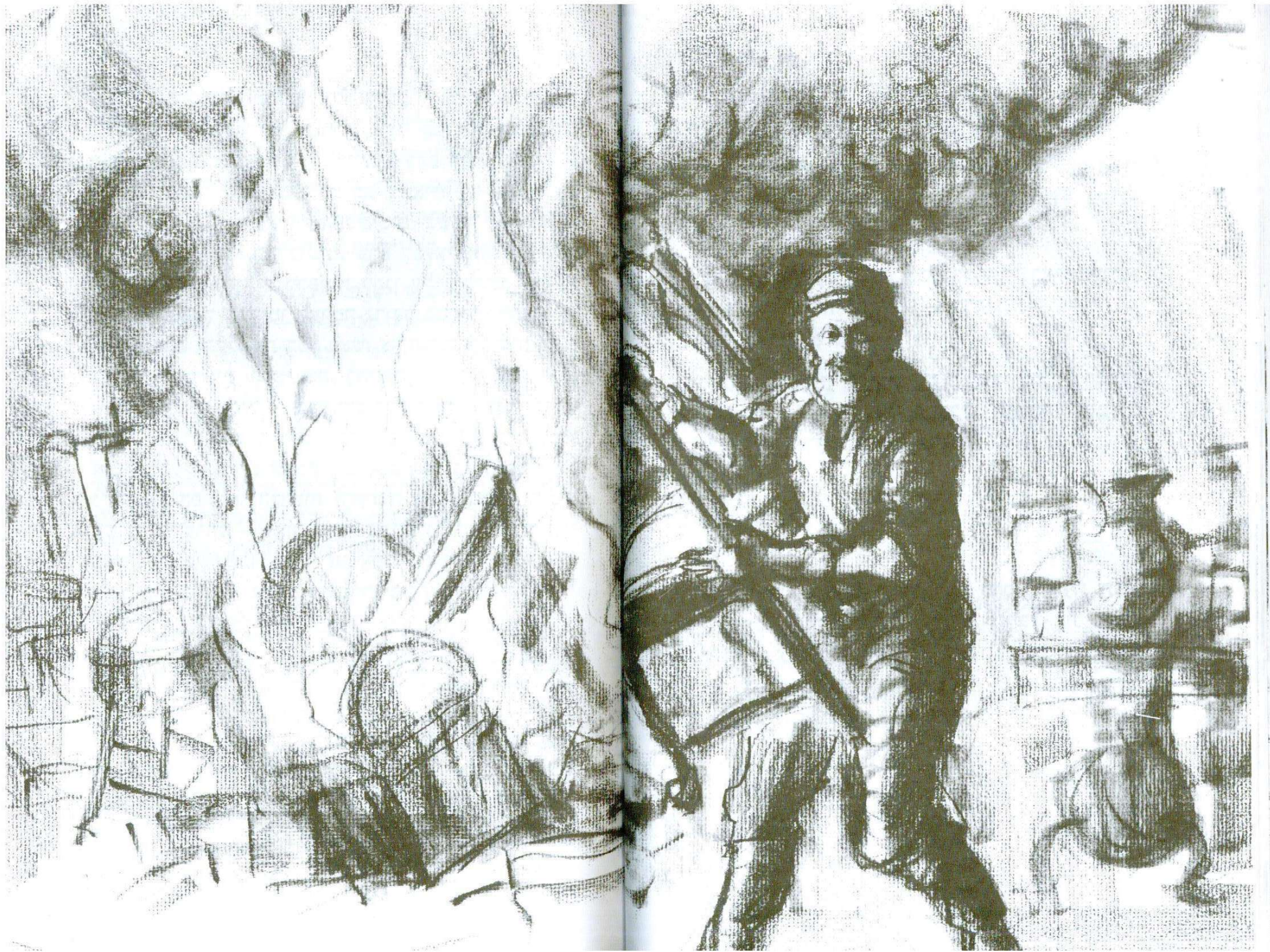
– "ובכן, הקשיבו היטב!" אמר בעל מגלה עמקות – "לכו הביתה וכה תעשו: תאספו את כל החפצים של הבנים והבנות, הגרים אצלכם, את כל הרהוט, המלבושים והתכשיטים ותמסרו לכל אחד חלקו – ועליהם לעזב מיד

גזר הדין

את הבית ולחפש להם מקומות מגורים אחרים. לעמת זאת בשביל נשיכם תשאירו את דברי הלבוש וכלי המטה – אך לא את התכשיטים! בשבילכם עצמכם אל תשאירו אפלו את המלבושים, פרט לבלאי סחבות על מנת לכסות את בשרכם וערדלים מרפטות להגן על רגליכם. את כל הרכש הנשאר תערימו לערמה גדולה במרכז הרחבה של חצר ביתכם ותעלו הכל באש! אל תחוסו על שום דבר: בגדים, תכשיטים, חפצי בית, רהיטים, מרכבות, מגלשי שלג וכל דברי הערף היקרים ביותר – הכל חייב לעלות על המוקד ולהתפזר לאפר, מבלי שישאר מהם שריד ופליט! אחר כך תמכרו את כל בעלי החיים שבמשק ביתכם ואת כל הנכסי דלא נודי: את הסוסים, הבהמות והעופות ואת הבתים, הגנים השדות והיערות – ואת הכסף שתקבלו תמורתם תשרפו באש! אל תשתמשו בכסף זה אפלו למטרות עזקה, כי זה אסור בהנאה! נשיכם יתגוררו בינתיים אצל הילדים!

”ואחרי שתבצעו את כל זה בדיוק לפי ההוראות” –
סים הרב את דבריו – ”תבואו אלי ואני אומר לכם מה לעשות הלאה!”

שני הקצבים השתפים מהרו לרוץ הביתה ועשו את
כל אשר צוה עליהם בעל מגלה עמקות.

הם חלקו לילדיהם את החפצים וכל האביזרים שהיו שייכים להם והשאירו בשביל נשותיהם את המלבושים החיוניים ביותר וכלי מטה מינימליים ואת כל הרכוש הנשאר אספו לערמה גדולה ברחבת החצר, שפכו עליה נפט והציתו את האש... וכשכל הערמה הענקית הפכה למאכלת אש, שכלתה את הנכסים יקרי הערד, שהם רכשו במשך עשרות שנים, לא הרגישו שני השתפים שום עצב בלבם. להפך, רגש של שמחה מלא את כל ישותם.

"יהי רצון שכך ישרפו ויעלמו כל עונותינו וחסאינו"
– נשאו השנים תפלה בכל הלב – "מוטב שרכושנו יעלה באש ובלבד שנשמותנו ומצאו את תקונן וינצלו מדינה של גיהנם!"

לא במהרה בעצה משימת החסול וההשמדה של כל הרכוש. הנכסים היו כל כך מרבים שהדבר ארך ימים על ימים. וכאשר נסתיימה המשימה ומכל הרכוש לא נשאר אף שריד – באו השנים שוב אל הרב בעל מגלה עמקות והוא נתן להם הוראות נוספות בקשר לחלק הבא של דרך התשובה.

גלות של שלש שנים

"עכשיו" אמר בעל מגלה עמקות לשני הקצבים השתפים בעלי התשובה "לאחר שהעליתם באש את כל הונכם ורכושכם והשארתם לעצמכם רק את כסותכם

לבשרכם – עליכם לכתת את רגליכם ברחובות העיר ולחזור על הפתחים! תלכו מבית לבית ותבקשו נדבות! אתם חייבים להתגבר על רגש הבושה ולדפק על כל דלת, אפלו של המפרים והקרובים ביותר ולהושיט יד כקבצנים לכל דבר! תצרכו פרוטה לפרוטה וכאשר יהיה בידכם מספר זהובים, תלכו אל שוק הסמרטוטים, מקום שם מוכרים דברי לבוש ישנים ומשמשים ותקנו לכם מכנסי בתנה ישנים, כתנת טלאי על גבי טלאי, טלית קטן ישן נושן, זוג נעלים מרפטות וקרועות וכובע חרפי מקמט ומשפשוף...

את הבגדים האלה תלבשו על גופכם ואלו את הבגדים שאתם לובשים כעת תשרפו גם כן באש, שכן הם שארית מהרכוש שלכם, שבא לכם על ידי הכשלת יהודים בבשר טרפה ולכן גם הם אסורים בהנאה! במלה אחת: אסור שישארו על גופכם אפלו חוט אחד שנקנה בכסף שהרוחתם מבשר הטרפה, תלבשו רק מה שתקנו בכספי הנדבות שאנשים טובי לב יעניקו לכם! לכו אפוא ועשו מה שאנני מצווה עליכם! כאשר תבצעו את הדבר ועל גופכם לא ישאר שום שריד ופליט מרכושכם האסור בהנאה, תחזרו שוב אלי כדי לקבל הוראות נוספות בדבר צעדי התשובה הבאים.

"רבי קדושו!" קראו השנים בבת אחת "נעשה ונקיים ברצון ובשמחה בדיוק נמרץ כפי שכבודו מצווה עלינו! מוטב לנו לסבל בזיונות בעולם הזה מאשר לבוא בבשת פנים לעולם האמת..."

כַּאֲשֶׁר שְׁנֵי הַנְּגִידִים הַגְּדוֹלִים מֵאֶתְמוֹל, נִרְאוּ
בְּסִמְטָאוֹת קְרִקוּב בְּשֵׁהֶם לְבוּשִׁים בְּבִלְוֵי סְחָבוֹת וּמְחֻזְרִים
עַל הַפְּתָחִים, עוֹרֵר הַדְּבָר תְּדַהֵמָה וְהַשְׁתוּמְמוֹת שֶׁקְּשָׁה
לְתַאֲרֵן. אִם כִּי דְמוּתָם הִיְתָה זּוֹעֵתִית וְחֻזוֹתָם הַשְׁתַּנְּתָה כְּלִיל,
הַצְּלִיחוּ הָאֲנָשִׁים בְּכֹל זֹאת לְזַהוֹת אוֹתָם וְהַתְּחַלְּחוּ
לְמַרְאֵיהֶם.

הַדְּבָר עוֹרֵר אֶת רַחֲמֵי הַבְּרִיּוֹת וְרַבִּים רְצוּ לָתֵת לָהֶם
נְדָבוֹת גְּדוֹלוֹת יוֹתֵר, אֲךָ הֵם סָרְבוּ לְקַבֵּל מְטִבְעוֹת גְּדוֹלוֹת
יוֹתֵר, אֲלֵא הַקְּפִידוּ לְקַבֵּל מִכֹּל אֶחָד לֹא יוֹתֵר מִפְּרוּטָה אַחַת.

הֵם לֹא רְצוּ שְׂאֲסוּף הַנְּדָבוֹת בְּשִׁבִיל מְלִבוּשֵׁיהֶם
הַדְּלִים יַעֲלֶה לָהֶם בְּנֶקֶל.

”אֲסוּר לָנוּ לְהִיּוֹת יוֹתֵר מִיְחָסִים מֵאֲשֶׁר כָּל קִבְּצָן זֶר
הַמְּגִיעַ לְעִיר כְּדִי לְקַבֵּץ נְדָבוֹת” – אָמְרוּ אֶחָד לְשֵׁנֵי – ”אִם
יִתְיַחֲסוּ אֵלֵינוּ אַחֲרַת, הֲרִי נִפְיָק טוֹבֵת הַנָּאָה מִהַעֲבָדָה, שְׁלַפְנֵי
כֵּן הִיָּה לָהֶם מַעֲמַד שֶׁל עֲשִׁירִים גְּדוֹלִים וְנִכְבְּדִים, עַקֵּב גְּרִיפַת
הַזֶּן תּוֹעֵפוֹת מִהַפְּצַת בִּשְׂר טְרַפָּה בְּתוֹר בִּשְׂר כִּשֵׁר”.

וְלָכֵן זֶה לָקַח לָהֶם כַּמָּה יָמִים וְהֵם נִאֲלְצוּ לְדַפֵּק עַל
הַרְבֵּה פְּתָחִים, לְקַבֵּל פְּרוּטָה-פְּרוּטָה, עַד שֶׁהַצְּלִיחוּ לְקַבֵּץ
סְכוּם שֶׁל כַּמָּה זְהוּבִים.

מחזה מחריד

לְבַסּוֹף חָזְרוּ אֶל בַּעַל מַגְלָה עֲמֻקּוֹת, כְּשֶׁהֵם מְלַבְּשִׁים
 בְּחֻלְצוֹת בְּלוּיֹת וּבְמַכְנָסֵי כְּתָנָה עֲבִים, שְׁלֵא לְפִי מִדְתֶּם,
 מְקַמְטִים וּמְטַלְאִים טַלְאֵי עַל גְּבֵי טַלְאֵי בְּחוּטִים גָּסִים; עַל
 רַגְלֵיהֶם נֶעְלוּ מִיָּנִי עֲרָדְלִים מֵעַץ עֵבָה וּמְחַסְפָּס, גְּדוּלִים מְאֹד
 וּבְלָתִי מְהַקְצָעִים וּבְלִכְתֶּם הִדְחָדוּ עֲעֵדֵיהֶם כְּשֶׁל אֲסִירִים
 הַגּוֹרְרִים בְּרַגְלֵיהֶם כְּבָלִים כְּבָדִים וְעַל רֵאשֵׁם חֲבָשׁוֹ כְּמִתּוֹת
 עָמַר עֲקֻמוֹת, מְרַפְטוֹת וּמְלַכְלָכוֹת כְּאֵלוֹ הוֹצֵאוּ יִשְׂרָאֵל מִהַזְּבֹל.
 וּכְתוּסָפֶת לְתַלְבֶּשֶׁת מַחְרִידָה זֹו, הִיָּה מְרֵאָה פְּנֵיהֶם צֶהָב
 כְּשֶׁעוֹה מַחְסֵר מְזוֹן וּמִמְעוֹט שָׁנָה וְהַלְכֹלוֹף בְּעֵבֶץ מִכָּל קָמֵט
 בַּגָּל הַעֵדֶר הַרְחָצָה.

כְּאִשֶׁר בַּעַל מַגְלָה עֲמֻקּוֹת הַתְּבוֹנֵן עַל מְרֵאֵיהֶם וְנִסָּה
 לְהַשׁוֹת אוֹתָם בְּדַמְיוֹנוֹ עִם חֲזוֹתָם שׁוֹפְעַת הָעֶשֶׂר וְהַבְּרִיאוֹת
 מְלַפְּנֵי זְמַן קָצֵר, בַּעַת שֶׁהֵם בָּאוּ אֵלָיו בַּפֶּעַם הָרֵאשׁוֹנָה –
 הוּא כְּמַעַט הַתְּעַלְף... דְּמַעוֹת רוֹתְחוֹת שֶׁטְפוּ אֶת פְּנֵיו וְלְבוֹ
 הַתְּפוּץ בְּקֶרְבוֹ מְרַב רַחֲמָנוֹת עַל שְׁנֵי בַּעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה הַמְּעַנִּים.

”רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם!” פָּרְצָה קְרִיאָה מִמְעַמְקֵי נַפְשׁוֹ שֶׁל
 הָרֵב, בְּהַרְיָמוֹ אֶת שְׁתֵּי יָדָיו כְּלָפִי הַשָּׁמַיִם ”הִבֵּט נָא וּרְאָה,
 אֵיזָה עִם סִגְלָה בְּחֶרֶת לָךְ! אֵיזָה סָבֵל וְאֵיזָה עֲנוּיִים הֵם
 מוֹכְנִים לְקַבֵּל עַל עֲצָמָם לְמַעַנְךָ, כְּדִי לְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמֶךָ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּלְגַדְלֶךָ וּלְרוֹמְמֶךָ עַד שְׁמֵי מְרוֹם! דְּבַר כְּזֶה לֹא תִמְצָא
 אֶעֱלֶה שׁוֹם אִמָּה וְלִשׁוֹן, אֶפְלוֹ אֶעֱלֶה הַטּוֹבִים וְהַחֲסִידִים שְׂבָהֶם!

ומה עוד אֵצֶל שְׁנֵי בָּנִים גְּמוּרִים שֶׁהֵם בְּעֵלֵי הַתְּשׁוּבָה
הָאֵלֹהִים, שְׁלֹא קָרְאוּ וְלֹא שָׁנּוּ מֵעוֹלָם וְאִינָם יוֹדְעִים בְּדִיּוֹק מִה
זֹאת יְהוּדוּת! יְתוּמִים מֵאֵב וְאִם מֵאֵז יְמֵי יְלֻדוּתָם, שְׂאִינָם
יוֹדְעִים אֶפְלוּ לְהַתְפַּלֵּל כַּהֲלָכָה! וְהֵם מְקַדְּשִׁים אֶת שְׁמֵךְ בְּזֶה
וּבְבֹא!

לְהַצִּילֶם מִדִּינָה שֶׁל גִּיהֶנָם

בְּעַל מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת רָצָה לְהוֹרֹת לָהֶם אֶת הַחֶלֶק הַבֹּא
שֶׁל סְעִיפֵי הַהַמְשָׁךְ בְּפֶסֶק דִּין הַתְּשׁוּבָה, שְׁהוֹצֵא עַל יְדֵי בֵּית
הַדִּין הַגָּדוֹל, אֵךְ הָיָה קָשָׁה לוֹ לְהוֹצִיא הִגָּה מִפִּי. לְבוֹ שְׂתַת
דָּם לְמִרְאָה סְבֻלָּם שֶׁל בְּעֵלֵי הַתְּשׁוּבָה וְכָל כֹּלֹ הָיָה נִפְעָם
וְנִרְגָּשׁ.

רַק אַחֲרֵי מֵאֲמֵץ רַב עָלָה בְּיָדוֹ לְהַתְגַּבֵּר עַל
הַתְּרַגְּשׁוּתוֹ וּפְתַח וְאָמַר:

"לָהוּי יָדוּעַ לָכֶם, שְׁכַל אוֹתָה עַת שְׁגוּפְכֶם מְצַטְמֵק
וְהוֹלֵךְ מִיִּסוּרֵי הַתְּשׁוּבָה וְהַחֲרָטָה, הָרִי גַם אֲנִי סוֹבֵל, לֹא
פָּחוֹת מִמְכֶם! אִינְנִי אוֹכֵל וְאִינְנִי שׁוֹתָה אֶלֶּא אֵךְ וְרַק כְּדִי
לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשִׁי וְאִינְנִי יִשֵּׁן אֶלֶּא שְׁנָה אֲרַעִית לְבָד! אִינְנִי
מִפְסִיק לְבִכּוֹת וְלִקְוֹן עַל כָּךְ, שְׁמֵאֲרַע אִים וְנוֹרָא כְּזֶה הָיָה
יְכוֹל לְקָרוֹת בְּעִיר, בָּה אֲנִי מְכַחֵן כְּמִרְא דְאַתְרָא! הֵייתִי מְאֹד
רוֹצֵה לְהַקְל עַל סְבֻלְכֶם וְלֹא לְהַטִּיל עֲלֵיכֶם כָּל כָּךְ הַרְבֵּה
בְּזִיווּנוֹת וְהַשְׁפָּלוֹת! אֵךְ דּוֹקָא מִפְּנֵי שְׂאִנִּי מִשְׁתַּתַּף בְּצַעֲרְכֶם
וּמִפְּנֵי שְׁכַל יִשְׂרָאֵל חֲבָרִים וְ"אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ", בְּנֵי

גזר הדין

אברהם יצחק ויעקב, לכן עז חפצי להציל את נפשתיכם מדינה של גיהנם! לפיכך אני חייב להתגבר על רגשי הרחמים המפעמים בלבי ולצוות עליכם לעשות ולקיים את כל מה שנאמר בגזר הדין של בית הדין הגדול!"

"כשם שלרופא הכירוג, אסור להתרגש נכח יסורי החולה בעת שהוא חותך בבשר החי", המשיך הרב "ועליו להחזיר את אומלו עמק יותר ויותר פנימה, ללא רחמים, כדי להגיע למקומות הנגועים, לקדח ולשרש עד העצם ולפעמים אף לקטע את העצם עצמו כך אסור לי לחוס ולחמל על גופכם הגשמי, אלא ליסר אתכם ולענות אתכם בענויים וכאבים קשים ומרים ביותר ובלבד להציל את נשמותיכם מלהצלות באש הגיהנם לנצח נצחים!"

דרך התשובה

"ובכן, הקשיבו אפוא ואגידה לכם מה הם הצעדים הבאים שעליכם לעשות בדרך התשובה:

"על שניכם לעבר בכל בתי הכנסת ובכל בתי המדרש שבקרקוב, בשעה שהם מלאים מתפללים, לעלות על הבימה ולהכריז בקול רם כדלהלן:

"רבותי! הננו מודיעים ומתודים בפניכם, שהם חוטאים ופשעים! עזכרי ישראל! במשך עשרות שנים הפיצו ביניכם בשר טרפה והכשילו אתכם בעברות חמורות ביותר!

הַמִּיטוּ אֶסוֹן עֲלֵיכֶם וְעַל נַשְׁמוֹתֵיכֶם עַל יְדֵי שְׁפָטָמוּ אֶתְכֶם
בַּגְּבֻלוֹת וּבַחֲלָבִי! מִי יוֹדֵעַ כַּמָּה מְקַרְבֵיכֶם אוֹ יַלְדֵיכֶם נִגְדְּעוּ
מִן הָעוֹלָם בְּעֶזְרֵן זֶה, נִכְרְתוּ בְדַמֵי יְמֵיהֶם, כַּחֲבִיבֵי כְרִתוֹת!! וְהֵם
מוֹדִים וּמִתְנוּדִים עַל כֶּךָ בְּרַבִּים וּמְבַקְשִׁים וּמִתְחַנְנִים לְפָנֶיכֶם
לְסַלַח לָנוּ עַל כָּל מַה שְׁעוֹלְלָנוּ לָכֶם וְלִהְתַּפְּלֵל בְּעֵדְנוּ אֶל
אֲ-לֹהֵי הַרְחָמִים שְׂגָם הוּא יִקְבַּל אֶת תְּשׁוּבַתְנוּ וְיִמְחַל לָנוּ עַל
כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ...

"אֵל תִּמְהָרוּ לָרֶדֶת מִחֲבִימָה" - הוֹרָה לָהֶם הָרַב -
"אֵלֶּא תִשָּׂאֲרוּ שֵׁם וְתִמְשִׁיכוּ לְבָבוֹת וְלִקְוֹנֵן וְלִהְתַּחַנֵּן, לְהַפּוֹת
עַל חֵטָא וְלִתְלֹשׁ אֶת שְׁעֵרוֹתֵיכֶם וְלֹא לְסַגֵּר אֶת מַעֲנֵן
הַדְּמָעוֹת, עַד שִׁיכְמְרוּ עֲלֵיכֶם רַחֲמֵי הַקָּהֵל וְהֵם יוֹדִיעוּ לָכֶם
שֶׁהֵם מוֹחֲלִים לָכֶם בְּמַחֲלָה גְמוּרָה וְשֶׁהֵם יִתְפַּלְלוּ עֲלֵיכֶם
שְׂגָם הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ יִסַּלַח לָכֶם עַל חֵטְאֵיכֶם.

"עַם סִיּוּם הַתְּפִלָּה, לְפָנָי שֶׁהִקְהַל יוֹצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת,
תִּשְׁכִּיבוּ אֶת עַצְמְכֶם עַל מַפְתָּן פֶּתַח הַיְצִיאָה וְכֹל מִי שִׁיּוֹצֵא
מִבֵּית הַכְּנֶסֶת יִצְטָרֵף לְדַרְךָ עֲלֵיכֶם וְלִירֵק בְּפָנֶיכֶם...

"כָּל אוֹתָהּ שָׁעָה בְּעַת שִׁתְּהִיוּ שְׁטוּחִים עַל הָאָרֶץ
וְקָהֵל הַיְצִיאִים מִבֵּית הַכְּנֶסֶת יַעֲבֹר וְיִדְרֹף עֲלֵיכֶם, תִּגִּידוּ וְדוּי
כְּמוֹ בַּיּוֹם הַכְּפוּרִים וְתִכּוּ עַל לַבְּכֶם בְּ"עַל חֵטָא"!

"כֶּךָ תַעֲשׂוּ בְּכֹל בְּתֵי הַכְּנֶסֶת בְּעִיר וּבְשֶׁתְּגִמְרוּ לַעֲבֹר
אֶת כָּל בְּתֵי הַכְּנֶסֶת וּבְתֵי הַמְדָרֶשׁ, מִבְּלִי לְהַחֲסִיר אֶף בֵּית
תְּפִלָּה אֶחָד, תַּעֲזְאוּ לְבֵית הָעֲלָמִין, לְהַשְׁתַּטַּח עַל קְבֻרוֹת

גזר הדין

הצדיקים ועל קברותיהם של אלה שנפטרו זה לא מכבר ושל אלו שמתו במגפות. תבקשו מחילה מהצדיקים הקדושים ושאר הנפטרים, שאולי נספו בעונתיכם ותעזרו את רחמיהם שהם יתפללו בעדכם וימליעו טוב בעדכם בפני בעל הרחמים.

"לאחר כל זאת תעזבו את העיר קרקוב ותלכו לערף גלות" לתקופה של שלש שנים. עליכם לנדוד רק ברגל, תמיד להיות נע ונד, אל תתעכבו במקום אחד יותר ממעת לעת, חוץ משבתות וחגים, תמשיכו בנדודיכם בכל מזג אויר שהוא. אל תתעכבו לא מחמת גשם ולא מחמת ברד, לא מחמת שלג ולא מחמת רוחות סוערות. במקום בו תלונו היום אל תלונו מחר. ובכל ישוב יהודי שאליו תגיעו, תלכו ראשית כל אל בית הכנסת, תעלו על הבימה ותחזרו על ההכרזה:

"יהודים! להוי ידוע לכם, שהם פושעי ישראל! במשך עשרות שנים היו מאכילי טרפות והכשילו אלפים ורבבות בעברות חמורות ביותר! עתה אנו מתחרטים על כל זה ורוצים לחזור בתשובה! אנא, במטותא ממכם, התפללו בעדנו ובעד נשמותינו שנזכה לסליחה ולכפרה!".

"במשך כל ימות השבוע בל יבא אל פיכם שום מאכל בשרי, רק בשבתות וימים טובים יהיה מתר לכם לטעם בשר, אך רק כזית, כדי לצאת ידי חובה. לישן –

תִּשְׁנוּ רַק עַל הָאָרֶץ עִם אָבוֹן לְמִרְאֵשׁוֹתֵיכֶם. בְּמִשְׁךָ כָּל אוֹתָהּ
תִּקְוֶה, תִּחְזְרוּ עַל הַפְּתָחִים כְּבָעֲנִים. אַךְ תִּקְבְּלוּ נְדָבוֹת רַק
כְּדֵי קִיּוֹם בְּדַחַק וּבְעֲמֻצוֹם לְיוֹם אֶחָד בְּלִבְדּוֹ וְרַק כְּדֵי לְהַחְזִיק
אֶת הַנְּשָׁמָה, אֶל תִּשְׁאִירוּ שׁוֹם דְּבַר בְּיַדְכֶם עֲבוּר יוֹם הַמָּחָר.

”לְאַחַר שֶׁתִּתְנַהֲגוּ בְּעִוְרָה כְּזוֹ בְּמִשְׁךָ שְׁלֵשׁ שָׁנִים,
תִּחְזְרוּ לְקַרְקוֹב בְּרִגְלֵי וְאִם תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן לִי חַיִּים עַד
אָז, אֲמַשִּׁיךְ לְהַזְרוֹת לָכֶם אִם יִרְעֶה הַשֵּׁם וְתִבְרַךְ כָּל עַעְדֵי
הַתְּשׁוּבָה הַבָּאִים! אִם חֵס וְשָׁלוֹם כָּבֵר לֹא אֶהְיֶה אָז בְּחַיִּים,
תִּמְצְאוּ אֶעֱלֶה מִמְּלֵא מְקוֹמִי מִכְּתָב סִגוּר וְחַתוּם שֶׁיִּכִּיל אֶת כָּל
הַהוֹרָאוֹת עַל דְּרֹךְ הַתְּנַהֲגוֹתְכֶם בְּדֶרֶךְ הַתְּשׁוּבָה בְּעֵתִיד.

פרק שביעי

זכור הנשמה

ישר מאולם בית הדין של בעל "מגלה עמקות" יצאו שני השתתפים בעלי התשובה לעבר בתי הכנסת של העיר למלאות את פקדת הרב. תושבי העיר נדהמו ושערות ראשם סמרו לשמע וידוים של שני הקצבים העשירים, בתחלה לא האמינו למשמע אזניהם. לא קל היה להם לעכל את הידיעה המדהימה כי אכן העיר כלה הגעלה במאכלות אסורות משך רבות בשנים. אולם וידוים של שני הקצבים, שברון לבם ובכים הקורע לב אשר את פסקו של הרב. עתה נודע להם פשר הכרזתו של הרב ופקדתו החמורה לנתן את כל כלי הבשר של תושבי העיר ולנפצם לרסיסים מבלי השאיר מהם שריד ופליט.

העיר כלה רעשה וגעשה. רבים מלאו את בתי הכנסיות ובתי המדרש ושפכו את לבם כמים נכח פני ה', לכפר על עוונם שנכשלו בשגגה בעברות כה חמורות.

אזירה של תשובה אחזה בכל תושבי העיר והם קבלו עליהם להזהר במשנה זהירות בכל הבא אל פיהם, לבדק בשבע (7) עינים ולהתייחס ברצינות מרבה לכל השיך לכשרות. הוסיפו לכה גם שני בעלי התשובה, שעזרו את

הִקְהַל עַל יְדֵי סְבוּבָם בְּבֵתִי הַכְּנֶסֶת וְיִוְדוּיָם הַנּוֹרָא, בְּהַשְׁפִּיבָם עֲצָמָם עַל מִפְתַּן הַפֶּתַח, כְּמִדְרַס לְכָל עוֹבֵר.

לְאַחַר שְׁשָׁנֵי הַקְּצָבִים קִיַּמוּ אֶת פְּקֻדַת הָרֵב בְּכָל הַנוֹגֵעַ לְעִיר קְרִקוּב וְאַחַר שֶׁהִשְׁתַּטְּחוּ עַל בֵּית הָעֵלְמִין וּבִקְשׁוּ סְלִיחָה וּמַחִילָה מִשׁוֹכְנֵי הָעֶפֶר, יָצְאוּ שְׁנֵי הַשְּׂתָפִים בְּעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה לְדֶרֶךְ נְדוּדֵיהֶם, כְּדֵי לְהִתְחִיל מִיַּד לְסַגֵּף אֶת עֲצָמָם בְּסִבְלוֹת הַ"גְּלוּת" כְּכַפְרָה עֲבוּר חֲטָאֵיהֶם. הֵם אָפְלוּ לֹא הָלְכוּ לְהַפְרֵד מִנְשִׁיחֵם וְיִלְדֵיהֶם לִפְנֵי צֵאתָם לְדֶרֶכָם הָאֲרֻכָּה וְרַבַּת הַסָּבֵל, מִבְּלִי לְקַחַת אִתָּם מְאוּמָה פָּרֵט לְכִסּוּתָם לְעוֹרָם, עֲזָבוּ מִיַּד אֶת עִיר מוֹלְדָתָם וְהִחִלוּ לְכַתֵּת אֶת רַגְלֵיהֶם בְּדַרְכֵי גֶבֶר לֹא נוֹדְעוֹת.

הַשְּׁנַיִם הָלְכוּ לֹא מְטָרָה וְלֹא כּוֹזֵן, לֹא הָיָה חֲשׁוֹב בְּשִׁבְלֵם מְתִי יִגִּיעוּ לְמָקוֹם זֶה אִם אַחַר וְלֹא חִקְרוּ לְדַעַת אֵיךְ קוֹרְאִים לְמָקוֹם וּמָה טִיבוֹ, הֵאֵם זֶה כְּרֶךְ, יֵשׁוּב אִם כְּפֶר, לְהַפְּדָה, הֵם הֶעֱדִיפוּ לְהַטְלִיל בְּשִׁבְלֵים הָרְחוּקִים מִמְּקוֹמוֹת יֵשׁוּב, לְהִתְגוֹרֵר בְּשָׂדוֹת עֲזוּבִים אִם בִּיעָרוֹת. תַּחַת כַּפַּת הַשָּׁמַיִם, לְשֹׁבֵר אֶת רַעְבוֹנָם בְּעֲמָחֵי בָר וּבְגִדוּלֵי פָּרָא וְלְהַשְׁקִיט אֶת עֲמֹאוֹנָן בְּמִי מַעֵן – וּבְלִבָּד שְׂלֵא יַעֲטְרוּכוּ לְמִתְנַת בְּשָׂר וָדָם.

בְּהִרְחִיקָם מִן הָעִיר וּבְעֲעֵדָם לְבַד עַל פְּנֵי שָׂדוֹת וַיַּעֲרוֹת דּוֹמָמִים יָכְלוּ לְהִרְהַר בְּשִׁקְט וּבְאֵין מַפְרִיעַ, הָעֵבֶדְהָ שְׁמַעְתָּה יָכוֹל כָּל שֶׁעַל אֲדָמָה לְשִׁמֵּשׁ לָהֶם כְּמָקוֹם מִשְׁכָּב

זכור הנשמה

בְּלִילָה וְכָל אָבֵן יְכוּלָה לְהִיזוֹת פֶּר לְמֵרְאוֹשׁוֹתֵיהֶם, פְּקַחָה אֶת עֵינֵיהֶם לְרֵאוֹת וּלְהִבִּין אֵיזָה פְּסִילִים הָיוּ כָּל יְמֵיהֶם בְּרִדְפָם אַחֲרֵי הָעֶשֶׂר וּבְהַתְּמָכְרוֹתָם לְתַאוֹת הַבְּצַע בְּמִדָּה כְּזוֹ עַד כְּדֵי לְעַבֵּר אֶת הָעֵבְרוֹת הַחֲמוּרוֹת שֶׁבַתּוֹרָה. הַנְּדִידָה בְּחִיק הַטֶּבַע, כְּאֲשֶׁר צָרְכֵי הַקִּיּוֹם שָׁלְחָם הָיוּ כְּמַעֲט אֲפָסִיִּים, עוֹרְרָה בָהֶם שׁוֹב וְשׁוֹב אֶת הַהִפְרָה כְּמָה טוֹב לוֹ לְאָדָם לְחַיּוֹת חַיֵּי צָנַע עִם מְצַפּוֹן נָקִי, מֵאֲשֶׁר לְשֵׂאֵף לְחַיֵּי מוֹתָרוֹת וְעַל יְדֵי כָּךְ לְהִסְחָף לְמַעֲשִׂים נַפְשָׁעִים, לְחֻטָּא וּלְהַחֲטִיא אֶת הָאֲחָרִים.

בְּשֵׂאֲבָם עֲדוּד מֵהַחֲלָטָתָם הַנְּחוּשָׁה לְקַבֵּל עַל עֲצָמָם יְסוּרִים בְּאַהֲבָה, צָעְדוּ הַשָּׁנִים בְּדֶרֶךְ לֹא דֶרֶךְ, מִבְּלִי לְדַעַת לְאֵן יוֹבִילוֹם רְגִלֵיהֶם. הֵם פָּסְעוּ בְּדַמְמָה, בְּשִׁפְתַיִם חֲשׂוֹקוֹת, הֲרֵאֲשִׁים מוֹרְדִים וְהַעֲיִנִים נְעוּצוֹת בְּקַרְקַע וְכָל אֶחָד שָׁקוּעַ בְּמַחֲשָׁבוֹתָיו.

מָה הַשְּׁעָה כָּעֵת? הָאֵם קְרוּבָה שְׁעַת הָעֶרְבִי? מָה יִהְיֶה מְזַג הָאָוִיר? הָאֵם מֵתְקַרְבֵּת סוּפָה? הָאֵם יִתֵּן גֶּשֶׁם אֲרֻצָּה? – כָּל הַשְּׂאֵלוֹת הָאלוּ לֹא עֲנִינוּ אוֹתָם כָּלֵל. בְּכָל פֶּסֶת קַרְקַע, בָּה תְּדַרְכְּנָה רְגִלֵיהֶם עִם בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁם יִשְׁאַרוּ לְשֹׁכֵב לְמִנוּחַת הַלֵּילָה. וְכֵאֲשֶׁר יִתְפַּס אוֹתָם הַגֶּשֶׁם אוֹ תִפְגַּע בָּהֶם הַסּוּפָה, רַק אִזּוֹ יִחַפְּשׂוּ מַחֲסֵה כְּדֵי לְמַצֵּא מְגֹן מִחֶקֶר וְהַרְטִיבוֹת.

מִפְעַם לְפַעַם הָיוּ מַחֲלִיפִים בֵּינֵיהֶם מְלָה אוֹ שְׁתֵּימָה, אֶדְ אֱלֹהִים יֵצְאוּ מִפִּיהֶם בְּנִחַת וּבְעֲנֻה וְהִכְנַעָה בְּלִתֵּי רְגִילִים, רְחוּק כְּרַחֵק מְזַרְח מִמַּעַרְב מְדֶרֶךְ דְּבוּרָם שֶׁל שְׁנֵי סוּחָרִים גְּדוּלִים

כמוהם, שרק לפני שבועות מספר נהלו עסקות ענק. החזרה בתשובה שהם קבלו על עצמם בכל לבם ונפשם, הפכה אותם בבת אחת למיני יצורים שלא מעלמא הדיו, שאין להם שיכות לחיי אנוש רגילים.

גלות ארצה

כשגברה עיפותם ורגליהם פקו מרב הליכה, היו מטילים את עצמם על האדמה הצחיחה, בשוחה כלשהי, אחד על יד השני ושוקעים בשנת ישרים. כשהיו מתעוררים בלילה הם לא התענינו לדעת מה השעה. ומיד כשהאור השחר היו קמים מ"משכבם" וממשיכים בדרךם.

כאשר הרעב התחיל להציק להם, היו סורקים בעיניהם את הסביבה עד שמבטם נפל על מבנה כלשהו וצעדו לעברו כדי לבקש שיתנו להם לקים את נפשם. פסת לחם יבשה וספל מים מהבאר היה מספיק בשבילם. הם סרבו לקבל חלב או תבשיל מכל מי שלא יהיה. ואם קרה שאיש מושב, מכניס אורחים, היה מפעיר בהם מאד להצטרף אל שלחנו לארוחת צהרים או לסעודת הערב ולהשאיר ללון אצלו על ספסל השנה במטבח – היו מצהירים בפניו בקול רזוי כאב ויגון:

"יהודי יקר! להני ידוע לך, שהם עזברי ישראל! עשרות שנים היו מאכילים טרפות ליהודים יראים ושלמים והכשילו אותם בעברות חמורות ביותר! אין הם ראויים

זכור הנשמה

אָפּלוּ שְׁתַּתְּנוּ לָהֶם דְּרִיסַת רֶגֶל בְּעַל קוֹרְתְּכֶם! גַּם אֶת פְּרוּסַת הַלֶּחֶם הַיְבֵשָׁה וְאֶת הַמַּיִם בְּמִשׁוֹרָה אֵין לָהֶם זְכוּת לְקַבֵּל! אַךְ אֵין לָהֶם בְּרָרָה, כִּי אַחֲרַת יִגְעוּ בְּרַעֲבִי!"

וּבְעוֹד הַמְּאָרַח טוֹב הַלֵּב נִשְׂאָר בְּפֶה פְּעוֹר מִתְּמַהוֹן, הָיוּ סוֹבְבִים עַל עַקְבָּם וְעוֹזְבִים אֶת הַמְּקוֹם.

וְאִם אֶרֶע שְׁבִדְרָךְ הַנְּדוּדִים שְׁלָהֶם, חִסְרַת הַמְּטָרָה, נִקְלְעוּ לְעִיר אִו עֵינָה, הָיוּ פּוֹנִים מִיַּד לְבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל הַקְּהֵלָה וּמְחַפִּים שָׁם עַד שֶׁקָּהַל הַמַּתְּפַלְלִים הַתְּאַסֵּף לַתְּפִלָּה מְנַחָה וּמְעָרִיב. וְאִז הָיוּ עוֹלִים עַל הַבֵּימָה, מְבַקְּשִׁים שִׁיחִיָּה שְׁקֵט וְחוֹזְרִים עַל הַהִכְרָזָה:

"יְהוּדִים! כָּאֵן עוֹמְדִים לְפָנֶיכֶם שְׁנֵי פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבִמְשָׁךְ עֲשָׂרוֹת שָׁנִים הַכְּשִׁילוּ אֱלֹפִים וּרְבֻבוֹת בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת! אָנוּ מִתְּחַרְטִים עֵתָה עַל כָּל מָה שֶׁעוֹלְלָנוּ וּמְבַקְּשִׁים לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה כְּדִי לְכַפֵּר עַל עוֹנוֹתֵינוּ! אֲנֵא יְהוּדִים רַחֲמֵנִים בְּנֵי רַחֲמָנִים, בְּקִשׁוֹ רַחֲמִים עָלֵינוּ! הַפִּילוּ תַחֲנוּנֵיכֶם לְפָנֵי רַבּוֹן הָעוֹלָמִים שֶׁתִּשׁוּבַתְנוּ תִתְקַבֵּל בְּרִעְזוֹ וְלִתְקוֹן אֶת נִשְׁמוֹתֵינוּ שְׁלֵא נֵאבֵד לְעַד בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת!"...

אֶת דְּבָרֵיהֶם הָיוּ מְסִימִים בְּבִכֵי תִמְרוּרִים, כְּשֶׁהֵם מְטִיחִים אֶת אֲגוּפֵיהֶם בְּלִבָּם. וְעַם גְּמַר הַתְּפִלָּה הָיוּ מְטִילִים אֶת עַצְמָם עַל הַמְּפִתָּן שֶׁלִּיד פֶּתַח הַיְצִיאָה וּמִתְחַנְּנִים יַחַד בְּקוֹל קוֹרֵעַ לְבָבוֹת:

"אָנָּה אֲחִים יְקָרִים, עֲשׂוּ עִמָּנוּ חֶסֶד וְתִגְמְלוּ לָנוּ טוֹבָה וְתִדְרְכוּ בְּרַגְלֵיכֶם עַל גּוֹפְנוֹ וְתִרְיָקוּ בְּפִרְצוֹפֵנוּ, כְּדֵי לְמַרֵּק אֶת חֲטָאֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ..."

פֶּה וְשֵׁם נִמְצְאוּ כְּאֵלֶּה שֶׁהֵטִילוּ סֶפֶק בְּכַנּוֹת דְּבָרֵיהֶם וְנָטוּ לְרֵאוֹת בְּכַד מִן הַעֲגָה מְבִימָת שֶׁל נוֹכְלִים, שֶׁכָּל חֶפְעַם הוּא לְזָפוֹת לְאַחַד־תְּ הַעֲבוּר כְּדֵי לְהִנּוֹת מִמֵּתְנוֹת יַד הַגּוֹנוֹת. אִךְ הָעֲבֻדָּה שֶׁהֵם סָרְבוּ בְּעַקְשָׁנוֹת לְקַבֵּל שׁוֹם נְדִבַת כֶּסֶף. וְרַק לְעֵתִים נְדִירוֹת הָיוּ מְסַכְּמִים לְקַבֵּל אֶעֱלֵ מִיִּשְׁהוּ תְּבַשִּׁיל חֲלָבִי שֶׁנִּשְׁאָר מֵאֲתָמוֹל וְאָכְלוּ אוֹתָהּ בְּעִמְדָה בְּחֶצֶר הַבַּיִת אוֹ בְּפֶתַח הַדִּירָה וּמִיד אַחַר כֵּן הָלְכוּ לְ"הַכְּנַסַּת אוֹרְחִים", מְקוֹם שֶׁם שָׁכְבוּ לִישׁוֹן עַל הָאָרֶץ עִם אָבִן לְמֵרֵאשׁוֹתֵיהֶם (אִם כִּי הָיוּ שָׁם מְטוֹת וְשְׂמִיכוֹת בְּשִׁבִיל עוֹבְרֵי אֶרֶץ עֲנִיִּים) – שְׂכֻנָּה אֶת כָּלֵם שָׂאֵן לָהֶם עֶסֶק עִם אֲנָשֵׁי מְרָמָה, אֲלֵא עִם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה בְּאַמְתָּה, הַמְּפַקְדִים אֶת עֲצָמָם לְסָבֵל וְלַעֲנוּיִים עַל מְנַת לְזָכוֹת לְמַחִילָה וְלִכְפָּרָה וְאִז הָיוּ הַבְּרִיּוֹת מְרַחֲמִים עֲלֵיהֶם וְכָל אֶחָד אֶחָל לָהֶם שֶׁתִּשׁוּבָתָם תִּעֲלֶה וְתִגִּיעַ עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד וְתִתְקַבֵּל בְּרִצּוֹן "כְּקָרְבָן עוֹלָה וְכַקְטֹרֶת כָּלִיל..."

רַק בְּלֵיל שַׁבָּת וּבִשְׁבַת בְּבִקְרָה הָיוּ נִעְנִים בְּחֶפֶץ לֵב לְהִזְמַנְתָּם שֶׁל בְּעָלֵי בָתִּים לְהַתְלוֹת אֲלֵיהֶם וְלְהִיוֹת אוֹרְחֵיהֶם לְסְעוּדַת הַשַּׁבָּת. בְּשַׁבָּת קָבְלוּ פָחוֹת אוֹ יוֹתֵר עוֹרָה אֲנוּשִׁית, כִּי לְקִרְאָת שַׁבָּת מְלַכְתָּא הָיוּ מְנַעְרִים אֶת הָאָבֶק מֵעַל בְּגָדֵיהֶם וְנִעְלִיחֵם וְרוֹחֲצִים אֶת הַפָּנִים וְאֶת הַיָּדַיִם. כָּל שְׁעַת הַסְּעֵדָה הָיוּ יוֹשְׁבִים בְּקִצָּה הַשְּׁלֶחֶן, עַל חֲדוֹ שֶׁל כֶּסֶף וּמְכַל

זכוּת הנְשָׂמָה

המאכלים שהיו מגישים לפניהם היו רק טועמים משהו על קצה המזלג כדי לצאת ידי חובה בלבד לכבוד שבת. הם בקשו בעקר רק פרוסת לחם וספל מים להשקיט את רעבונם. בגמרם לאכל ולברך ברפת המזון היו חוזרים ל"הכנסת אורחים" כדי לתת מנוחה לעצמותיהם העיפות מטלטולי הדרך של כל השבוע בנדידתם המיוגעת חסרת היעד.

איתנים ברוחם

כך, לפי סדר חיים זה, ללא כל שנויים ומבלי לנסות להקל על עצמם במאומה את סאת הסבל והענויים, עברו עליהם ימים, שבועות וחדשים. תקופות השנה התחלפו, מזג האוויר השתנה, אף אצלם לא חל כל שנוי. אותם המלבושים שמשו כסות לגופם הפחוש בין בקר ובין פחם, בין ביום ובין בלילה, בין בחל ובין בשבת.

כל מי שהסתכל בהם ראה לפניו שני עניים מרודים, מצמקים ומקמטים, גבם שחוח ומעיניהם נשקפת ההכנעה ונמיכות הרוח של פושטי יד מימים ימימה, מעל פניהם נמחק כל זכר לאותה שביעות רצון של חיי העשר והרוחה בעבר. הם נראו כקבצנים מדורי דורות, בהבדל היחידי, שהם לא נשאו על כתפם שום תרמיל, כי לא היה להם שום דבר להכניס לתוכו.

אף על אף הסבל הקשה – הקור, הרעב וטלטולי הדרך המפרכים – נשארו איתנים ברוחם ללא חת, נאמנים

לְהַחֲלִטְתָם לְקַבֵּל יְסוּרִים בְּאַהֲבָה. הֵם לֹא נִעְלוּ שׁוּם הִזְדַּמְנוֹת לְתַת קֶצֶת מְנוּחָה לְגוֹפֶם הַיָּגֵעַ, בְּיוֹם חַל, אוֹ לְהַרְשׁוֹת לְעֲצָמָם נְגִיסָה טְעִימָה אוֹ לְגִימָה שֶׁל תַּעֲנוּג. לְעֵתִים קְרוּבוֹת הָיוּ מְצִיעִים לָהֶם אֲרוּחָה דִּשְׁנָה וְיֹתֵר מִקְרָטוֹב מִשְׁקָה מְחַמֵּם עֲצָמוֹת. וְלֹא פָעַם עָלוּ לְנַחֲרִיהֶם רִיחוֹת הַנִּיחֹחַ שֶׁל תְּבַשְׂיֵלִי הַדָּגִים וְשֶׁל צְלֵי הַבָּשָׂר וְכוּסִיּוֹת הַיַּיִן שָׂרָף, בְּעֵת שֶׁעָמְדוּ לְיַד דֹּלֵת מִטְבָּח, כְּשִׁידָם הַכְחוּשָׁה מוֹשֶׁטֶת בְּבִקְשָׁה לְחֻתִּיכַת לֶחֶם יִשְׁנָה, אוֹ שְׂאֵרִית שֶׁל אוֹכַל חֶלְבִי מֵאֲתָמוֹל אוֹ מִשְׁלֶשֶׁם. הֵם הָיוּ אֵיתָנִים כְּסָלֵעַ וְלֹא זָזוּ כְּמֵלֵא נִימָא מִדְּרָךְ הַתְּשׁוּבָה כְּפִי שֶׁהִתְנַחַּה לְפָנֵיהֶם עַל יְדֵי בַעַל מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת בְּהִתְאַם לְפֶסֶק הַדִּין שֶׁל בֵּית הַדִּין הַגָּדוֹל, רַק בְּדֶרֶךְ זֶה יַעֲלֶה בְיָדָם לְכַפֵּר עַל חֲטָאֵיהֶם.

עַם תָּם הַגְּלוּת

כִּךְ עָבְרוּ עַל שְׁנֵי הַשְּׁתַּפִּים בְּעֵלֵי הַתְּשׁוּבָה שְׁלֹשׁ (3) שָׁנִים תְּמִימוֹת. שְׁלֹשׁ שָׁנוֹת סָבַל בַּל יִתְאַר. הַדְּמִיוֹת הַגְּבֻרִיּוֹת שֶׁל שְׁנֵי הַקְּצָבִים שׁוֹפְעֵי הַמְּרִץ וּבְרִיאֹת הָיוּ עֵתָה מְצוּמְקוֹת וְרָזוֹת, שְׁבוּרֹת וְרַעְיוֹצוֹת וּמְדַכְּאוֹת עַד עֶפֶר. בְּמִשְׁךְ שְׁלֹשֶׁת הַשָּׁנִים הִלְלוּ לֹא נִהְנוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה אֶפְלוּ הִנָּאָה קָלָה שֶׁבִּקְלוֹת. לְהַפֵּךְ, הֵם בְּרָחוּ כְּמִטְחָוִי קֶשֶׁת מִכָּל דָּבָר שֶׁעָלוֹל לָגֵרֶם לָהֶם תַּעֲנוּג כְּלִשְׁהוּ, כְּדִי שֶׁלֹּא לְבוֹא לִיְדֵי נִסְיוֹן. הַשְּׂמִיחָה וְהַהֲנָאָה הָיוּ רְחוּקִים מֵהֶם כְּרָחֵק מִזְרַח מִמְעַרְב וְאַף פָּעַם לֹא עָלָה הַחִינּוּךְ עַל פְּנֵיהֶם. בְּמִקּוֹם שֶׁם יִשְׁנוּ הַיּוֹם לֹא יִשְׁנוּ מִחֵר. תְּמִיד הָיוּ נָעִים וְנָדִים, לֹא כָּל הַפּוֹגָה. בְּקִיץ עָעְדוּ

זכור הנשמה

יחפים תחת קרני השמש החמות שהכו על ראשם ולהטו על בשרם הכחוש. עקבות רגליהם נתקשו ונתחסנו על ידי כף כמו סליות של עור. היה בכך לפחות יתרון שזה הגן עליהם בדרךם על צרורות וחדרי אבנים ובבוססם בבץ ובשולוליות מים. בחרף לא עצרו בעדם, לא גלי קר מקפיאי עצמות ולא סופות שלג כבדות ביותר, מלהמשיך בנדודיהם בדרך לא דרך, על פני שדות פתוחים, חשופים לפגעי הטבע הקשים וצפויים לסכנת מות משלג ומקר.

לא פעם ארע שאחד מהם, זה או זה, נתקף במחלה, חם גבוה, צמרמרת, כאב ראש אימים, אפיסת כחות "כל אכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי מות" (תהלים קז, יח) – אך גופם, שהתחסן על ידי יסורים וכאב ורוחם העשויה לבלי חת, סיעו להם להתגבר גם על כל המחלות ואולי היתה זאת זכותו של בעל מגלה עמקות שעמדה להם, שיוכלו לעבר את מבחן היסורים של שלש שנות התשובה, כדי לתקן את נפשותיהם לעולם הבא.

ברם, בינתיים נתנו האבק והזעה את אותותיהם עמק-עמק בעור בשרם ובקמטי פניהם. כי במשך כל שלשת השנים, אף פעם לא התרחצו כהגון, לא הסתפרו ולא עשו את צפריניהם. שערותיהם גדלו פרע ופרעופיהם כשולי קדרה.

נוֹסֵף לְכָל זֹאת הָיוּ תָּמִיד עֵינָיו וְסָחוּטִים, סָחְבוּ אֶת רַגְלֵיהֶם הַכּוֹשְׁלוֹת, לֹא בְּכַחוֹת עֵצָמָם, אֲלֵא בְּכַח הַרְעוֹן הָעוֹ וְהַחֲלָטָה הַנְּחוּשָׁה, לֹא לְהַרְפוֹת מִן הַמַּאֲמָץ לְבַעַע אֶת מְשִׁימַת הַתְּשׁוּבָה שֶׁהִטְלָה עֲלֵיהֶם כְּדֵי לְטַהֵר אוֹתָם מִפְּשָׁעֵיהֶם.

רַק בְּהַתְקַרֵּב הַחֲדָשִׁים הָאֲחֵרוֹנִים שֶׁל שְׁלֹשׁ שָׁנֹת הַתְּשׁוּבָה, הִתְחִילוּ לְהַתְעַנֵּין לְאֵן נִקְלְעוּ בְּדַרְךְ נְדִידָתָם הָאֲרֻכָּה וְרַבַּת הַתְּלָאוֹת, מֵה שֵׁם הַמְּקוֹם בּוֹ הֵם נִמְצְאוּ, מֵה הַמְּרַחֵק מִמֶּנּוּ וְעַד קִרְקוֹב עִיר מוֹלְדָתָם וְכַמּוֹה זְמַן צְרִיף לְקַחַת כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְשֵׁם בְּרַגְלֵי. לְפִי זֶה יָדְעוּ מְתֵי עֲלֵיהֶם לְהַתְחִיל לַעֲשׂוֹת אֶת הַדְּרָכִים חֲזָרָה לְקִרְקוֹב וּבְאִיזוֹ מֵהִירוֹת עֲלֵיהֶם לְלַכֵּת כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְשֵׁם בְּתֵם שְׁלֹשַׁת הַשָּׁנִים.

כְּכֹל שֶׁהַתְקַרֵּב הַמוּעַד לְסִיּוּם מְשִׁימַתָּם, שָׁאֲפוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר עֲדוּד וְחֲזוּק מֵהַעֲבָדָה שֶׁהֵם מְלֹאוּ אַחֲרֵי תְּנָאוֹ הַתְּשׁוּבָה, שֶׁנִּגְזַר עֲלֵיהֶם עַל יְדֵי בֵּית הַדִּין הַגָּדוֹל, בְּשִׁלְמוֹת וּבְדִיקָנוֹת, מִבְּלִי לְגַרְעַ אֶפְלוֹ כְּחוֹט הַשְּׁעָרָה מִמֶּנֶת הַסֶּכֶל וְהָעֲנוּיִים שֶׁנִּקְבְּעָה בְּשִׁבְלִים. לְהַפְּךָ, לְעֵתִים קְרוֹבוֹת עוֹד הִחְמִירוּ עַל עֵצָמָם בְּהַגְבִּירָם אֶת סְגוּפֵיהֶם מִחֲמַת הַחֲשָׁשׁ שֶׁמָּא אֵינָם יוֹצְאִים יְדֵי חוֹבָתָם...

כִּי נִקְפוּ וְחָלְפוּ הַיָּמִים, בְּדַרְכֵם חֲזָרָה – וּבְדִיקוֹת עַם סִיּוּם שָׁנַת הַנְּדוּדִים הַשְּׁלִישִׁית הִגִּיעוּ לְקִרְקוֹב.

פרק שמיני

זכים וטהורים

חוזרים לקרקוב

שתי בריות משנות, מלבשות בבלוי סחבות, שעשו רשם זועתי כרוחות רפאים שלא מעלמא הדין, כדמויות של שני מתים שיצאו מקבריהם, לאחר שבשרם נמק מזמן ורק שלדיהם קבלו שוב כשר תנועה – נכנסו לקרקוב ופלסו להם דרך ישר לעבר ביתו של רב העיר.

אנשים הביטו אחריהם בתדהמה, אף אחד לא זהה אותם, כי בצאתם היו גברים נאים במיטב שנותיהם ואלו עתה בחזרם מגלותם, נראו כזקנים, שברי פלים, מגדלי פרע וקרעי סמרטוטים עוטפים את גופיהם אכולי הרזון.

בעל מגלה עמקות, אשר במשך כל שלשת השנים לא הסיח אפלו יום אחד את דעתו משני הקצבים בעלי התשובה, בהרגישו ובהשתתפו בכל סבלותיהם וענוויותם – חכה באותו יום, יום השנה השלישי לצאתם לנדודיהם,

בְּצַפְיָה דְרוּכָה לְבוֹאֵם בְּחִזְרָה. מֵאִז שְׁעוֹת הַבֶּקֶר הַמְקַדְמוֹת
עָמַד לְיַד הַחֲלוֹן, עוֹפָה תְּחוּצָה בְּכִלְיוֹן עֵינַיִם וּבְמַתִּיחוֹת רַבָּה.

זְכִים וְטְהוּרִים

וּבְרֵאוֹתוֹ מֵרְחוֹק אֶת שְׁתֵּי הַדְּמִיוֹת הַמְּזוּזוֹת וּמְעוֹרְרֵי
הַסְּלִידָה, יָדַע מִיָּד שְׁאֵלָה הֵם בְּעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה. הוּא אֵין
תְּחוּצָה בְּחֲלוֹק הַשָּׁנָה וּבְלֵי מַגְבַּעַת וְרֵץ לְקִרְאָתְם פְּאֵלוֹ הִיָּה
נֶעַר עוֹל יָמִים וּבְפָרְשׁוֹ אֶת יָדָיו לְרוֹחָה הַכְּרִיז בְּקוֹל רוֹטט
מֵהַתְּרַגְּשׁוֹת:

”בְּרוּכִים הַבָּאִים, צְדִיקִים וּקְדוֹשִׁים! בְּעֲלֵי תְּשׁוּבָה
זְכִים וְטְהוּרִים!”.

הוּא נָתַן לָהֶם שְׁלוֹם בְּרַב חֲדוּהָ, לְחַץ אֶת יָדֵיהֶם
בְּחִמִּימוֹת בְּהִרְיָחוֹ אֶת רִיחַם בְּתַעֲנוּג רִיחָנִי עֲלֵאֵי:

”הֲרִי אַתֶּם מְפִיעִים סְבִיבְכֶם רִיחַ שֶׁל גֹּן עֲדָנוֹ!”

הוּא הִכְנִיס אוֹתָם לְבֵיתוֹ בְּרַב כְּבוֹד, כְּשֶׁהוּא מְפֹזֵז
וּמְכַרְפֵּר סְבִיבְכֶם בְּחִבָּה רַבָּה, מְשַׁמֵּשׂ אוֹתָם בְּעַצְמוֹ, מְבִיא
לְכְבוֹדָם אֶת הַפְּרָסָאוֹת הַנָּאוֹת בְּיוֹתֵר וּמְבַקֵּשׁ מֵהֶם לְשִׁבְת
וְתוֹךְ כְּדִי כֶּף הוּא נוֹפֵל עַל עֲנָאֲרָם וּמְחַבֵּק אוֹתָם וְלוֹחֵץ אוֹתָם
אֵלָיו בְּאַהֲבָה וּבְהַעֲרָצָה.

”אֲשֶׁרִיכֶם וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְכֶם!” מְבִיעַ הֶרֶב אֶת רִחְשֵׁי לְבוֹ
– ”הֲרִי אַתֶּם בְּעֲלֵי תְּשׁוּבָה גְּמוּרִים! אֶפְלוֹ גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים

זָכִים וְטְהוּרִים

לֹא יִנְחָלוּ בְּעוֹלָם הַבָּא כְּבוֹד וְגְדוּלָה כְּמוֹכֶם! בְּמָקוֹם שֶׁבְּעָלִי
תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים אִין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד!"

הוא הביא לפניהם כבוד מכל טוב ובראותו את מבטי
השאלה על פניהם, אם כבר מתר להם לאכל מזון משבח,
הרגיע אותם בדברי עידוד ונחמה:

"אֲכָלוּ, בְּנֵי, אֲכָלוּ! מַעֲתָה הַכֹּל כְּבָר מִתֵּר לָכֶם! מֵהַיּוֹם
וְהַלָּאָה לֹא תוֹסִיפוּ לְהִיזוֹת נְעִים וְנָדִים בְּעוֹלָם וְלֹא תַעֲנוּ יוֹתֵר
אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּיִסּוּרֵי הַגְּלוּת! תּוֹכְלוּ לְהִשָּׂאֵר לְגוֹר בְּקִרְקוּב
יַחַד עִם נְשׁוֹתֵיכֶם! בָּרֶם, יִהְיֶה אֲסוּר לָכֶם לַעֲסֹק בְּמִסְחָר, אֲלֵא
לְהַתְּפָרֵן בִּישָׁר מֵעֲבוֹדַת כְּפִים! תּוֹכְלוּ לְהִיזוֹת סְבָלִים, חוֹטְבֵי
עֵצִים, שׁוֹאֲבֵי מַיִם, שׁוֹמְרֵי לֵילָה וְכַדוּמָה, מֵה שִׁיזְדַּמֵּן לָכֶם!
וְאַנִּי יוֹכֵל לְהַבְטִיחַ לָכֶם שְׁעֲבוֹדָה לֹא תַחֲסֹר לָכֶם! אֲבַקֵּשׁ
מִבְּעָלֵי הַבָּתִּים, תּוֹשְׁבֵי הָעִיר, שִׁיזְדַּאֲגוּ לָכֶךְ שֶׁתּוֹכְלוּ לְהַרְוִיחַ
אֶת לַחֲמֶכֶם וְשִׂאֵף אֶחָד לֹא יַעֲלֶה עַל דֵּל שְׁפָתָיו וְלֹא יִזְכִּיר
לָכֶם אֶת מַעֲשֵׂי הַחֲטָא שֶׁלָּכֶם בְּעֵבֶר! כִּי חֲטָאֵיכֶם אֵינֶם קִיָּמִים
עוֹד! הֵם נִשְׁטָפוּ וְנִמְחָקוּ בְּדָם וּבְזַעַה וּבְמַח עֲצֻמוֹתֵיכֶם
הַמְּעֻנּוֹת! לֹא יִזְכְּרוּ וְלֹא יִפְקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם!"

יהודי קרקוב כבר כמעט שכחו את המאורע של שני
הקצבים, שהכשילו את העיר במאכלי טרפה במשך שנים
רבות ואשר בית הדין הגדול גזר עליהם להשמיד את כל
רכושם ולהיות נעים ונדיים בעולם. מאז עברו כבר שלש
שנים והענין נשכח מלב כל.

נְקִיִּים מִכָּל חַטָּא וּפְשָׁע

אִךְ לִפְתַּע הַכְּרִיז הַשָּׁמַשׁ שֶׁל בַּיִת הַדִּין בְּכָל בְּתֵי
הַמִּדְרָשׁ וּבְתֵי הַתְּפִלָּה, בְּפִקְדַת הָרַב דְּמָתָא אֶת הַהוֹדָעָה
הַבָּאָה:

”מְכַרְיִזִים וּמוֹדִיעִים בְּזָה לְכָל בְּעָלֵי הַבְּתִים בְּעִיר,
שְׁשָׁנֵי הַקְּצָבִים בְּעָלֵי הַתְּשׁוּבָה חֲזָרוּ לְקַרְקוֹב לְאַחַר שְׁלֹשׁ
שָׁנוֹת גָּלוּת וְקִימוֹ בְּשִׁלְמוֹת אֶת גְּזֵר דִּין הַתְּשׁוּבָה שֶׁהִטִּיל
עֲלֵיהֶם! מֵהִיּוֹם וְהִלָּאָה הָרִי הֵם צְדִיקִים גְּמוּרִים וְנְקִיִּים מִכָּל
חַטָּא וּפְשָׁע! הָרַב שְׁלִיט”א מְטִיל אִפּוּא חוֹבָה עַל כָּל בְּעָלֵי
הַיְכָלָת לְתַמְדָּ בָּהֶם וְלַעֲזֹר לָהֶם לְהַשִּׁיג עֲבוּדָה, כְּדֵי שְׁיֻכְלוּ
לְפָרֵס אֶת עַצְמָם וְאֶת נְשִׂיהֶם. יֵשׁ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הָאֲפָשָׁר עַל
מְנַת לְמַצָּא עֲסוּקִים בְּשִׁבְלֵם: חֲטִיבַת עֵצִים, הַעֲבֵרַת חֲבִילוֹת,
שְׁלִיחֵיּוֹת, שְׁמִירָה בְּלִילוֹת – וְלִשְׁלֵם לָהֶם שְׂכָר הוֹגֵן!

”וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִזְהָר בְּזָה בְּאַזְהָרָה חֲמוּרָה לֹא
לְהַזְכִּיר לָהֶם עֲוֹנוֹת רֵאשׁוֹנִים וְלֹא לְפָגַע בְּכְבוֹדָם בְּכָל עוֹרָה
שֶׁהִיא!! אֲדַרְבָּה, יֵשׁ לְהַתִּיחֵס אֲלֵיהֶם בְּמֵלֵא הָאֲהָדָה, לְהַקֵּל
עֲלֵיהֶם כְּכָל הָאֲפָשָׁר וְלַחֲפֹשׁ בְּשִׁבְלֵם רַק עֲבוּדוֹת נוֹחוֹת,
לְאַחַר שֶׁעָנּוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיהֶם בְּמִשְׁךְ שְׁלֹשׁ שָׁנוֹת גָּלוּתָם
בְּסִגּוּפִים קָשִׁים בְּיוֹתֵר! כָּלֵם חֲיִבִים לְדַאֵג לְכַד שְׁלֵא יַחְסֵר
לָהֶם פְּרִנְסָה וְשְׁלֵא יִקְפָּחוּ אוֹתָם! הֵם, שְׁנֵי בְּעָלֵי הַתְּשׁוּבָה
עַצְמָם, שְׁלַמְדוּ לְהִיּוֹת נִכְנָעִים וּמְשֻׁפְּלִים עַד דְּכָא, הָרִי לֹא

זכרים וטהורים

יגיבו ולא יתקוממו נגד עול וקפוח, לכן יש לנהג כלפיהם במשנה זהירות שלא יפגעו בם אפלו פגיעה קלה שבקלות!".

בעל מגלה עמקות הלוח להם סכום כסף קטן מקפת הקהלה, שהספיק בשבילם כדי לקנות מלבושים פשוטים וזולים מאד, אך לא קרועים וכדי לשפר דירות ישנות בשבילם ובשביל נשיהם. הם התחייבו להחזיר את כספי ההלוואה בתשלומים קטנים, שיצליחו לחסוך פרוטות-פרוטות משכר עבודתם ובלבד שלא יהנו ממתנת בשר ודם, אלא מהכסף שיפול בחלקם מעמל כפיהם.

יהודי קרקוב הוכיחו נכונות רבה לקיים את פקדת רבם הדגול. כאשר שני בעלי התשובה העשירים המכבדים ביותר לשעבר הופיעו בשוק, בבגדים פחותים וגסים, חגורים בחבלים של סבלים מסביב למתניהם והתחילו לתור בעיניהם מסביב, לאן לפנות כדי להרויח כמה פרוטות עבור לחם לאכל, נמצאו מיד קופצים רבים, שהתחרו ביניהם בשפע של הצעות עבודה בשבילם:

"בואו אתי! יש לי בשבילכם עבודה!"

"לא! יותר טוב שתבואו אתי! אצלי תהיה לכם עבודה קלה יותר!"

"לכו אחרי! אצלי תקבלו שכר יומי יותר גבוה!"

”וְאַעֲלֵי לֹא תַעֲטְרוּכוּ לַעֲבֵד כָּלְלִי! תִּמְלֵאוּ רַק תִּפְקִידֵי שְׂמִירָה וְתוֹכְלוּ לְתֵת מְנוּחַ לְעַצְמוֹתֵיכֶם הַיְגֵעוֹת!”

נְדִיבֵי הַלֵּב מִמֶּשׁ מִשְׁכוּ אוֹתָם בְּשׂוֹלֵיהֶם זֶה לְכֹאֵן וְזֶה לְכֹאֵן וּשְׁנֵי בַעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה נִתְּנוּ לָהֶם לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כְּחֻפְעִים מִבְּלֵי לַפְעוֹת פֶּה, כְּאֵלוּ הָיוּ יַעֲרִים לְלֹא כַח רְעוּן כָּלְלִי. הֵם לֹא הִתְעַנְּנוּ לְדַעַת אִיזוֹ עֲבוּדָה מְצִיעִים לָהֶם וְלֹא שְׂאֵלוּ מַה יִּתְּנוּ לָהֶם תְּמוּרָתָהּ, מִיָּד עִם הַגִּיעַם לְמָקוֹם הָעֲבוּדָה, הִתְחִילוּ לְלֹא שְׂהִיּוֹת לַעֲבֵד בְּמֵלֵא הַמְרָץ, מַה שְׂאֲחָרִים שָׁעֲשׂוּ בְּמִשְׁךְ כָּל הַיּוֹם, גָּמְרוּ הֵם בְּשַׁעַה שְׁעֵתִים וְדָרְשׁוּ עוֹד וְעוֹד עֲבוּדָה וּבִלְבָד לְהִיּוֹת בְּטוֹחִים שְׂלֵא יִקְבְּלוּ חֵס וְחִלְיָה תְּשׁוּלוֹם שְׂלֵא יִהְיֶה לוֹ כְּסוּי מֵלֵא בְּעֲבוּדָה חֲרוּצָה וַיַּעֲלֶה.

רַבִּים הָיוּ בָּאִים לְמָקוֹם עֲבוּדָתָם כְּדֵי לְחַזוֹת בְּתוֹפְעָה הַנְּדִירָה וְלִלְמַד מוֹסֵר הַשְּׂכַל מִשְׁנֵי בַעֲלֵי הַתְּשׁוּבָה, שְׁלִמְרוֹת שְׁנִשְׂאָר מֵהֶם עוֹר וְעַצְמוֹת בְּלִבָּד, יָדְעוּ לְהַפְעִיל אֶת כַּח רְעוּנָם וְלְדַרְבֵּן אֶת עַצְמָם לַעֲבֵד בְּלֵהִט וּבְמְרָץ נְעוּרִים שְׁעוֹת עַל שְׁעוֹת לְלֹא הַפּוּגָה. אֵלֶּה שְׁזָכְרוּ אֶת מְרֵאָה פְּנִיָּהֶם מִתְּקוּפַת הָעֶשֶׂר שְׁלָהֶם מִלְּפָנֵי שְׁלֹשׁ שָׁנִים, כְּאֲשֶׁר הִבְרִיאוֹת וְהָאוֹן שְׁפָעוּ מִכָּל יְשׁוּתָם, לֹא יָכְלוּ שְׂלֵא לְהִתְרַגֵּשׁ עִמְקוֹת בְּהַסְתַּכְּלָם עִתָּה עַל שְׁנֵי הַסְּבָלִים, שְׁעוּרָם הַצְּחִיב כְּמוֹ קֶלֶף מִיָּבֵשׁ וְעַצְמוֹת לְחִיָּיהֶם הַחַדוֹת בְּלִטוֹ הַחֲרוּצָה וְלֹא אֶחָד הוֹרִיד דְּמָעָה מְרֵב רַחֲמָנוֹת וְהַשְׁתַּתְּפוֹת בְּצַעְרָם.

זכרים וטהורים

כְּדֵי לֹא לְהָבִיא אוֹתָם בְּמִבְּוֶכָה, הָיוּ הָאֲנָשִׁים מְצִיעִים
בָּהֶם מִבֵּין סוּרְגֵי הַגֹּדֶר שֶׁמִּסְבִּיב לַמְבִּנָה שֶׁבְּעֵלֵי הַתְּשׁוּבָה
עָבְדוּ שָׁם וְהָיוּ מִסְתַּלְקִים מֵהָר כְּשֶׁהִבְחִינוּ שֶׁהֵם מְרַגְּשִׁים
שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בָּהֶם.

לֵאט-לֵאט הִתְאַקְלְמוּ שׁוֹב בְּעִיר, הִפְכוּ לְאֲנָשִׁים
שֶׁהֶצְבּוֹר נִזְקַק לְשֵׁרוֹתָם וְהִרְוִיחוּ אֶת לֶחֶמָם בְּיֶשֶׁר וּבִנְאֻמָּנוּת.
הֵם מְצֵאוּ לָהֶם מְגוּרִים מְחוּזָן לְעִיר, כִּי הַתְּבִישׁוּ לְגוֹר
בְּשִׁכְנוֹת עִם יְהוּדִים, שְׂאוּלֵי יִזְכִּירוּ לָהֶם עֲוֹנוֹת רֵאשׁוֹנִים. הֵם
גַּם לֹא רָצוּ לְגָרֵם אִי נְעִימוֹת לְיִלְדֵיהֶם וּלְנִכְדֵיהֶם. מְדוּעַ יִסְבְּלוּ
עֲבוֹר עוֹן אֲבוֹתֵיהֶם?

פָּרֶק תְּשִׁיעִי

הַכְּתָב הַמְּפָרֵשׁ

עָרַב אֶחָד, אַחֲרֵי יוֹם שֶׁל עֵמֶל מְפָרֵד, בָּאוּ שְׁנֵי בְּעָלֵי הַתְּשׁוּבָה אֶל בְּעַל מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת, כְּשֶׁפָּנִיָּהם מִבֵּיעַ דְּאָגָה עֲמֻקָּה. הֵם עָמְדוּ בְּהִסּוֹס לִיד הַדִּלֵּת וְחָפוּ שֶׁהַצְּדִיק יִשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיִּזְמִין אוֹתָם לְהִכָּנֵס.

"בְּרוּכִים הַבָּאִים, בְּנֵי הַיְקָרִים!" קָרָא בְּעַל מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת כְּשֶׁהִבְחִין בָּהֶם "אַתֶּם נִרְאִים לִי מְדַאֲגִים מְאֹד... מָה הַסִּבָּה? הֲאִם חָסַר לָכֶם מִשְׁהוּ? הֲאִם מִיִּשְׁהוּ הָעֵלִיב אֶתְכֶם, אוֹ גָּרַם לָכֶם עוֹל? סִפְרוּ נָא לִי וְאֶעֱשֶׂה כָּל מָה שֶׁבִּיכְלָתִי כְּדֵי לְעֹזֵר לָכֶם."

"רַבֵּנוּ הַצְּדִיק!" – גָּעוּ שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד בְּבִכֵי תַמְרוּרִים "לִבְנוּ מְלֵא פֶחַד מִיוֹם הַדִּין הַנּוֹרָא הַמְּשֻׁמֵּשׁ וּבָא! יְמֵי הַזְּקֵנָה מִתְקַרְבִּים וְהוֹלְכִים וְלֹא רַחוּק הַיּוֹם בּוֹ יוֹפִיעַ מְלֶאכֶד הַמּוֹת בְּעַל אֶלֶף הָעֵינָיִם וַיָּבִיא אוֹתָנוּ בְּפָנֵי בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה וְשֶׁם יִהְיֶה עָלֵינוּ לְמַסֵּר דִּין וְחֲשָׁבוֹן עַל כָּל מַעֲשֵׂינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה! אָמֵן סִגְפּוּ אֶת עֲצֻמְנוּ בְּמִשְׁךְ שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְקַבְּלֵנוּ בְּאַהֲבָה

הַכְּתָב הַמְּפֹרָשׁ

את הסבל והענווים של הגלות, אך מי יערב לנו שדי בכך? מי יודע אם זה מספיק כדי לכפר על הפשעים החמורים שבצענו במשך עשרות שנים? עמרמרת תוקפת אותנו כשאנו נזכרים במה שצפוי להם לרשעים בעולם הבא ומתעורר בנו הרצון ליצאת שוב לגלות ולהמשיך לסגף את עצמנו בענווים יותר גדולים ובלבד להיות בטוחים שנוכל לתקן מה שפגמנו ברב חטאינו ופשעינו!"

"הרגעו נא, בני ואל תכרסמו את לבכם בהרהורי דאגה!" – השתדל הרב להשקיט את בכים – "אין כל ספק בדבר שאתם כבר עתה צדיקים גמורים! אני מאחל לעצמי "לזכות" להגיע לעולם הבא כה נקי מחטא ועון כפי שאתם תגיעו לישם לאחר מאה ועשרים, נקים וטהורים מכל סיג ופגם! חלקכם בגן עדן יהיה למעלה מחלקם של צדיקים גמורים, כי 'השב בתשובה מאהבה – זדונות נעשות לו כזכיות' (יומא פ:).

"אבל רבנו הקדוש והטהור, אנו בכל זאת זוחלים ורועדים ולבנו חושש ודואג מה יהא בסופנו..." לא יכלו השנים לעצר בעד מען דמעותיהם "אלו היינו זוכים לפחות לקבל אות או מופת או אשור בכתב, שיחזק בנו את הבטחון שאכן יש לנו חלק בעולם הבא..."

"הֲרִינִי נְעֹתֶר לָכֶם גַּם לְזֹאת!" – הַשׁוֹב הָרֵב, בְּרֵאוֹתוֹ
שֶׁאַחֲרַת לֹא יוּכַל לְהַרְגִיעַ אֶת רוּחָם – "אֲמַסֶּר בְּיַדְכֶם כְּתָב
מִפְרֹשׁ שִׁינִיחַ אֶת דְּעַתְכֶם!".

מַגְלַת הַקְּלָף

לְמֵרוֹת הַשְּׁעָה הַמְּאַחֲרֶת, הַתִּישֵׁב בְּעַל מַגְלַת עֵמְקוֹת
לֵיד שֶׁלְחָנוֹ, נָטַל לְיָדוֹ אֶת נוֹצַת הָאֶזֶז, טָבַל אוֹתָהּ בְּדִין וְרָשָׁם
עַל הַקְּלָף אֶת הַשּׁוֹרוֹת הַבְּאוֹת:

"אֲנִי הֶחֱתוּם מֵטָה, רַבָּה שֶׁל קֶרְקוֹב וְאֵב בֵּית הַדִּין
הַגָּדוֹל שֶׁהוֹצִיא אֶת פֶּסֶק הַדִּין נֶגֶד שְׁנֵי הַקְּצָבִים הַשְּׁתַּפִּים וְגֹזֵר
עֲלֵיהֶם אֶת תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל הַחֲמוּרָה, כְּדִי לְכַפֵּר עַל פְּשָׁעֵיהֶם
הַעֲצוּמִים וְשֶׁהֵם קִיְּמוּ אוֹתָהּ בְּשִׁלְמוֹת לְכָל פְּרִטְיָהּ וְדִקְדוּקֶיהָ.
– הֲרִינִי גֹזֵר בְּזֶה, שְׂכָשֶׁם שֶׁקִּבְעֵנוּ בְּבֵית דִּין שֶׁל מֵטָה, כִּד
יִקְיְמוּ בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה. וְהַשְּׁנַיִם יִהְיוּ מְנַקִּים מִכָּל עֶזֶן
וְאַשְׁמָה וְרָשָׁע".

כְּאֲשֶׁר סִים הָרֵב אֶת כְּתִיבָתוֹ, הִקְרִיא אֶת הַכְּתָב בְּפִנֵּי
בְּעָלֵי הַתְּשׁוּבָה וְשָׁנִיחַם הוֹשִׁיטוּ אֶת יְדֵיהֶם לְקַבְּלוֹ מִיָּדוֹ.
בְּעַל מַגְלַת עֵמְקוֹת לֹא יָדַע לְמִי מֵהֶם לְמַסֵּר אֶת הַכְּתָב
הַמִּפְרֹשׁ. לְבִסוּף מָסַר אוֹתוֹ לְיָדֵי זֶה, שְׁנַתְעוֹרֵר רֵאשׁוּנָה
וְעוֹרֵר אֶת שְׁתַּפּוֹ לְפִתּוֹחַ בְּדֶרֶךְ הַתְּשׁוּבָה.

רַק אִז חָזְרוּ הַשְּׁנַיִם הַבְּיָתָה בְּלֵב שֶׁקֵּט וּבְטוֹחַ.

הַכְּתָב הַמְּפָרֵשׁ

מַגֵּלֶת הַקֶּלֶף שֶׁנִּמְסְרָה לְיָדָם עַל יְדֵי בַעַל מַגֵּלָה עֲמֻקּוֹת
נִסְכָּה לְתוֹכָם הִרְגִּישׁת בְּטַחּוֹן בְּמִקְצֵת וְחֻזְקָה בָּהֶם אֶת הַתְּקוּוּהָ
שֶׁאֵבֵן כִּפְרוּ עַל חֲטָאֵיהֶם בְּשִׁלְשׁ שָׁנוֹת סְגוּפֵיהֶם וְשׁוֹב לֹא
יַעֲנִישׁוּ אוֹתָם בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעֲלָה בְּעוֹן הַכְּשֵׁלֶת הַרְבִּים
בְּמֵאֲכָלֵי טָרֶפֶה, הֵם הַמְּשִׁיכֵי לְהַתְנַהֵג בְּהַכְנָעָה וּבִשְׁפָל בְּרֹד,
עָבְדוּ בְּפָרֶד בְּעִבּוּדוֹת הַשְּׁחֵרוֹת בְּיוֹתֵר, שֶׁסָּפְקוּ לָהֶם עַל יְדֵי
בַעֲלֵי הַתְּתִים בְּעִיר וְהַרְוִיחוּ אֶת לַחֲמָם בְּיֶשֶׁר וּבְעֵמֶל פָּפִים.

כָּל עָרֵב, אַחֲרֵי הָעִבּוּדָה וּבִשְׁבֻת כַּמַּעֲט כָּל הַיּוֹם, הָיוּ
יוֹשְׁבִים בְּבֵית הַמְּדָרֶשׁ שֶׁל הַקְּהֵלָה, מְקַשְׁיִבִים בְּדוּמְיָה
לְשַׁעֲרֵי תוֹרָה וְסוֹפְגִים לְתוֹכָם דִּינִים וְדַבְרֵי מוֹסֵר וְיִרְאָת
שָׁמַיִם שֶׁהֶחֱיוּ אֶת רוּחָם וְהִבִּיאוּ מִרְפָּא לְלִבָּם הַשְּׁבוּר
וְלִנְפְשׁוֹתֵיהֶם הַדּוֹאֲבוֹת.

הֵם זָרְחוּ מִמֶּשׁ מֵאֲשֶׁר כָּאֲשֶׁר נִתְּנָה לָהֶם הַזְּדֻמְנוֹת
לְעֲשׂוֹת שְׁרוֹת כְּלִשְׁהוּ עֲבוּר לּוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, לְהַגִּישׁ כּוֹס תָּה
לְמַגִּיד הַשְּׁעוּר אוֹ לְמֵלֵא כָּל מִינֵי שְׁלִיחֵי עֲבוּר תְּלַמִּידֵי
הַחֲכָמִים חוֹבְשֵׁי בֵּית הַמְּדָרֶשׁ. אִין לְתֵאָר אֶת שְׂמֻחָתָם כְּשֶׁהָיוּ
רָעִים לְקִים אִיזוּ מַעֲוָה. הַקְּפִידוּ לְהַרְבּוֹת בְּעֲנִיַת "אָמֵן" וְ"אָמֵן
יְהֵא שְׁמָה רַבָּה" וְעָמְדוּ עַל הַמְּשֻׁמֵּר לְשִׁמְעַ "קְדִישִׁים"
וּבְרִכּוֹת וְ"לְחֻטָּף" עוֹד וְעוֹד "קְדוּשׁוֹת" וּבִיחּוּד בְּשִׁבְתוֹת
וּבְיָמִים טוֹבִים.

הַזְקָנָה קוֹפְצָת

כִּי עָבְרוּ עֲלֵיהֶם שָׁנֹת חַיֵּיהֶם הָאֲחֵרוֹנוֹת, כְּשֶׁהֵם חַיִּים
חַיֵּי עֵמֶל קָשִׁים וְכָל רָגַע פָּנּוּי הָיָה קָדֵשׁ לְעִבּוּדַת הַבּוֹרָא.

בְּעֵלֵי הַבְּתִים בְּקִרְקוּב, שִׁידְעוּ עַל עֲבָרִים שֶׁל שָׁנֵי
הַקְּצָבִים הַשְּׁתַּפִּים, עַל חַיֵּי הַעֵשֶׂר שֶׁלָּהֶם מִשְׁכָּבֵר הַיָּמִים וְעַל
שָׁנֹת הַתְּשׁוּבָה הַרְבּוֹת, שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶם מִתּוֹךְ צַעַר וְיִסּוּרִים
שֶׁאֵין לְתַאֲרָם, לֹא נִסּוּ אִף פֶּעַם לְבַקֵּשׁ מֵהֶם שְׂרִיזוֹת כְּלִשְׁהוֹ
בְּחֻנָּם, אִם לְנַהֵג כְּלַפִּיָּהֶם בְּפִחִיתוֹת הַכְּבוֹד. אִךְ לְמִרְוֹת זֹאת
הָיוּ שָׁנֵי הַבְּעֵלֵי הַתְּשׁוּבָה עוֹמְדִים בְּפָנָיו כָּל אֶחָד וְאֶחָד
בְּהַכְנָעָה, כְּעֹבֵד לְפָנָיו רַבּוֹ וְהָיוּ מְבִיטִים עַל כָּל אֶחָד, כְּשֶׁהֵם
מְנַסִּים לְנַחֵשׁ אִם הָיָה זְקוּק לְמִשְׁהוֹ וּמִיָּד מְזַדְרָזִים לְמִלֵּא אֶת
מְבַקְשׁוֹ הַסְּמוּי בְּמִרְבַּ הַמְּהִירוֹת וְהִיעִילוֹת. לְמִרְוֹת גִּילָם
הַמִּתְקַדֵּם וְעַל אִף עֵיפוֹתָם מֵעֵמֶלֶם הַקָּשָׁה, הָיוּ רָצִים כְּמוֹ
נְעָרִים צְעִירִים כְּדִי לְהַשְׁבִּיעַ אֶת רְצוֹן הַבְּרִיּוֹת וּפְנִיָּהֶם
מִבִּיעִים סְפוּק בְּלִי גְבוּל.

בְּרַם הַשָּׁנִים וְהַגִּיל עָשׂוּ אֶת שְׁלָהֶם; עַל אֶחָד מֵהֶם
קִפְצָה הַזְקָנָה בְּמַפְתִּיעַ. הַרְגָּלִים הַתְּחִילוּ כּוֹשְׁלוֹת. הַגֵּב כָּפוּף,
הַיָּדַיִם רוֹעֵדוֹת... כַּחֲזוֹתָיו נִדְלָדְלוּ וְהִלְכוּ וְלֹא הָיָה מְסַגֵּל יוֹתֵר
לְעֵסֵק בְּעִבּוּדָה פִּיזִית. עַד שִׁיוּם אֶחָד לֹא יָכַל לְקוֹם מִמַּטָּתוֹ
וְנִשְׁאַר שׁוֹכֵב בְּאֵין אֹנִים וּבְאַפִּיסַת כַּחֲזוֹת. הָיָה נִרְאָה בְּעֵלִיל
שֶׁהַמּוֹת מִתְקַרֵּב אֵלָיו בְּצַעְדֵי עֵנָק. לֹא יֵאָרְכוּ הַיָּמִים וְהוּא
יֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל הָאָרֶץ.

הַכְּתָב הַמְּפָרֵשׁ

הִיָּה זֶה הַבַּעַל תְּשׁוּבָה הַשְּׁנִי, לֹא זֶה שֶׁקִּבַּל אֶת מַגְלַת הַקְּלָף, שֶׁנִּכְתְּבָה בְּיַד בַּעַל מַגְלַת עֵמְקוֹת, כְּכַתֵּב אֲשׁוּר עֶבֶר בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה.

כְּשֶׁנִּזְדַּע הַדְּבָר בְּעִיר, שֶׁאֶחָד מִבְּעָלֵי הַתְּשׁוּבָה חָלָה, בָּאוּ לְבַקְרוֹ, בְּחִדְרוֹ הַדָּל, הָרַב וְכָל נִכְבְּדֵי הָעֵדָה. הַחֹזֶלָה הִתְרַגַּשׁ מְאֹד לְמִרְאֵה הַמְּבַקְרִים רָמִי הַמַּעֲלָה שֶׁבָּאוּ לְחַלֵּק לוֹ כְּבוֹד וְהוּא פָּרַץ בְּבִכּוֹ, חָשַׁב הָרַב שֶׁהַחֹזֶלָה בּוֹכָה מִחֶמֶת הַפֶּחַד מִהַמּוֹת הַמִּתְקָרֵב וּבָא וּמְאַיֶמֶת הַהִתְנַעֲבוֹת לְמִשְׁפָּט בְּפָנָיו בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה וְהוּא נָחַם אוֹתוֹ וְדִבֵּר עַל לְבוֹ שֶׁאֵל לוֹ לְהִיּוֹת מְדַאָּג כָּלֵל וְכָלֵל.

”חֲרִי אֶתָּה צְדִיק גָּמֹר! הַגַּעַת אֶפְלוֹ לְדַרְגָּה גְּבוּהָה מִצְדִּיק גָּמֹר!” – הִרְגִיעַ אוֹתוֹ הָרַב – ”נִשְׁמָתְךָ זָכָה וְנִקְיָה כְּזָהָב וּכְפָז, לֹא כָּל רַבֵּי קָל שֶׁבִקְלִים! כִּסֵּא שֶׁל זָהָב מְשֻׁבָּץ בִּיהֻלּוּמִים מוֹכֵן בְּשִׁבְלֶךָ בְּגַן עֵדֶן! כִּי אֶת כָּל הָעֵנֶשׁ עֶבֶר חֲטָאִידָה כָּבֵר קִבְּלָתָּ דִּי וְהוֹתֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה!”

”אֵךְ מַגְלַת הַקְּלָף אֵינָה נִמְצָאת בְּיַד אֶלֶּא בְּיַד חֲבֵרִי!” – קוֹנֵן הַחֹזֶלָה שֶׁעָמַד עַל סֵף הַמּוֹת – ”אוֹי, מַה גָּדוֹל פְּחָדִי מִיּוֹם הַדִּין! אֲנִי מִמָּשׁ מִתְּפַתֵּל מְאַיְמָה וְכָל הַזְּמַן אֲנִי רוֹאָה לְנֶגֶד עֵינַי אֶת מְלֹאכֵי הַחֲבֵלָה הַנּוֹרָאִים, הַמִּתְקָרְבִים אֵלָיו בְּשִׁפּוּדֵיהֶם הַלוֹהֵטִים, מְצַפִּים לְרַגַע שֶׁל יְצִיאַת נִשְׁמָתוֹ, כְּדִי לְתַקַּע אוֹתָם בְּגוֹפוֹ וְלְהַטִּילוֹ בְּדוּדֵי הַזֶּפֶת הַרוֹתַחַת שֶׁל הַגִּיהֵנִס!”

שׁוֹב הַרְעִיף הָרַב עַל הַחֹלֶה דְּבָרֵי עִידוּד וְחֻזֶק
וְהַסְבִּיר לוֹ בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת, שְׁבִשְׁמִים אֵין זְקוּקִים לְמַגֵּלַת
הַקֶּלֶף וְכִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא בּוֹחַן כְּלִיּוֹת וְלֵב, יוֹדֵעַ כָּל
הַנְּסֻתוֹת וְאֵין דְּבַר נֶעְלָם מִמֶּנּוּ.

הַחֹלֶה הָאֶזוּן בְּדוֹמְיָה לְדְבָרֵי הָרַב וְשֶׁאֵר הַנְּכַבְדִּים,
אֵךְ הַרְגָּשְׁתּוֹ לֹא הִשְׁתַּפְּרָה וְהִפְחַד הַמְּשִׁיךְ לְכַרְסָם בְּלִבּוֹ.

בְּעַל הַמּוֹת

עָבְרוּ יָמִים אֶחָדִים וּמֵעַבּוֹ שֶׁל הַחֹלֶה הוֹרַע מְאֹד, עַל
הַמּוֹת כָּבֵד הָיָה פְּרוּשׁ עַל פָּנָיו. הוּא שָׁכַב בְּמִטָּתוֹ כְּשֶׁכָּלוּ
פְּקַעַת אַחַת שֶׁל צַעַר וְיִסוּרִים וְכָל הַזְּמַן לֹא הִפְסִיק לְבַכּוֹת
וְלִקְוֹנָה, מִתּוֹךְ הַזְּיוֹת וְסִינִיטִים, עַל מְלֶאכֶי חֲבֵלָה לְאֵין סֵפֶר
הַמְּמַלְאִים אֶת כָּל חֵלֶל הַחֹדֶר, שְׁפוּדִים אַרְפִּים שְׁלוּפִים
בִּידֵיהֶם וְהֵם מְחַפִּים בַּחֹסֶר סְבֻלּוֹת לְרַגַע שֶׁל יְצִיאַת
הַנְּשֻׁמָּה...

אֲנִשִּׁי הַ"חֲבֵרָה קְדִישָׁא", שֶׁהִבְהִילוּ לְמִטָּתוֹ, לֹא יָכְלוּ
לְחַזוֹת בְּעֵנָיו הַנֶּפֶשׁ הַנּוֹרְאִים שֶׁל הַגּוֹסֵס וְהֵם שׁוֹב הַזְּעִיקוּ
אֶת הָרַב בְּעַל מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת, אֹלֵי יַעֲלֶה בְּיָדוֹ לְהַשְׁקִיט אֶת
רוּחוֹ וּלְסַלֵּק מֵעָלָיו אֶת סִינִיטֵי הַגִּיהֵנִם.

"רַבִּי" ... הִפְלִיט בְּעַל הַתְּשׁוּבָה הַגּוֹסֵס, בְּסִגְנוֹ אֶת
הַמְּלִים בְּקֶשֶׁי רַב מִתּוֹךְ שְׁפָתָיו הַמְּכַחִילוֹת, כְּשֶׁדִּמְעוֹתָיו
זוֹרְמוֹת וְשׁוֹטְפוֹת אֶת פָּנָיו הַצְּהָבִים כְּדוֹנֵג "רַבִּי" ... לְבִי

הַפְּתַח הַמִּפְרָשׁ

מִתְפּוֹצֵץ מֵאִימָה וְאֵף לְרַגַע לֹא מִרְפָּה מִמֶּנִּי הַפְּחַד שֶׁמֵּא לֹא
נִתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתִי בְּשָׁמַיִם! וְאִזּוֹ אוֹי וְאִבּוֹי לְנִשְׁמַתּוֹ הַחוֹטְאָת
– "וְאִנִּי אֲנִי אֲנִי בָּא?" (בראשית לו, ז) הָרִי לְעוֹלָם לֹא יֵצֵא
מִהֲגִיהֶנָּס! וַיְהִי אֲבוּד בְּכַף הַקֶּלַע וּבִעֲנֻנֵי הַתַּפְּת לְנֶעֱח
נְצַחִים!..

לְבוֹ שֶׁל הָרֵב בְּעַל מְגִלָּה עֵמְקוֹת נִשְׁבֵּר בְּקֶרְבּוֹ
לְמֵרָאָה הַסִּיּוּטִים הַקְּשִׁיִּים הַפּוֹקְדִים אֶת הַחֹלָה וְהוּא שָׁלַח
לְקֵרָא לְבַעַל הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁנִי וּפָקֵד עָלָיו לְמַסֵּר אֶת מְגִלַּת
הַקֶּלֶף לְיַדֵּי הַגּוֹסֵס, שֵׁיִקַּח אוֹתָהּ אִתּוֹ אֶל הַקֶּבֶר... וְאֵלּוֹ עַל
הַגּוֹסֵס הַנוֹטָה לְמוֹת עֲוֹה לְתַת תְּקִיעַת כַּף לְשִׁתְּפוֹ וּלְהַבְטִיחַ
לוֹ, שֶׁלְאַחַר מוֹתוֹ יָבֵא אֵלָיו בְּחִלּוֹם וַיִּמְסַר לוֹ דְּרוֹחַ מְלֵא
וּמְפָרֵט עַל כָּל מַה שֶׁאַרְע לוֹ מִהֲרַגַע שֶׁל יֵצֵאת נִשְׁמַתּוֹ וְעַד
שֶׁהִגִּיעַ לְמָקוֹם מְנוּחָתוֹ.

שָׁמַע בְּעַל הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁנִי בְּקוֹל הָרֵב וּמְסַר אֶת מְגִלַּת
הַקֶּלֶף לְיַדֵּי חֵבְרוֹ הַגּוֹסֵס. כְּתֻמָּוֶה לְכַד נָתַן לוֹ הַגּוֹסֵס תְּקִיעַת
כַּף, שֶׁמִּיד שֶׁיִּגִּיעַ לְמְנוּחָתוֹ, יָבֵא אֵלָיו בְּחִלּוֹם וַיִּמְסַר לוֹ
בְּפְרוֹטְרוֹט כָּל מַה שֶׁהִתְרַחַש אִתּוֹ בְּעוֹלָם הָאֱמֶת.

רַק אִזּוֹ נִרְגַע בְּעַל הַתְּשׁוּבָה הַנוֹטָה לְמוֹת וּכְעָבוֹר יוֹם
נוֹסֵף הוֹצִיא אֶת נִשְׁמַתּוֹ מִתּוֹךְ שְׁלֹחַ מְלָאָה, כְּשֶׁעַל פְּנֵי נְסוּף
חֵינֵף רָחֵב שֶׁל קְדֻשָּׁה וּשְׁבִיעוֹת רְצוֹן כְּמִתּוֹךְ חֲוִיָּה שֶׁל תְּעֵנוּג
רוֹחָנִי עֲלָאֵי הַנְּשֻׁבָּה מִהֲשֻׁגַת אֲנוּשׁ...

הַהֲלוּיָהּ נִעְרְכָה בְּרַב עַם, הָרַב שָׁלַח אֶת הַשָּׁמַשׁ לְכָל
בְּתֵי הַכְּנִיסַת לְהַכְרִיז עַל בְּטוּל מְלֹאכָה, כָּל הַחֲנִינִיּוֹת וּבְתֵי
הַמְּסַחֵר נִסְגְּרוּ וְכָל תּוֹשְׁבֵי הָעִיר, מִנְעֵר וְעַד זָקֵן, מִהָאִישׁ
הַפְּשׁוּט וְעַד פְּרָנְסֵי הַעֲבוּר, נִהְרוּ לְהַלוּיָהּ כְּדֵי לְחַלֵּק לְבַעַל
הַתְּשׁוּבָה אֶת הַכְּבוֹד הָאֲחֵרוֹן.

הַמוֹנִים הַצְּטוּפָפוּ בְּבֵית הַקְּבָרוֹת וְהָאֲרוֹן הַטָּמֵן בְּקֶבֶר,
כְּשֶׁבִידֵי הַנֶּפֶטָר מְגַלֵּת הַקְּלָף לְבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה.

בְּעַל מְגִלָּה עֲמֻקוֹת הַשְּׁמִיעַ דְּבָרֵי הַסֵּפֶד נִרְגָּשִׁים בְּקוֹל
חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ, שֶׁהֲרֵטִיט אֶת הַלְּבָבוֹת וְכָל הַקְּהָל פָּרֵץ
בְּבִכּוֹ.

בְּדַבְּרֵי גוֹלֵל הָרַב אֶת פְּרִשַׁת הָעֲנוּוִיִּים וְהַסְּגוּפִים
הַנוֹרְאִים שֶׁהֲנִפְטָר קִבֵּל עַל עֲצָמוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרֵעוֹן כְּדֵי לְכַפֵּר
עַל חֲטָאָיו וּלְטַהֵר וּלְזַכֵּךְ אֶת נִשְׁמָתוֹ מִכָּל סִיג וּפְגָם.

”עָאוּ וּרְאוּ מָה גְּדוֹל כַּחַה שֶׁל תְּשׁוּבָה שֶׁהִיא מַגְעַת
עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד!” – פְּנֵה הָרַב אֶל הַנְּאֻסִּים – ”אֲפֹלוֹ הַחוֹטֵא
הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר, שְׁדוּמָה שְׂאִין לוֹ תִקְנָה כָּלֵל, גַּם הוּא יָכוֹל
לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה כָּל זְמַן שֶׁהִנְשָׂמָה בְּקִרְבוֹ וּלְהִגִּיעַ לְעוֹלָם הַבָּא
נְקִי מִכָּל חֲטָא וְעוֹן!”

וְהוּא סִים אֶת הַהֲסָפֵד בְּהִרְעִימוֹ בְּקוֹל אֲדִיר, כְּשֶׁמִּבְּטוּ
מִפְּנֵה כְּלָפֵי מַעְלָה: ”פָּנוּ מְקוֹם! פָּרְעוּ דֶּרֶךְ! צְדִיק גְּדוֹל מִגִּיעַ

הַפְּתַח הַמִּפְרָשׁ

עָתָה לְמִנּוּחָתוֹ! נִשְׁמָה שֶׁל פֶּז וְסִנְפִירִים¹ עוֹלָה וְחוֹזֶרֶת לְמִקּוֹר
מִחֲצַבְתָּהּ, זָכָה וְטַהוֹרָה בְּדִיּוֹק כְּפִי שְׁהִיְתָה בְּעֵת יְרִידָתָהּ
לְעוֹלָם!"

בְּמִשְׁךָ יְמֵי הַשְּׁבָעָה בָּא הָרַב וְעָמַד נִכְבְּדֵי הָעֵדָה
לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית בּוֹ הוֹצִיא בַעַל הַתְּשׁוּבָה אֶת נִשְׁמָתוֹ וּלְנַחַם
אֶת הָאֱלֹמֵנָה וְהִיתוּמִים. הַחֲדָר הַצֵּר וְכָל הַחֲצֵר הָיָה צֵר
מִלְּהַכִּיל אֶת כָּל הַבָּאִים וְהַתְּפִלוֹת נִעְרְכוּ בְּרִגְשׁ רַב. לְאַחַר
הַתְּפִלוֹת לְמַד הָרַב פָּרַק מִשְׁנֵיּוֹת יַחַד עִם כָּל הַקָּהָל לְעֵלוֹ
נִשְׁמַת הַנֶּפֶט וּבְמִשְׁךָ כָּל הַיּוֹם הָמָּה הַמְּקוֹם מִמְּבַקְרִים מִכָּל
הָעִיר וְהַסְּבִיבָה שֶׁהִפְגִּינוּ אֶת אֲהָדָתָם וְהוֹקְרָתָם לְמִנּוּחַ.

¹ אולי הכוונה לספירים?

פְּרָק עֲשִׂירִי

לִפְנֵי בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה

הַשְּׂתָף בַּחֲלוּם

בְּעַל הַתְּשׁוּבָה הַשְּׂנִי, שְׂתַפּוֹ שֶׁל הַנֶּפֶט, שְׂאֵת מְגִלַּת
הַקְּלָף שֶׁלּוֹ לָקַח אֶתוֹ אֶל הַקֶּבֶר, חִכָּה בַּחֶסֶר סְבִלְנוֹת בְּמִשְׁדֵּךְ
כָּל יְמֵי הַשְּׂבָעָה, שֶׁחִבְרוּ יָבֵא אֵלָיו בַּחֲלוּם וַיִּסְפֹּר לוֹ כָּל מַה
שֶׁאֵרַע לוֹ בְּעוֹלָם הָאֲמֵת. אָךְ – לְשׂוֹא! שׁוּם אֲתוֹת לֹא הִגִּיעַ
מִחַמַּת. עָבַר עוֹד שְׂבֻעַ וְעוֹד שְׂבֻעַ. הַשְּׂתָף הָיָה כְּבָר מְלֵא
דְּאָגָה וְצַעַר. לְבִסּוֹף, אַחֲרֵי שְׂבֻעִים נֹסְפִים שֶׁל צַפִּיחַ מְתוּחָה,
הוֹפִיעַ הַמַּת בַּחֲלוּמוֹ...

זֶה הָיָה בְּלִילָה הָרִאשׁוֹן שֶׁאֲחֵרֵי הַשְּׁלֵשִׁים. כְּאֲשֶׁר בְּעַל
הַתְּשׁוּבָה שֶׁנִּשְׁאַר בַּחַיִּים, נִרְדַּם עַל מִשְׁכַּב הַקֵּשׁ שֶׁלּוֹ, לְאַחַר
יוֹם שֶׁל עֲבוּדָה מְפֹרָכֶת, הוֹפִיעַ בַּחֲלוּמוֹ הַשְּׂתָף הַמַּת. הוּא
יָדַע הַיָּטֵב שֶׁשְׂתַּפּוֹ כְּבָר הִלֵּךְ לְעוֹלָמוֹ וְלֹא נִמְצָא יוֹתֵר בֵּין
הַחַיִּים וּבְדַמְיוֹנוֹ רָאָה אוֹתוֹ כְּדַמּוֹת מְעַנָּה וּרְצוּעָה עוֹד יוֹתֵר
מִכִּפִּי שֶׁהָיָה בְּעוֹדֵנוּ בַּחַיִּים. בְּיַחֲוֹד בְּיָמֵים הָאֲחֵרֹנִים שֶׁלִּפְנֵי
מוֹתוֹ, כְּשֶׁתּוֹאֲרוֹ הָיָה מִמֶּשׁ שָׁחַר מִשְׁחַר וְכָל צוּרְתוֹ נִשְׁתַּנְּתָה
וְנִתְעַקְמָה מְרֹב בְּכִי וְיִלְלוֹת, חָרַד וְרוּעַד מְאִימַת יוֹם הַדִּין.

לפני בית דין של מעלה

אך בהופיעו בחלום כמעט ולא הכיר את שתפו, שבלה אתו ביחד את כל שנות חייו, בתקופות של שמחה ואשר ובתקופות של יגון וכאב. כלו היה קורן אור וכל דמותו הבהיקה באור יקרות. הוא הפיץ סביבו זיו של קדשה וזך, שסגור את העינים, פגה השמש בצהרים עד שהיה קשה להסתכל בו. גם התכריכים שלו היו צחרות מצחור, כלבן של שלג קטיפתי בהשתקפו באור השמש שמעל, ללא כל צל או רבב, כל ישותו אמרה הוד והדר של צדיק הנהנה מזיו השכינה בגן עדן העליון...

והקול של דמות הפלאים של מי שהיה שתפו לשעבר! קול מלטף ומעודד בעלילי פעמוני כסף! במשך שנות התשובה, הוא שכח כבר שאי פעם היה שתפו מסגל לדבר בקול נמרץ וערני. כל הזמן היה קולו עזוב ולאח, מחריש יותר מאשר מדבר. וגם מעט המלים שהיה מוציא מפיו פה ושם, היה להם צליל צרוד וחרק, כאלו בקעו מקברו של מת חי. ואלו עתה היה הקול צלול, מלא עדנה ומתיקות ושופע אשר ונחת רוח. רחוק פרחק מזרח ממערב מקולו של קצב בור ועם הארץ, שקפה של שרצים – עונות ופשעים חמורים – תלויה לו מאחוריו. היה זה קולו כשל אברך משי, מעדן שגזרפך על ידי שקידה נמרצת בלמוד התורה ובחיי קדשה וטהרה.

מיהו הבעל מגלה עמקות

"חברי האהוב"!!... – הגיע אליו קולו הקטיפתי והרדף של הנפטר – "אצלכם בעולם השפל לא יודעים כלל מיהו הבעל מגלה עמקות, מה גדולה מעלתו בשמים, בתוך הפמליא של מעלה ובאיזו מדה מתחשבים שם בדעתו! כל השערים של העולמות העליונים עומדים פתוחים לפניו והריחו שם בבחינת בן בית, יוצא ונכנס, כמו בביתו הפרטי! כלם נשמעים למוצא פיו וששים למלא את רצונו – מה שהוא גוזר הרי זה שריר וקיים!"

ואז התחיל הנפטר לספר את כל הקורות אותו מאז יציאת נשמתו:

"פחדי אמנם לא היה פחד שוא! רע ומר היה להם ולנשמותיהם לנצח נצחים, אלמלא היינו חוזרים בתשובה בעודנו בחיים, כי כאן, למעלה, אי אפשר יותר לתקן מה שקלקלו למטה!

"ובכן הסבת אפוא ושמע, חברי היקר!

"בו ברגע שנשמתו פרחה מגופי, מיד הקיפו אותי מפנים ומאחור, מלמעלה ומלמטה כתות כתות של מלאכי חבלה, משחיתים וקלפות כחול אשר על שפת חיים! מראיהם היה כל כף אים ומעורר חלחלה ופלצות, שמהפחד בלבד אפשר היה למות אלף (1,000) פעמים! חלק מהם הגיעו בדמותם של

לפני בית דין של מעלה

זאבי טרף רעבים וחלק בדמות נחשים ארסיים ופתנים ענקים, שהתפתלו סביב במחול שטנים מקפיא דם... ואחרים עטו עלי בדמיות זועתיות ביותר של בריות שונות ומשונות, מין תערבת של איש הפרא וחית היער, עם פרצופים שחורים משחור ועינים לוחטות צמאות לדם ובידיהם פגיונות שלופים, דרוכים ומוכנים לתקע אותן בלבן ולטלטל אותו בתנופה אחת אי שם לתוך גיא עלמות באיזו ארץ עזה ושוממה, אשר משם לא יחליץ עוד לעולם ויהיה אבוד לנצח נצחים...

"אך האימה החשכה שנפלה עלי היתה רק להרף עין, כי מיד נעבו לידי ארבעה מלאכי רחמים, בדמות כרובים צחורים, שופעי עדנה ורף לאין קץ. הם תפסו מקום, אחד למראשותי, אחד למרגלותי ושנים משני העדדים, הם לא זזו ממני אף לרגע עד אחרי שגמרו את הטהרה. כך חסמו את הגישה בפני כל מלאכי החבלה ולא היתה להם כל שליטה עלי. הם חרקו בזעם בשניהם וירו זקי אש, מוכנים לקרע אותו לגזרים, לעשות אתו פלה ולא להשאיר ממנו שריד ופליט... אך ארבעת מלאכי הרחמים הקיפו אותי כבחומה בעזרה והמשחיתים לא יכלו להתקרב אלי בשום פנים.

"כשהכניסו אותי לארון כדי להובילני לבית הקברות, נגלו לעיני עוד מלאכי מעלה, שהצטרפו לארבעת מלאכי הרחמים וגוננו עלי לארץ כל הדרך. ולמרות שמלאכי החבלה השחרים ארבו לי כל הזמן בלהיטות עצומה,

נִדְחָפִים וְנִדְחָקִים לְעִבְרֵי בְּמֵאֲמָן רֵעֵהֲנִי לְפָרֵץ פְּרָעָה בְּחֹמַת
הַמְּגֹן שְׂמִסְבִּיבִי וְלִתְפֹסוֹ וְלִטְלֹטְלוֹ אֶל מַעְבַּר לְהָרִי חֶשֶׁךְ וְעַל
אֶף מִסְפָּרָם הָאֵין סוּפִי – לֹא יִכְלוּ לְנַגֵּעַ בִּי וְלַעֲשׂוֹת לִי כָּל רָע.

”כְּשֶׁהוֹרִידוּ אֶת אֲרוֹנִי אֶל הַקֶּבֶר, לִפְנֵי שְׂפָסוֹ אוֹתִי
בְּעָפָר, עָשׂוּ מִלְאֲכֵי הַחֲבֵלָה מֵאֲמָן נוֹעֵז אַחֲרוֹן, בְּהִדְחָפָם אֶל
הָאָרֶץ בְּרַב רָעַשׁ וְהַמְלָה וְהַתְּעַקְשׁוּ דוֹקָא לְחֹטֵף אֶת גּוֹפּוֹ בְּכָל
מַחִיר. אֲךָ הַמְּלָאֲכִים הַקְּדוּשִׁים נִעְבְּדוּ סְבִיבֵי אֵיתָנִים כְּעוֹר
וְגוֹנְנוּ עָלַי כָּל הַזְּמַן מִבְּלִי לְהִסִּיר מִמֶּנִּי אֶת מִבְּטָם הַרְחוּם אֶף
לְרַגַע.

”גַּם לְאַחַר סְתִימַת הַגּוֹלָל כְּאֲשֶׁר הַקֶּבֶר הָיָה כְּבָר
מְכֻסָּה לְגַמְרֵי וְכָל הַמְּלֹוִים, עִם הָרַב הַקְּדוּשׁ שְׁלֵנוּ, כְּבָר עֲזָבוּ
אֶת הַמְּקוֹם וְחִזְרוּ הָעֵינָה, גַּם אִזּוֹ לֹא זָזוּ אַרְבַּעַת מִלְאֲכֵי
הַרְחוּמִים מִקְּבָרֵי וְנִשְׁאַרוּ עוֹמְדִים שָׁם, סוֹכְכִים עָלַי בְּכַנְפֵיהֶם
שְׁלֵא יֵאָנֶה לְגוֹפִי כָּל רָע.

בְּפָנֵי בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה

”וְאִזּוֹ הוֹפִיעוּ אַרְבָּעָה מִלְאֲכִים אַחֲרָיִם, עוֹטִים הוֹד
וְהִדָּר, כְּדֵי לְהַבִּיא אֶת נִשְׁמָתִי בְּפָנֵי בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה.

”הַתְּרוֹמַמְתִּי אֶל עַל וְזִנְקָתִי לְמְרוֹמֵי הַשָּׁמַיִם בְּהַרְגִּישֵׁי
עֲצָמֵי כָּל כָּף קָל, כְּשֶׁאֲנִי מְרַחֵף בְּקִלּוֹת כְּזוֹ כְּאֵלוֹ הָיִיתִי מִלְאָךְ
בְּעַל יֵשׁ כְּנָפִים... עַד מְהֵרָה הִגַּעְתִּי לְתוֹךְ עוֹלָם מְלֵא אוֹר
נְגוּחוֹת, זָהָר וּמְבָרִיק, בְּמִדָּה כְּזוֹ, שְׂאֵתָם שָׁם לְמִטָּה, בְּעוֹלָם

לפני בית דין של מעלה

הגשמי, אינכם יכולים אפילו לתאר בדמיון אפס קצהו. מיד מלאה אותי הרגשת אשר ותענוג רוחני עלאי שאין לתארה ולבטאה במלים, כל תענוגי עולם הזה במשך כל ימי חיי אנוש הם כאין וכאפס לעמת הענג של שניה אחת (1) בנהורא עלאה זו.

ארבעה מלאכים, השושבינים שלי, הובילו אותי לעבר ארמון רם ונשא, שפתליו עשויים כלם בדלח טהור והעמודים והקשתות מזהב ומפז. החלונות שבצדו ביהלומי ענק, שנוצצו והפיצו אור יקרזות למרחקים בצבעי קשת מרהיבי עין, שנשארת עומד נפעם ונרגש מרב קסם. מעל השער הענקי בפתח הארמון מתנוססות המלים "מקום המשפט" חרוטות באותות של אש לוהטת – וליד הפניסה רובעים אריות ונמרים שמרחרחים אחרי כל נשמה המכנסת פנימה ובהתאם למדת החטאים של הנשמה, הם משמיעים קולות נהמה מחרידים.

"ארבעה (4) המלאכים נשאו אותי על פנייהם והכניסוני למקום המשפט. כאן נתגלה לפני מחזה מרהיב עינים כזה, שלא ידעתי על מי להסתכל קדם, את גדלו של האולם אי אפשר לתפס אפילו במבט מקצה אחד אל משנהו. נוסף לכך משבצים התקרה והרצפה באבני חן מבריקים, המפיצים סביבם קרני אור כאלה, שזיום יכהה את עין השמש המאירה שם למטה על פני כדור הארץ...

"בְּאִמְצַע הָאוֹלָם עוֹמֵד שְׁלַחַן עֲנָקִי שְׂסָבִיבוּ מִסָּבִיבִים
חֲבָרֵי בֵּית הַדִּין שֶׁל מַעֲלָה – כָּלֵם מְלֹאכֵי אִשׁ אוֹכֵלֶת: בְּרֹאשׁ
הַשְּׁלַחַן לוחֲשׂוֹת מְלַמְעָלָה בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל אִשׁ הַמְּלִים: "תּוֹרַת
מֹשֶׁה אָמַת" וְעַל פְּנֵי הַשְּׁלַחַן מִנַּח סֵפֶר תּוֹרָה פְּתוּחָה,
שְׂאוֹתִיּוֹתָיו בּוֹרְקוֹת כְּגַחְלֵי אִשׁ...

"לְכָאן, אֵל הַשְּׁלַחַן הַזֶּה, מְבִיאִים אֶת הַנְּשָׂמוֹת שֶׁהָעֹלָם
זֶה עֲתָה מַעֲמֵק הַבְּכָא, כְּדֵי לְחַרֵץ כָּאן אֶת מִשְׁפָּטָן לְשִׁבֵט אוֹ
לְחֻסְדָּה.

"בְּעַת הַמִּשְׁפָּט, פּוֹתְחִים אֶת הַדָּף שֶׁל הַנְּשָׂמָה הַנְּדוֹנָה,
בְּסֵפֶר הַזְּכוֹרוֹנוֹת הָעֵבֶה הָעֲשׂוּי מִקְלָף וְקוֹרְאִים מֵתוֹכוֹ אֶת כָּל
הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים וְאֵת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים שֶׁבָּעַל הַנְּשָׂמָה
עָשָׂה בְּמִשְׁדָּךְ כָּל שְׁנוֹת חַיָּו עָלָי אֲדָמוֹת וְשֶׁהוּא כָּתַב אֶתֶם
בְּמוֹ יָדָיו. לְכֹל מִשְׁפָּט מִתְּנַעֲבִים מְלֹאכֵי רַחֲמִים וּמְלֹאכֵי דִין,
מְלִיצֵי יֶשֶׁר וּמְקַטְרָגִים. הַנְּשָׂמָה עֲצָמָה נְאֻלְמַת דּוֹם בְּדַרְדָּךְ כָּלֵל
מֵרַב חֲרָדָה וּפְחָד וְאִינָה מְסַגֶּלֶת לְלַמֵּד זְכוֹת עַל עֲצָמָה לְבַד
וְלִהְתְּגוֹנָן נֶגֶד דְּבָרֵי הָאִשְׁמָה עַל עֲבֵרוֹת וְחֻטָּאִים הַמוֹטְחִים
נֶגְדָה עַל יְדֵי הַקְּטָגוֹרִיָּה.

"עַל פִּי רַב מְזַמְיָנִים גַּם עֵדִים לְמִשְׁפָּטִים אֱלֹהִים, בְּעַת
שְׁחִכִיתִי לְתוֹרֵי לְהַקְרִיא לְכֶסֶם הַמִּשְׁפָּט, הַתְּנַהֵל שֵׁם מִשְׁפָּט שֶׁל
נְשָׂמָה אַחֲרֵת וּבְמַהֲלָךְ הַדִּין נִקְרָאוּ קִירוֹת בֵּיתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ
אָדָם לְהַעֲיֵד נֶגְדוֹ עַל עֲבָרָה שֶׁעָשָׂה שֵׁם בְּסִתְרָה, בַּהִיּוֹתוֹ בְּטוּחַ
שְׂאֵף אַחַד אִינוֹ רוֹאֶה אוֹתוֹ.

לפני בית דין של מעלה

"פסקי דין שונים נחרצים לכל נדון ונדון. חלק נדונים לגיהנם, אך יש לקבוע גם לאיזה מדור ולכמה זמן. על אחרים גוזרים לרדת לשאול תחתית ולכף הקלע. יש גם כאלה שחוזתים את דינן לרדת שוב לעלמא דלתתא ולהתגלגל בגוף של בהמה, או בצמח דומם ולעמד ולהכות ימים ושנים לאין קץ עד שיגיעו לידי תקון.

"מיד עם מתן פסק הדין, כשהנשמה יוצאת חיבת בדיון, נתנת הרשות למלאכי החבלה והם חוטפים אותה ומוציאים אותה אל המקום המיעד לה. הנשמה מקוננת ומיללת, מביעה את חרטה ומבקשת רחמים – אך בעולם העליון שוב אין מקום לחרטה ולתשובה על העברות שהאדם עבר עליהן בימי חייו עלי אדמות".

המקטרגים במלא הקטרוג

החלום של הקצב בעל התשובה שנשאר בחיים נמשך שעות על שעות ושתפו הנפטר המשיך בדווחו על מהלך הדברים באולם בית הדין של מעלה, אליו הובא כדי למסר דין וחשבון על מעשיו בעולם הזה:

"קורה גם, שנשמתו של אדם מגיעה לכאן לבנה כשילג וצחה כבדלח, ללא כל פתם או רבב והיא יוצאת זכאית בדיון ואז נשמעה הכרזה: 'לגן עדן!'

מִיַּד קָמִים מִלְאֲכֵי מַעֲלָה מִמְקוֹמָם וְקוֹרְאִים בְּקוֹל רָנָה
וְצַחֲלָה:

"אֲשֶׁרֶיךָ וְטוֹב לְךָ! אֲשֶׁרֶיךָ שְׂזָכִיתָ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא!"
פְּתַח שֵׁל מִלְאֲכֵי קְדוּשִׁים עִם כְּנָפִים לְבָנוֹת מְקִיפּוֹת אֶת
הַנְּשָׁמָה כְּמִין מְשֻׁמֵּר שֶׁל כְּבוֹד וּמְפָנִים לָהּ דֶּרֶךְ בְּהַכְרִיזִם
בְּקוֹל חֲגִיגָה: "פָּנּוּ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל מְסֻלָּה, כִּי צַדִּיק בָּא! "אָמְרוּ
צַדִּיק כִּי טוֹב כִּי פָּרִי מַעֲלִיָּהֶם יֹאכְלוּ" (ישעיה ג, י).

בְּכָבוֹד וּבְפָאָר בַּל יִתְאַר מוּבָל הַצַּדִּיק לְמָקוֹם מְנוּחָתוֹ
בְּגַן עֵדֶן, כָּל הַצַּדִּיקִים יוֹצְאִים לְקִרְאָתוֹ וּמְקַבְּלִים בְּשִׂמְחָה
גְּדוּלָה וּבְחֻבָּה יִתְרָה אֶת הַצַּדִּיק עִמֵּתָם הַחֲדָשׁ, הַשְּׂמֵשׁ
וְהַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים מְאִירִים אֶת דֶּרְכּוֹ בְּהַזְרִימָם אֲלֵמוֹת אֹר
בְּעֵבְעֵי הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וּבָרֵק שֶׁל יְהוֹמִים וְאַבְנֵי חֹן. כָּל
הַמְּזוּלוֹת וְכוֹכְבֵי הַלַּיְלָה מְשִׁתְּחֻוּם לְפָנָיו הַצַּדִּיק בְּהִגְיָעוֹ לְשַׁעְרֵי
גֶן הָעֵדֶן, כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה אוֹמֶרֶת שִׂירָה וּמְשִׁמֵּעָה בְּקוֹל
בְּכָל כְּלֵי הַזְמָר: "אֲשֶׁרִי לוֹ וְאֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ!"

"אֵךְ דְּבָרִים כְּאֵלֶּה קוֹרִים רַק לְעֵתִים נְדִירוֹת, בְּדֶרֶךְ
כָּל יוֹצְאוֹת נְשָׁמוֹת חַיְבוֹת בְּדִין וְאִזּוֹ אוֹי וְאַבּוֹי לָהּ. חֲבָרֵי
בֵּית הַדִּין שֶׁל מַעֲלָה מְטִיחִים בְּפָנֶיהָ דְּבָרֵי תוֹכְחָה וּנְזִיפָה
קָשִׁים בְּיוֹתֵר וּמְרַעִימִים עָלֶיהָ בְּקוֹלוֹת צַעֲקָה נֹזְעָמִים,
הַמְּזַעְזְעִים אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת:

"רָשָׁע! פּוֹשֵׁעַ יִשְׂרָאֵל! בְּאִיזוֹ עֲזוֹת מַעַח הַתְּמַרְדָּת נָגַד
מַעֲוֹתָיו שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא! נִתְּנוּ לְךָ

לפני בית דין של מעלה

נשמה זכה וטהורה והזהירו אותך: 'לשמר עליה מכל סיג ופגם! ולהחזיק אותה בקדשה ובטהרה!!' – ולבסוף טמאת אותה וזהמת אותה בחטאיך ובתאוותיך הנפשעות! אוי לה! ואוי לנפשה! בגלל הנאות שעה מדמות נמוגות פעשן ותרת על ש"י (310) עולמות של חיי נצח ותענוגים רוחניים ללא גבול!!"

"לקול דברי התוכחה האלה של חברי בית הדין של מעלה, היורדים על הנדון כמהלמת פטיש, נזעקים כתות לאין ספר של מלאכי חבלה שחורים הפורעים לאולם בסערה וסופה, פרוחות ושידי שחת, עטים על הנשמה הרועדת כעלה נדף. אלפי ידים נוחתים עליה בבת אחת והיא נסחבת באכזריות מדוכן המשפט ונדרחפת בגסות החוצה, בדרכה אל הגיהנם, או אל איזה גיא עלמות או שם במרחבי שממה אין סופיים, אשר משם אין חוזרים לעולם..."

"אני עצמי – המשיך הנפטר לספר לשתפו בחלום – נדחקתי לתוך קרון זווית, כדי שלא יראוני ושלא ירגישו בי וכל כלי רועד מפחד ובעתה. לבי היה מר עלי מאד מאימת הדין. מי יודע איזה גזר דין אכזרי מצפה לו? האם הגיע לכאן אי פעם רשע כמותו אשר רוב שנות חייו עלי אדמות היה שקוע במ"ט (49) שערי הטמאה והזהמה, חטא והחטיא אחרים והכשיל רבבות יהודים יראים ושלמים בעברות חמורות ביותר? האם יהיה לו פתחון פה בפני בית דין של מעלה? התכונתי בתוך פנתי כשאני כואב ודואב וכל

אוֹתָהּ שָׁעָה נְעַמְדְתִּי לְמַגֵּלֶת הַקֶּלֶף שֶׁל בַּעַל מְגִלַּת עֲמֻקּוֹת,
שֶׁהַחֲזִיקָתִי בָּהּ בְּחֻזְקָה בְּשֵׁתֵי יָדַי בְּתוֹר הַמַּפְלֵט הַיְחִידִי
וְהָאֲחֵרוֹן...

הַנְּשֻׁמוֹת מִלֵּלוֹת

"הַנְּשֻׁמוֹת עָבְרוּ בְּפָנַי כִּסּ הַמִּשְׁפָּט כְּבָנֵי מְרוֹן. אַחַת
אַחֲרֵי הַשְּׂנִיָּה נִדְוְנוּ הַנְּשֻׁמוֹת מִי לְעֵנֶשׁ חָמוֹר וּמִי לְעֵנֶשׁ קָל
יוֹתֵר. אִם אַחַת לֹא יֵצֵאָה חָפָה מִפֶּשַׁע לְגַמְרִי.

וְהִנֵּה אֲנִי שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלוֹ שֶׁל הַכְּרוֹז קוֹרֵא בְּשֵׁמִי
וּבִשְׁם אָבִי... אַרְבָּעָה מְלֵאכֵי הַרְחָמִים הוֹלִיכּוּ אוֹתִי בְּעֵדִינּוֹת
אֶל שְׁלֹחַן הַמִּשְׁפָּט וְאֶחָד הַמְּלֵאכִים פָּתַח אֶת הַדָּף שְׁלִי בְּסֵפֶר
הַזְכֵּרונּוֹת הַגְּדוֹל...

לְפָתַע פְּתֹאוֹם רָעְדוּ אַמּוֹת הַסַּפִּים מִקּוֹל צַעֲקָה אִימָה
שֶׁהִדְהִדָּה בְּחִלּוֹל הָאוֹלָם הָעֵנְקִי:

"מִי הֵבִיא לְכֹאֵן אֶת הַרְשָׁע הַמְרִשָּׁע הַזֶּה?! כָּל מְדוּרֵי
הַיְחִינָם לֹא יִסְפִּיקוּ בְּשִׁבְלֹו!!!"

"קָפָאתִי עַל מְקוֹמִי מְרַב בְּעֵתָהּ וּפְלָעוֹת אֵךְ הַמְּלֵאכִים
הַשׁוֹשְׁבֵינִים שְׁלִי, עוֹרְרוּ אוֹתִי מִקְפְּאוֹנִי בְּנִגְעָם בִּי בְּקִלְלוֹת
בְּכֹנְפֵי הַמַּשִּׁי הַרְפוֹת שְׁלָהֶם. נִזְכַּרְתִּי בְּמַגֵּלֶת הַקֶּלֶף שֶׁל בַּעַל
מְגִלַּת עֲמֻקּוֹת שֶׁהִיְתָה צְמוּדָה לְלִבִּי וְהִנַּחְתִּי אוֹתָהּ בְּמַהִירוֹת
עַל פְּנֵי הַשְּׁלֹחַן...

לפני בית דין של מעלה

ואז נשמע שנית הקול התקירי:

"איזה מין דבורים הם אלה של בעל מגלה עמקות?
שהוא יגזר עלינו לפטר נשמה כזו מכל ענש? אין לו כל
סמכות לתת לנו חוראות שנקבל את התשובה של הפושע
לעיר שלמה של יהודים במשך עשרות שנים, למען בצע
כסף!!!"

בארח פלא הופיעה במהירות הבזק מאי שם קבוצה
גדולה של מלאכים, מליצי ישר, שפתחה ב"התקפת נגד"
בתקיפות דקדושה:

"מדוע אתם עוד נטפלים לנשמה מענה זו?! האם לא
מספיקים בשבילה היסורים שסבלה בחייה?! באיזה אמן
וגבורה גלתה היא בעצמה את פשעיה ברבים והודתה
עליהם ללא כל סיג בפני עם ועדה, מבלי להרתע מלהיות
צפוי לבזיונות ולחרפות בלי סוף! זרקה מאחרי גוה את כל
חיי העשר והרווחה והשמידה כמו ידיה את כל הונה
ורכושיה את כל אוצרות החמדה שאספה במשך כל שנות
חייה, מבלי להשאיר מהם שריד ופליט! ותרה מרצונה הטוב
ובנפש חפצה על כל תענוגי העולם הזה, עברה סבל וענויים
קשים ומרים במשך שלש שנות גלות ונדודים, קר וחם.
בושות והשפלות, יסורי גוף ונפש שאין לתארם! והכל קבלה
באהבה ובהכנעה גמורה! אלו הייתם אתם מתלבשים
בגופות של בני אדם ויורדים לאותו עולם לחיות חיי אנוש

לא הייתם מסגלים בשום פנים לשאת ולסבל ענויים כאלה!
הייתם נשברים מיד ולא הייתם יכולים להמשיך בתקונו
התשובה! ועתה אתם רוצים גם להטיל אותה לתוך אש
הגיהנום? הרב הקדוש והטהור בעל מגלה עמקות הבטיח
לה בעל פה ובכתב שהיא ערפה כבר מספיק בכור היסורים
וכי כל עונותיה ופשעיה מורקו ושטפו בדם ובדמעות ויצאה
זכה ונקיה ללא רבב יותר מצדיקים גדולים, כי במקום
שבועלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמד!
ולבסוף אתם מטיחים בפניו את המלה 'רשע'!?"

אך מלאכי הדין, המשטינים והמקטרגים, השיבו
מלחמה שעה בצעקם בחמת זעם בקול מרעיש עולמות:
"בואו וראו את השואה שנשמה זו חללה ברב
פשעיה!"...

ותוך שניה הגיעו מכל העדדים אלפים ורבבות
נשמות, מיללות ובוכות וצועקות מרה:
"הוא גרם למותם במגפה בגלל עונותיו!"

אחת הנשמות קוננה "שעברה מן העולם בדמי ימיה
– מפני שרשע זה הכשיל אלפים ורבבות במאכלי טרפה!"
"ילדי חדר, תנוקות של בית רבן! – יללו נשמות
אחרות – לא ידענו טעם חטא! היו לנו סכויים להיות גדולי
תורה ויראה ובגלל עבר ישראל זה גועו בעודם באבס!"

לפני בית דין של מעלה

"ונשים צעירות - נשמע קול נהי ובכי תמרורים, מסמרי שערות - ילדו ילדים בקדשה וטהרה, קוינו לגדל אותם לתורה ולחפה ולמעשים טובים, אולם בגלל עונותיו של זה, נפחו את נשמתם בשעת הלידה או בתקופת ההנקה, התינוקות הרבים נשארו יתומים פעוטים ללא אהבת אם וללא טפול אמהי מסור ועתה אין לאמהות מנוחה בקבר, קול בכי הפעוטים המסכנים בעריסותיהם אינו מרפה מאתנו! כעפרים המקננות על גזליהן כן מרחפות תמיד על עריסותיהם ומטותיהם של פרי בטן שנשארו לאנחות. וכשהם סובלים תחת יד המטפלות או בידי האמהות החורגות, האמהות נשרפות ממש מרב צער למראה הדמעות של מחמלי נפשנו חסרי הישע... בשבילן ואין צרף בגיהנם! הסבל והצער של היתומים העזובים, שאין להם מי שיגן עליהם, הם בשבילן יותר גרועים מענויי התפת, כבר חכו ליום, שבו יגיע לכאן הרשע האכזר הזה, כדי לראות כיצד יתנקמו בו על צערם של עולליהן וטפן, כיצד יתלקח באש הגיהנם! ולבסוף רוצים למחל לו ולסלח לו על הכל! לא! בשום פנים ואפן לא!"

בעוד הנשים שפכות את מרי לבן בעצרות זעם וכעס ותובעות נקמה עבור עולליהן ויונקיהן, התחילו לפלש לתוך אולם המשפט עדרים-עדרים של בקר וצאן, עגלים וגדיים, כשהם פועים וגועים, בוכים ומקננים בלשונם האלמת ושוטחים את טענותיהם בפני בית הדין של מעלה:

"גִּלְגוּלִים הַזְקוּקִים לְתַקּוּן נִשְׁמוֹתֵיהֶם בְּעוֹלָם שֶׁל מָטָה.
יָכְלוּ לְזַכּוֹת לְמִנוּחָה רַק עַל יְדֵי זֶה שִׁשְׁחַחְט יִרְא שָׁמַיִם וַיִּשְׁחַט
אוֹתָם בְּשַׁחֲיטָה בְּיָשָׁרָה וַיַּעֲשֶׂה עֲלֵיהֶם אֶת הַבְּרָכָה! כָּל הַזְּמַן
הָיוּ מְלֵאֵי חֲרָדָה שֶׁלֹּא יִפְּלוּ חֲלִילָה בְּיַדִּים שֶׁל גּוֹי וַיִּשְׁחַטּוּ
שַׁחֲיטָה טָרְפָה. וּכְשֶׁכָּבַר זָכוּ שִׁיחֻדֵי יִקְנָה אוֹתָם וַצַּפּוּ
שִׁיבִילוּ אוֹתָם אֶל הַשּׁוֹחֲט שִׁיִּשְׁחַט אוֹתָם בְּבִרְכָה, בְּסִפּוֹן
בְּשָׂרָה לֵלֵא פְּגִימָה לְקַח אוֹתָם פּוֹשַׁע יִשְׂרָאֵל זֶה, הֵבִיא אוֹתָם
לְתוֹךְ מַחֲסוֹן סֵתֶר נֶדַח וְשֵׁם קָטַל אוֹתָם בְּמַהֲלָמוֹת קָרְדִים עַל
הָרֵאשׁ, כְּפִי שְׁנוֹחֲרִים חֲזִירִים טְמֵאִים! כָּל תְּקוּנָתָם וַעֲפִיטָתָם
לְתַקּוּן וְלְמִנוּחָה, נִפְּעוּ וְנִהְיוּ לֵאל בְּיַדֵּי הַגְּסוֹת שֶׁל מַאֲכִיל
טָרְפוֹת זֶה וַעֲבָשׂוּ הֵם שׁוֹב נְעִים וְנָדִים בְּעוֹלָם הַתְּהוֹ מְבַלִּי
לְמַצָּא מְנוּחָה!"

פרק אחד עשר

אשריכם, בעלי תשובה!

אשריך, בעל תשובה

"בתוך כל הרעש והמהומה הזו עמדתי כאלו לשוני נתקה בפי, מבלי למצא אף מלה אחת לזכותי" – המשיך הנפטר לספר בחלום לשתפו הקצב.

"כאשר ראה הסנגור שלי שכף המאזנים עומדת להכריע לרעתו, הוא לקח ממני את מגלת הקלף של רבנו בעל מגלה עמקות, באמרו אלי:

"אל תירא ואל תפחד! המתן לי כאן!"

המלאך מליץ הישר שלי התנשא במעוף הבזק מעלה-מעלה, לגבתי מרומים ולאחר שהות קצרה חזר בלונת מחנה שלם של סנגורים, מלאכי עליון בעלי כנפי כסף צחור, שפתחו בנאומי הגנה בדברים פדרבנות:

"אמנם חטא הנדון חטאה גדלה, עונותיו רבו משערות ראשו – זאת עבדה שאין להכחישה... אף אף אחד אינו יכול להכחיש את העבדה שהוא נשאר יתום בגיל פשוט וגדל בתנאים קשים ביותר אצל דוד קשוח ואכזר, שהעביד

אוֹתוֹ בְּפֶרֶךְ וְלֹא לִמַּד אוֹתוֹ לֹא תוֹרָה וְלֹא חֲכָמָה, לֹא יְהוּדוּת
וְלֹא יִרְאַת שָׁמַיִם. וְכִיּוֹן שֶׁהָיָה בּוֹר וְעַם הָאָרֶץ הוּא נִתְפָּס
לְתַאֲוֹת הַמָּמוֹן וְשִׁקְע בֵּינוֹן הַחֲטָאִים מִבְּלִי לְתֵת דִּין וְחֲשָׁבוֹן
לְעַצְמוֹ עַד הֵיכֵן הַדְּבָרִים מְגִיעִים. וְעוֹד עֲבָדָה שְׂאֵן
לְהַכְחִישָׁה, שְׁמִיד בְּשַׁעֲמֵד עַל חֲמַרְת הַדְּבָרִים, מִיַּד כְּשֶׁנּוֹדַע
לוֹ שֶׁאֲשַׁמְתוֹ גְּדוּלָה עַד רוּם שְׁמֵי שָׁמַיִם – לֹא הִסֵּס אִף לְרַגַע
מִלְהַתְּנוּדוֹת עַל פְּשָׁעוֹ בְּרַבִּים, לְהַבִּיעַ חֲרָטָה בְּלֵב נִשְׁפָּר
וְנִדְכָה וְלִבְקַשׁ דֶּרֶךְ לְתִשׁוּבָה! וְאִיזוֹ דֶּרֶךְ תִּשׁוּבָה הִיְתָה זֹאת!
אִיזָה סֶבֶל וְיִסּוּרִים קָשִׁים וּמְרִים קָבֵל עָלָיו בְּאַהֲבָה וּבְרַעוֹן
בְּמִשְׁךְ שָׁנִים רַבּוֹת לְאַחַר מִכּוֹן, כְּדִי לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתָיו! אִין
לְתַאֵר אֶת הָעֲנוּוִיִּים הַגּוֹפְנִיִּים וְהַנִּפְשִׁיִּים שֶׁל שְׁלֹשֶׁת שָׁנוֹת
הַגְּלוּת, בְּדֶרֶךְ הַנְּדוּדִים מְלֵאת הַחֲתָחָתִים, בְּרַעַב וּבִקּוֹר וְכָל
מִיָּנִי פְּגָעִים, בְּהַשְׁפָּלוֹת וּבְבִזּוּנוֹת, בְּחֲרָפוֹת וּבְבוֹשׁוֹת
וּבְהַכְרָזוֹת פְּמִבִּיּוֹת בְּכָל אֶתֶר וְאַתֶּר: "אֲנִי הוּא הַחוֹטֵא
וְהַפּוֹשֵׁעַ! אֲנִי הוּא הָעוֹכֵר יִשְׂרָאֵל! אֲנִי תְּבִזּוֹ אוֹתִי! תִּרְיָקוּ לִי
בְּפֶרֶעוֹף! תִּרְמָסוּ אוֹתִי בְּרַגְלֵיכֶם! וְהַכֵּל מִפְּנֵי שְׁנוּדַע לוֹ עַד מָה
כְּבָדָה אֲשַׁמְתוֹ וּבְגִלֵּל הַחֲחֻלְטָה הַנְּחֹשָׁה לְעִשׂוֹת הַכֵּל כְּדִי
לְמַרְק אֶת עֲוֹנוֹתָיו וְלַהֲגִיעַ לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כְּפִי שֶׁהִבִּית הַדִּין
הַגְּדוֹל בְּקִרְקוֹב הַטִּיל עָלָיו! וְהִנֵּה כָּאֵן מְנַחַת לְפָנֶיכֶם מְגִלַת
הַקְּלָף שֶׁל הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ בְּעַל מְגִלָּה עֲמֻקּוֹת, הַקּוֹבֵעַ וּמְאַשֵּׁר
שֶׁהַנְּדוֹן כְּבֵר כְּפַר עַל כָּל חֲטָאֵיו עַל יְדֵי הַסֶּבֶל וְהָעֲנוּוִיִּים
וְתִקְוֵי הַתִּשׁוּבָה בְּשֵׁאֲרִית שְׁנוֹתָיו עָלֵי אֲדָמוֹת! וְהָרִי דִּין
מִפְּרֵשׁ הוּא בְּגִמְרָא: 'בֵּינוֹן שְׁלָקָה הָרִי הוּא כְּאַחֲוִיד!' (מִכּוֹת ג, טו)

אשריכם, בעלי תשובה!

ולאחר שכבר קבל מרצונו הטוב את מנת היסורים בעולם
של מטה, הרי הוא נקי עתה מכל חטא..."

נאומי הסנגוריה השאירו רשם עז וחברי בית הדין
של מעלה, התחילו מחדש לנתח את העבדות, לבדק ולשקל
שוב והדיינים נמשכו שעה ארוכה.

לבסוף נפלה ההכרעה: 'כשם שקבעו בבית דין של
מטה כך קובעים ומאשרים בבית דין של מעלה! פסק הדין
של בעל מגלה עמקות שריר ובריר וקיים! הקצב בעל
התשובה נקי מכל חטא ועון פתיוק שנולד!...'

"בד בבד עם פסק הדין שלי הוציא בית הדין של
מעלה עוד פסק דין שני – המשיך הנפטר לספר לשתפו
בחלום – כל הנשמות שבגלל עונותי הלכו לעולמם ללא עת
וכן כל הגלגולים של בעלי החיים שקטלתי אותם ועל ידי כך
קפחתי את חלקם בשני העולמות, יקבלו עתה את תקונם
ושערי גם הערן יפתחו לפניהם..."

"מיד באו במעוף-הבזק מחנות-מחנות של מלאכים
והחלו להוביל, כל נשמה לחוד, ברוב פאר והדר בדרך לגן
עדן, כל אחד למקום היכלה בהתאם למאזן מעשיה הטובים.
חלק מנשמות אלו החלו בו ברגע להקרין סביבם קרני אור
מבהיקים בזהר כזה שאצלכם למטה אי אפשר לתאר דבר
כזה, כל נשמה זכתה לכבוד ויקר כזה אשר "עין לא ראתה"
(ישעיה סד, ג) כמותם.

"כְּשֶׁגָּמְרוּ עִם כָּל אֱלֹהִים, נִפְּנוּ לְטוֹפֵל בֵּי. הֶעֱמִידוּ אוֹתִי
עַל דּוֹכַן גְּבוּהָ כְּשֶׁמִּסְבִּיבוּ מֵלֹאכֵי מְרוֹם זֹהָרִים כְּזֹהָר הַרְקִיעַ
וְכֻלָּם כְּאֶחָד מְשִׁמְיעִים בְּקוֹל וּמְנַגִּינָה שְׁמִימִית שְׁאִין דּוֹמָה
לָהּ: "פְּלוֹנִי יֵצֵא זִכְאִי בְּדִין!" בְּקִרְאָם שְׁמִי וּבִשְׁם אָבִי.

וְאִזּוּ נִבְקְעוּ וְנִפְתְּחוּ רְקִיעִים לְלֹא סֶפֶר וּלְעֵינַי נִתְגַּלְהָה
מִחֲזוֹה מְרַהֵב כְּזֹה שֶׁל הוֹד וְהֶדְר, פָּאָר וְתַפְאֶרֶת שְׁאִין לְתֶאֱרוּ
וְאִין לְהַשִּׁיגוּ בַתְּפִיסַת אָנוּשׁ.

מְכַל הַצְּדָדִים הַדְּהֶדְהָה שִׁירַת הַמְּלֹאכִים:

"זִכְאִי הוּא! בְּעַל תְּשׁוּבָה גָּמוֹר הוּא!"

הַכֹּל אוֹמֵר שִׁירָה! גַּם סֶפֶר הַתּוֹרָה הַמִּנְחָה עַל הַשְּׁלֵחַן
הַשְּׂתֵתָף בְּשִׂמְחָה וְאוֹתִיזוֹתֵינוּ הַלּוֹחֲשׁוֹת כְּגַחְלֵי אֵשׁ כְּאֵלוֹ
הַכְּרִיזוּ גַם הֵן: 'זִכְאִי הוּא! צְדִיק הוּא!'

"מִסְבִּיבֵי הַתְּפִשֵׁט מִן אוֹר כְּזֹה, שְׁהִיָּה חֶזֶק אֶלְפֵי
מוֹנִים מְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ וּמֵלֵא אוֹתִי עֵנֵג אִין קִין.

"מֵרַגַע לְרַגַע זָרְמוּ לְקִרְאָתִי יוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵלֹאכֵי עֲלִיוֹן
וְצְדִיקִים זָכִים וְטְהוֹרִים שִׁיֵּצְאוּ מִן הָעֵדֶן כְּדִי לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי
הַשֶּׁכֶן הַחֲדָשׁ. רְאִשֵׁי כָלֵם הָיוּ מְעֻטָּרִים בְּעֻטְרוֹת מְשֻׁבְּעוֹת
יְהוֹלָמִים וְאֲבָנֵי חֹן שְׁנוּצְצוּ פְּנִיעוּצוֹת שֶׁל אֵשׁ בְּשִׁלֵּל עֲבָעִים
וּגְוִנִים.

אשריכם, בעלי תשובה!

"עד מהרה הופיעו ששה מלאכי אש, שנשאו חפת פאר, שמוטותיה עשויות מעצי ארזים והפרכת הפרושה עליהם מלמעלה – זהב טהור ובמרכזה הזהירו המלים: "כי לה' המלוכה" (תהלים כב, כט). עם המלאכים נושאי החפה הגיע מחנה שלם של מנגנים ומשוררים עם כלי זמר לאין ספר. אלה היו הלויים הקדושים, מהמקהלה של דוד המלך.

"כל הכבדה הזו נעצרה ליד הדוכן שעליו עמדתי. שוב נשאו אותי המלאכים על כנפיהם והעמידו אותי מתחת לחפת הזהב ומיד פתחו המנגנים בזמר והמשוררים בשירה, את התענוג הרוחני העלאי שהרגשתי בהקשיבי לשירי המקהלה אין לתאר במלים, אדם חי שישמע שירה כזו עלול למות מיתת נשיקה מרב מתיקות.

"וכך התחילו להוביל אותי ברוב פאר והדר למקום מנוחתי בגן עדן".

הנפטר המשיך לספר בחלום לשתפו בחיים לשעבר, כיצד הכנס לבסוף לגן עדן ותאר בפניו את הכבוד והיקר והגדלה שחלקו לו בהכנסו לשערי גן העדן.

"הכבוד הגדול ביותר שהאדם יכול לקבל במשך כל ימי חייו עלי אדמות הריחו בקלפת השום לגבי מה שהשפע עלי בשניה אחת בגן עדן! וממי זכיתי לקבל את כל הכבוד והיקר? מצדיקים קדושים וטהורים, אשר פניהם מזהירים כזהר הרקיע וראשיהם עטורים בכתר התורה.

"שְׁנֵי יְשׁוּשִׁים, שֶׁהוּד פְּנִיָּהם הִקְרִין אֹר יִקְרוֹת
לְמַרְחָקִים, צָעְדוּ לְקִרְאָתִי כְּשֶׁהֵם נוֹשְׂאִים בְּיָדֵיהֶם כְּתָר מִפֶּאֶר
לְהַפְּלִיא, מְשַׁבֵּץ בְּאֲבָנֵי חוֹן יִקְרוֹת בְּיוֹתֵר. וְעָלְיוֹ הַתְּנוּסָסוֹ
הַמְּלִים "בְּעַל תְּשׁוּבָה גָּמוּר". אֵת הַכְּתָר הַזֶּה נָתַנּוּ עַל רֵאשִׁי
בְּמַעֲמַד מְרֻשִׁים בְּיוֹתֵר וְהַתְּחִילוּ לְהוֹלִיךְ אוֹתִי בְּדַרְכֵי
לְהִיכָלֶם שֶׁל בְּעָלֵי הַתְּשׁוּבָה, הֵיכַל מִפֶּאֶר וְנִהְדָּר בְּיוֹתֵר, שְׂאֵן
דֵּי מְלִים בְּשִׁפְתַי אֲנוֹשׁ כְּדֵי לְתַאֲרוֹ. כָּל הַצְּדִיקִים לוֹו אוֹתִי עַד
לְשֵׁם וּבְהַכְּנִסִי פְּנִיָּמָה נִפְרְדוּ מִמֶּנִּי בְּקִרְאָם יַחַד בְּקוֹל: 'אֲשֶׁרִיךְ
שְׁזִכִּיתָ לְכָד!"

"עֵין לֹא רִאָתָה"

בְּכָד סִים הַנִּפְטָר אֵת סְפוּרוֹ עַל מַה שֶׁהַתְּרַחֵשׁ אֵתוֹ
מֵאֵז פְּטִירָתוֹ וְעַד שְׁזִכָּה לְהַגִּיעַ לְמִקוֹם מְנוּחָתוֹ בְּהִיכָלֶם שֶׁל
בְּעָלֵי הַתְּשׁוּבָה בְּגוֹן עֵדוֹ. וְלִפְנֵי שְׂדֵמוֹתוֹ נִמוּגָה בְּעֶרְפְּלֵי
הַחֲלוּם, הַשְּׂמִיעַ בְּאֲזֵנֵי שְׂתָפוֹ לְשַׁעֲבֵר אֵת הַמְּלִים הָאֵלֶּה:

"תְּמַשִּׁיךְ כְּמִקְדָּם בְּעֵקֶשְׁנוֹת וּבְלֵי לְאוֹת בְּחַיֵּי הַסֶּבֶל
שֶׁל בְּעָלֵי תְּשׁוּבָה! שְׁלֹא תַעֲלֶה אִף רַגַע בְּלִבְךָ אֵת הַמַּחְשְׁבָה
לְסִטוֹת מְדַרְךָ הַיְסוּרִים שֶׁצִּעְדָתְךָ בָּה עַד כֹּה! זְכֹר! מוֹטֵב לְסֶבֶל
אֵת הָעֲנוּוִיִּים הַקְּשִׁים בְּיוֹתֵר בְּכָל הַחַיִּים בְּעוֹלָם שְׁלֹמְטָה,
מֵאֲשֶׁר לְסֶבֶל רַגַע אֶחָד אֵת יְסוּרֵי הַתַּפָּת שֶׁבִּגְיָהֵנָם! חַיֵּי הָאָדָם
עָלֵי אֲדָמוֹת מְגִיעִים פְּעַם לְקַצֵּם וְאֵלוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא נִמְשָׁךְ הַכֹּל
לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים! לְנֶצַח אֵין גְּבוּלוֹת!...

אשריכם, בעלי תשובה!

"לך אל רבנו הקדוש בעל מגלה עמקות ומסר לו את כל מה שספרתי לך. אם כי אני בטוח שהוא בודאי יודע את כל זאת יותר טוב ממני, בכל זאת לך וספר לו! תבקש ממנו: לפרסם את הספור הנפלא הזה בכל רחבי העולם, שיגלה את הדברים בספר ויפיץ אתו בקרב ההמונים!

שכל אחד ידע, ראשית כל (1), עד כמה חייב האדם להתרחק מן העברה;

ושנית (2), לאיזה מדרגות נשגבות יכול הצדיק להגיע בעולם הבא על ידי מעשיו הטובים בעולם הזה:

ושלישית (3), כמה גדול כחה של תשובה המגעת עד פסא הכבוד, כי במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמד'.

(4) ולמען ידע כל אשר נשמה באפו, שמתן שכרו של מצות אין לתאר ואין לשער – "עין לא ראתה!"

הָאוֹר הַמִּפְּלֵא

סְפֹרוֹ שֶׁל בַּעַל תְּשׁוּבָה מִלְמַבְּרֵג

האור המפלא

ספורו של בעל תשובה מלמברג

תוכן

2	פרק ראשון: במחיר קלות ראש
6	פרק שני: בצלו של הצדיק
10	פרק שלישי: דרכי תשובה
14	פרק רביעי: מחילה גמורה
19	פרק חמישי: פתיחה שנוגד מחדש
23	פרק ששי: גזרת הרב
29	פרק שביעי: במקום בעלי תשובה

האור המפלא

פרק ראשון

במחיר קלות ראש

בעיר העתיקה למברג, הידועה בעיר ואם בישראל מזה מאות בשנים, גר חיט בשם בערקע.

בערקע זה חי בדחקות ובעני, ואף פעם לא הרויח כדי פרנסתו, כי בינינו לבין עצמנו, הוא לא היה חיט מזהיר ביותר... כשתפר חליפה, היה תמיד כנף אחד גבוה ממשנהו, השרוולים – האחד ארך מדי והשני קצר מדי, וכל החליפה עשתה רשם כאלו נתפרה בשביל גבן עם חטוטרות תלויה. קצורו של דבר, הבגדים שיצאו מתחת ידיו של בערקע עוררו גחוף לא מעט, ומנת חלקו היו חצי לעג וצחוק למכביר.

אך אם סבורים אתם שהדברים נגעו ללבו של בערקע, אינכם אלא טועים. הוא היה ברנש עליו מטבעו, ותמיד היתה מוכנה אתו בדיחה טובה או דבר הלצה, שעוררו צהלה בלב הבריות והשרו אוירה של עליצות. דבר זה הביא לו קצת עידוד במעמדו הנחות והיה בבחינת קרן האור היחידה בחייו המרודים.

נוסף לכך, אל לנו לשכח שבערקע חנן באשה חשובה ובבנים חמשה... זוגתו חנה היתה דוקא אשה פשרה וצנועה שמעולם לא התלוננה על מר גורלה. היא האמינה שכל מה שבא על האדם – הריחו בהשגחה פרטית של הכל יכול, ואסור להקשות קשיות. אם בעל הרחמים נוהג כך את עולמו – בודאי כך צריך להיות.

לעמת זאת היו לה תמיד דין ודברים עם בעלה, ה"חייט העליוז" –
הכנוי שנדבק לו בעיר – בהטיחה נגדו שזה לא נאה ליהודי, בעל בעמיו
ואב לחמשה ילדים, להשתטות בבדיחות ובדברי ליצנות! האם לא יותר טוב
להגיד כמה פרקי תהלים, ותוך כדי עבודה להלל ולשבח את הקדוש ברוך
הוא, בשירי דוד המלך ובתפלות בן ישי שהן סגולה לברכה והצלחה?!

ברם, בערקע היה משיב לה בחרפות ובגדופים, בעשותו ללעג
ולצחוק את כל דברי המוסר שהשמיעה באזניו. חנה היתה בוכה במסתרים
ושופכת בשקט את מרי שיחה על המאבק המר שהיא נאלצת לנהל נגד
בעלה. אף היא לא נרתעה והמשיכה להזכיר את בערקע על דרכיו ועל
מעלליו. היא אף התאוננה על בעלה בפני אחד מקרוביה, יהודי ירא שמים
ותלמיד חכם, שעשה כמיטב וכלתו כדי לתאר בפני בערקע את גדל העגש
עבור העון של ליצנות, אולם בערקע נשאר בשלו ולא נסה כלל לשפר את
התנהגותו.

ביום בהיר אחד צץ לפתע הרעיון במחו של החייט העליוז, שאין זה
"תכלית" בשבילו להמשיך לשבת בתחומי הסמטאות העלובות של מושב
היהודים, בתוך מרכזי העני והדחוקות, ולצפות שמישהו ירחם עליו ויביא לו
בגד כלשהו לתקון או לשים עליו טלאי. האם לא מוטב לצאת לכפרים, בין
האפרים, מקום שם נזקקים עדין הבריות למלאכת החיטות ולא מזלזלים
בה?!

אומר ועושה. ביום ראשון אחד, התפלל בערקע השכם בבקר, ארז
בשקית את כלי מלאכתו, יחד עם כמה מלבושים וחפצים חיוניים, ושם את
פעמיו לעבר הכפרים שבסביבה.

בבואו לכפר, נכנס בערקע לבית הראשון ושאל אם זקוקים הם
לחייט. תוך כדי כך פתח, כמנהגו, בשטף של הלצות ודברי צחוק מפוצצים
ומיד נאספו כל בני הבית ולקחו את האצבעות מה"חכמות" של היהודי.
מיתר להוסיף, שספקו לו עבודה בשפע, ובנוסף לכך כבדו אותו גם במאכל
ובמשקה ביד רחבה. בערקע לא שאל שאלות אודות כשרותם של המאכלים.

במחיר קלות ראש

הוא זלל וסבא כמו גוי והמשיך לבדר את הפפריים ולהצחיקם בבדיחותיו ובהלצותיו.

כך עבר יום אחר יום, תושבי הפפרים לא הרפו ממנו, והוא שכח לחשב על ביתו, אשתו וילדיו, על יהדותו ועל נשמתו, ונטמע יותר ויותר בין הגויים.

לעתים היה חוזר לביתו בעיר ואז קבלה אשתו את פניו בבכי ובתחנונים שירחם עליה ועל הילדים ויעזב את דרכיו הנלוזים וישוב להיות יהודי כמו כל היהודים – אבל השטן כבר החזיק אותו בצפרניו, ובמקום להטות און לדבריה הנכוחים של אשתו הצנועה, התנפל עליה בקללות ובגדופים ואף הראה לה את נחת זרועו... הוא גם איים עליה שאם תדבר הרבה, יסתלק מן הבית לגמרי ויברח לקצה העולם, והיא תשאיר עגונה שוממה ומרודה כל ימי חייה.

נאלצה אפוא חנה המסכנה לספג את העלבונות בדומיה ולסבל את כל הצרות מבלי לפצות פה. כדי לפרנס את עצמה וילדיה, שהיו בבחינת "תומים בחיי האב", התחילה למכר קצת ירקות בשוק, ולפנות ערב היתה מכתת את רגליה בסביבות פתי הכנסת ומוכרת דברי מאפה, ומזה הרויחה למחיתה כדי לחם צר ומים לחץ.

ברבות הימים התרחק בערקע יותר ויותר מיהדותו. שמעו של החיט העליו הגיע לאזנו של הפריץ, והלה הזמין אותו לביתו ובקש ממנו להראות את כחו בשעשועים. בערקע לא התמקמה הרבה והתחיל "להרביץ" בדיחות והלצות מפללות עד שהפריץ ובני חבורתו התפוצעו מצחוק עד לדמעות.

כך הפך בערקע להיות בן-בית אצל הפריץ, על שלחנו אכל ואת יינו שתה, ומלא את כרסו בכל מיני מאכלות אסורות. שום חטא לא הרתיעו. יתר על כן: על מנת למצא חן בעיני הפריץ ומרעיו, הוא פון את חצי לעגו לעבר בני עמו היהודים וצחק והתלוץץ על דרכיהם ומנהגיהם. דבר זה השביע עוד יותר את רצונו של הפריץ, וחבתו לבערקע הלכה וגברה, עד

האור המפלא

שהחליט לתת לו את ה"תאר" "ליצן החצר", כמנהג הפריצים בימים ההם, כשכל תפקידו היה להרבות צחוק והוללות.

בערקע הסיר מעליו את בגדיו היהודיים והתלבש כבני ביתו של הפריץ. אך את זקנו לא הוריד, כי מזמן לזמן, היה לובש שוב את בגדיו הקודמים, והיה בא העירה, מתהלך בסמטאות הצפופות של היהודים, מתבונן אל המתרחש ומרחרח פה ושם, כדי שיוכל לבא אל הפריץ עם מטען חדש של ספורים ובדיחות על היהודים ועל חניהם, מתבלים בתוספת פלפל ומלח, כאלה הערבים לחכם של שונאי ישראל.

בערקע היה גם נכנס לאכסניה היהודית שנמצאה באותו כפר, שם כבר הכירו אותו היטב כעוזר ישראל וכמומר להכעיס, והוא היה אורח מאד לא קרוא. אך הוא דוקא דחף את עצמו למקום בו לא היה רצוי, כי כלם פחדו ממנו פחד מות. האם יבצר מברנש בזה להמציא איזו עלילה נגד בעל האכסניה או נגד יהודי אחר מהכפרי? ולהלשין עליו בפני הפריץ, והמסכן יהיה צפוי לגזר דין אכזרי, בהתאם לסמכותם של הפריצים בימים ההם, שגורל נתיניהם היו מסורים בידם לשבט או לחסד.

פרק שני

בצלו של הצדיק

בעיר למברג נודע הדבר שבערקע החיט סטה מן הדרך הישרה, נטמע רחמנא לצלן בין הגויים, מקום שם הוא מתגורר, מתנהג כגוי לכל דבר, ולא עוד אלא שכל תפקידו באחזת הפריץ הוא לעשות את היהודים לצחוק, ללעג ולשנינה. החליט אפוא הקהל להתרחק ממנו כמטחני קשת, לנדות אותו ולא לתת לו דריסת רגל בבתי הכנסת. יצא אפוא הפרוז בכל בתי הכנסת בלמברג, בשם בית הדיון, שבערקע החיט יצא לתרבות רעה וכי לאף אחד לא יהיה שום מגע ומשא אתו. מיתר לתאר כמה צער ובושה גרם הדבר לאשתו הצנועה חנה ולקרובי המשפחה.

בערקע הוקיר את רגליו מהעיר ורק לעתים נדירות מאד היה מופיע בשעה מאחרת בלילה ליד דירתו ודופק בחלון. אשתו הצנועה היתה מנסה שוב ושוב לדבר על לבו בבכי ובלב מרתח שיעזב את דרכיו הנלוזים ויחזור לביתו ולמשפחתו להיות יהודי ככל היהודים. ואלו הוא היה שופך על ראשה קיתונות של לעג וצחוק, כשהוא נעזר גם באגרופיו, כך שהיא היתה מודה לה' כשהוא היה עוזב אותה לנפשה וחוזר לכפר.

ביום ששי אחד יושב לו בערקע באחזת הפריץ כשהוא שקוע בשרעפיו ומחו רוקם, בדרבו, מזמות חדשות של צחוק ותעלולים – והנה הוא רואה מרחוק עגלה מלאה חסידים ובראשם הרבי, מתקרב אל הכפר ונוסע הישר לאכסניה – כנראה לשבת שם את השבת.

חיש מהר הבריק בראשו הרעיון להתארח גם הוא באכסניה בשבת, לעקב אחרי התנהגותו של הצדיק, להתבונן כיצד הוא מתפלל ועורך את שלחנותיו, כדי שיוכל אחר כך להציג את הכל בפני הפריץ ואנשי החצר בראי עקם ובתאורים מגוחכים – והשמחה תהיה עצומה.

אך בערקע יודע שבעל האכסניה לא יסכים בנקל לארח אותו בעל קורתו, ולכן רץ תכף אל הפריץ, וספר לו על "יהודון" הנושא את התאר "צדיק" שנקלע לאכסניה וישבת שם את השבת, וכי תהיה זו הזדמנות מצוינת בשבילו להתחקות אחרי מנהגיו המשונים ולערך מפל זה הלעות עיסיות.

"רעיון עצום!" צוהל הפריץ לשמע דברי בערקע, ורושם מיד פתק – פקדה לבעל האכסניה שיתן לבערקע חדר מיוחד לשבת הקרובה, כולל שלשת הסעדות על חשבון הפריץ.

עם הפתק בידו רץ בערקע אל בעל האכסניה, אשר אם כי בלבו היה רוצה לשלח את בערקע לכל הרוחות, הרי לא היה יכול לסרב לפקדתו של הפריץ, ונאלץ היה לקבל את "אורחו" בסבר פנים יפות – ובאכסניה התחילו ההכנות לשבת.

ואמנם לאכסניה הגיע אחד מהצדיקים המפרסמים עם מנן חסידים מקרבים לשבת שם את השבת. עצם הנסיעה היתה לפלא בעיני המקרבים, ועוד יותר תמוה היה ענין החנייה באכסניה נדחת זו, בה בשעה שהיתה עוד שחות להגיע ללמברג לשבת. אך חסידים אינם שואלים שאלות. אם נוסעים – הרי ברור שיש ערך בכך אם כי המטרה אינה נראית לעין...

עם רדת הערב התפללו מנחה ואחר-כך פתחו בקבלת שבת.

הצדיק בעצמו עבר לפני התבה והתפלה היתה אש שלהבת. ההתלהבות והדבקות הרעידה את לבות השומעים, ואף בלבו של החיט, בעל העברה, זו משהו... אך בהיותו שקוע במ"ט (59) שערי טמאה, לא שם לב לנענצי התשובה, אלא רכז את כל חושיו כדי לעקב אחרי תנועותיו של הרבי ולחקות את קולו המתמשך והמתרפק, ורוקם במחו את ההצגה העליונה שהוא יציג בפני הפריץ ומרעיו ההוללים.

מיד אחרי התפלה הסבו לסעדת השבת. הצדיק ישב בראש השלחן וחבורת החסידים תפסו את מקומותיהם לארץ השלחן בשני הצדדים. בערקע התישב בקצה השני של השלחן בדיוק מול הצדיק.

בצלו של הצדיק

קדשו על היין, נטלו ידים, והגישו את הדגים ושאר מאכלי השבת, כנהוג. עיני החיט היו נעוצות כל הזמן בפניו של הצדיק ואזניו קלטו כל הקה שיצא מפיו.

באמצע הסעודה התחיל הצדיק באמירת דברי תורה, אך הפעם לא דבר על פרישת השבוע, אלא פתח בדברי כבושין, בתארו את גדל הענש על עברות קלות ועל עברות חמורות, וכיצד הקדוש ברוך הוא נפרע מבועלי העברות שהלכו אחרי עצת היצר ושקעו בזהמת החטא. לעמת זאת כמה גדול שכרם של בעלי התשובה, המתחרטים על חטאיהם, וחוזרים בתשובה בכל לבבם.

המקרים החליפו מבטים תמוהים, כשהם מנסים לנחש את משמעות השיחה הזו ולהבין את הכוונה הנסתרת שבדברי הרב: האם הבחין הרבי אצל משהו איזה שרש פורה ראש ולענה והוא רוצה לעקרו בעודו באבן, ולהחזירו בתשובה? כך חשב כל אחד בלבו עד שברכו ברכת המזון והלכו לנח.

אך שנתו של בערקע נדרה באותו ליל שבת, והוא לא יכול היה להתרדם. דבריו הבוטים של הצדיק, אשר קדם התנחם אליהם בחיפה נלעג על השפתים, החלו לחדר ללבו. היה ברור לו שהדברים מכונים אליו. כל הקפה של השרצים שהרבי הטיב כל כך לתארה תלויה לו בצוארו... אך מנין יודע הצדיק, הבא ממרחקים, שהוא בערקע התדרדר בעורה כזו?

כל הלילה התהפך החיט על משכבו. הדרת פניו של הרבי רחפה כל הזמן לנגד עיניו. קולו הרועם ודבריו הנסערים הדהדו באזניו בלי הרף. לראשונה מזה זמן רב הרגיש בערקע תחושת אשמה, ולאט לאט התחיל לתפס מה גדולים הם החטאים שהוא נגד א-לקי ישראל...

למחרת בבקר שוב התפללו בצבור. הצדיק עצמו עבר לפני התבה, ופה ושם הנעים בנעימה מתפללות הימים הנוראים ובנגונים שהזכירו את ימי התשובה. וכשהסבו לסעדת היום, שוב ישב בערקע בקצה השלחן בדיוק מול הצדיק, אשר מפעם לפעם נעץ בו את מבטו החודר, הבוחן פליות ולב.

האור המפלא

דומה שהצדיק מציץ עמק עמק לתוך נשמתו והוא רואה את כל מה שהוא עולל בזמן האחרון, כאלו הכל גלוי וידוע לפניו ושום דבר אינו נעלם ממנו...

וגם עכשו היה נושא שיחתו של הצדיק ענין הפגם שהאדם גורם על ידי חטאיו ואף על פי כן גדול כחה של תשובה, שעל ידה אפשר לתקן הכל ולהפוך את החובות לזכויות... הדברים יצאו מפי הרבי בקול חוצב להבות אש וחדרו ישר למעמקי הלב. בערקע ישב בראש מרכו, כשהוא מנסה להסתיר את פרי הדמעות שהחלו מתגלגלות על לחיו...

אחר כך ברכו ברפת המזון והלכו לנח. בערקע כבר לא זו מהאכסניה. הוא נכנס לחדרו שקוע בהרהורים כבדים.

בסעדה השלישית הרחיב הצדיק את הדבור על המעלות של בעל התשובה, כמה גדול שכרו ולאיוז מדרגות הוא יכול להגיע, שהרי 'במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמד'.

אחרי תפלת ערבית הבדילו על הכוס, והחסידים שהגיעו מהסביבה להיות בצותא עם הצדיק, קבלו את ברפת הפרדה ונסעו לדרום. הרבי נכנס לחדרו, ובערקע התחיל להסתובב בפרוזדור בלי לדעת את נפשו מרב מבוכה. הוא פסע הנה והנה מבלי למצא מרגוע לנפשו.

פרק שלישי

דרכי תשובה

דברי ההתעוררות של הצדיק, שנגעו בנימים הנסתרים שבנפשו, עוררו סערה עצומה בלבו. הציורים של הגיהנם והגן-עדן שהצדיק תאר בשיחותיו במוחשיות רבה, לא משו מנגד עיניו. לרגע נדמה לו שהנה הוא כבר נמצא בעולם האמת, הנה מביאים אותו בפני בית דין של מעלה, ומחנות מחנות של אלפי מלאכי חבלה, שנוצרו על ידי עוונותיו הרבים, מקיפים אותו מכל צד וקורעים מבשרו גזרים גזרים, ואחר כך מטילים אותו לתוך איזה תהום עמק והוא נופל ונופל, יורד ויורד לשאול תחתיות, המעמיק והולך ללא סוף.

זעה קרה כסתה את כל גופו. הוא חומק החוצה ומתחיל לצעד בתוך החשך. עננים כבדים מכסים את השמים, וגשם טורד הדולף בלי הרף ומרטיב אותו עד לשיד עצמותיו מזכיר לו שבעצם עדין הוא לא מת, הוא עוד חי בעולם הזה, וכאן עוד אפשר לחזור בתשובה. עדין לא הכל אבוד. יש רק להתגבר על המכשולים, להשתחרר מהשפעת היצר הרע, להלחם נגד ההרגלים הרעים, וכך להנצל מדינה של גיהנם.

אולם איך עושים זאת? איך מגיעים לשערי התשובה? כיצד מתחילים ובמה פותחים? הרי למדן גדול אף פעם לא היה. אי פעם בעבר היה לומד דף גמרא, או מקשיב לדרשה של מגיד, אבל מזה זמן רב התנחס לכך בבוז ובלעג, בנצלו את כל הענין כחומר להלצותו ולבדיחותו, ואם כן, איך אפשר להתקמ מעבר כה מכער ולהתקרב לדרכי התשובה?

והנה עומד בערקע על יד דלת חדרו של הצדיק. הוא השתנה כלו, מכנס בתוך עצמו, שבור ורצון, לגמרי לא אותו בערקע...

בעל האכסניה נצב מרחוק, מתבונן בתדהמה ואינו מאמין למראה עיניו. מי היה יכול לעלות על דעתו שדברי הצדיק ישפיעו על בערקע במדה כזו, עד שהוא עומד כעת נרעש ונפחד בחצות הלילה ומתחנן שיתנו לו להכנס אל הצדיק כדי להתודות על חטאיו ולקבל על עצמו את תשובת המשקל.

הדלת נפתחת – ובערקע נמצא בפנים, ביחידות אצל הרבי. זרמי דמעות זולגות מעיניו. הוא בוכה ומקונן, מכה באגרופיו על לבו, ומונה בקול את כל החטאים והעוונות והפשעים שעבר בימי חייו; את העברות שבין אדם למקום ואת העברות שבין אדם לחברו. עד היכן הגיע בשפלותו הנוראה בהתמרדו נגד מצות הבורא. באיזו עזרה נלעגת עשה לצחוק ולקלס כל מנהג יהודי וכל דבר שיש בו ריח של קדשה. היצר הרע שלט בו שלטון בלי מצרים וסחב אותו מטה מטה עד לדיוטה תחתונה. האם יש עוד תקנה למומר להכעיס כמותו לשוב בתשובה?!

"אני מוכן לעשות הכל כדי לכפר על עוונותי" – קרא בערקע מנהמת לבו – "יורה לי הרבי את הדרך לתשובה, יטיל עלי לעשות את הדברים הקשים ביותר: תעניות, סגופים וענויים, ואני מקבל עלי הכל ברצון. שום דבר לא יבצר ממני ובלבד שבורא העולם, החפץ בתשובת רשעים, ירחם עלי, יתן יד לרשע כמוני וישיבני אליו..."

בערקע נפל לרגלי הצדיק והתחנן: "אני רוצה לחזור ולהיות יהודי, רבני! אני רוצה להיות שוב בעל מלאכה פשוט, איזה בערקע חייט היושב בחדרו הדל בלמברג, מתפרנס בדחקות, ועובד את בוראו מבלי לבא אליו בטרוניות..."

הצדיק ישב נדהם נכח שטף דבוריו של בערקע. מודויו של הברנש היה ברור שהוא לא פסח, רחמנא לצלן, על שום עברה שבתורה. ואם כן, מה עושים עם ברנש כזה? האם יתכן שאדם כזה יתחפף מן הקצה אל הקצה,

יחלץ ממעמקי הטמאה ויעבר לעולם הקדשה? קשה מאד להאמין בכך. אך האם אין זה אלא הרהור גרידא שמחר או מחרתים הוא יפוג ויעלם כיום אַתְמוֹל כי יעבר, והוא יחזר שוב אל הגויים, רחמנא לצלן, ושוב יעבר על כל העברות שבעולם ויטבע בין הטמאה יותר ויותר...?

הצדיק נאנח עמקות. הוא קם מכסאו והחל פוסע בחדר הנח והנה. מה עושים, לבל ידח ממנו נדח? לפתע עצר ממהלכו והתניעב על יד בערקע.

"מה פרושה של תשובה?" – קרא הצדיק בהחדירו את מבטו בפני בערקע – "ראשית, חייב בעל התשובה להתרחק מהסביבה הנכרית, להנזר ממאכלות אסורות, להתחיל להתפלל כל יום בעבור נאחר כך גם להתענות בימי שני וחמישי, והשם יתברך יהיה בעזרו!"

אולם בערקע רואה בתשובת הצדיק דברים פשוטים מדי וחושש שהצדיק אינו תולה בו תקוות מרבות. לא יתכן שבשביל בעל עברה פמזהו תספיק תשובה כזו...

הוא פורץ אפוא שוב בבכי ובזעקת שבר:

"יסלח לי, כבוד הצדיק הקדוש, אולם מתנרא אני שמא הוא דוחה אותי בקש... מי כמוני יודע עד מה עצמו עוונותי ופשעי ומה גדולה אשמותי, ולכן יודע אני שאין די בתשובה כזו כדי לכפר על עברות כאלה. יוציא נא למעני תשובת משקל כבדה ביותר בהתאם לחמרת האשמות... הלואי ויכלתי לקרע את סגור לבי ולשכנע רום מעלת צדקתו שאני מתחרט באמת ובתמים על כל מה שעשיתי וכי עז רצוני לשוב בתשובה שלמה. שום דבר לא יהיה קשה עבורי ולא ארתע משום משימה. אני מוכן לצית לפקדתו ולקום את כל מה שיצוה עלי מבלי לסטות כקוצו של יו"ד. אפלו אם אין לי כפרה אלא מיתה, אני מוכן לבא באש ובמים ובלבד שאזכה לסליחה ומחילה. יחוס נא הצדיק על נשמה טועה ונדחת כמוני ואל יתן לי לטבע יותר בין המעולה. אני בטוח שהקדוש ברוך הוא שלח את מעלתו לכאן רק למעני. בנדיאי יש לי עוד זכות כלשהי בשמים, או שזכות אבותי היא שעמדה לי לפתח בפני את פתחי התשובה. אנא, אל יחשש לגמר את המשימה ולהראות לי את דרך

האור המפלא

התשובה הנכונה. יעזר לי להגיע אל דרך האמת ויורני כיצד להתקרב לאבינו שבשמים..."

דממה כבדה השתררה בחדר. בערקע עמד שוחח ונדדה וצפה למוצא פיו של הרבי, אשר שקע בהרהורים כבדים. לאחר הפוגה ארכה הגיעו לאוניו של בערקע דבריו של הרבי כאלו ממרחקים:

"שמענו בערקעו!" - קרא הרבי - "בתחלה אמנם לא האמנתי שאתה מתכונן לכך ברצינות. אף עתה אני יודע שאתה רוצה באמת לשוב בתשובה שלמה ולהתחיל הכל מחדש. ובכן הספת ושמע:

"כדי להגיע לתשובה שלמה ולזכות לסליחה ומחילה גמורה, עליך לקבל על עצמך להתענות בכל ימות השבוע ברציפות, כלומר לעום משבת לשבת, מבלי לטעם שום דבר. רק בשבת, שהתענית בה אסורה, תפסיק את העום ותאכל ותשתה כדי לקום מצות ענג שבת. בצאת השבת תתחיל שוב לעום כל ימות השבוע עד השבת הבאה. באפן כזה תמשיך עד שיודיעו לך מן השמים להפסיק את העום. מובן מאילו שבימי העום, תאמר פעמים ביום והוי, בחרטה על העבר ובקבלה על העתיד, תאמר תהלים בכונה גדולה ותעסק בתורה עד כמה שיירך מגעת. וכשתעשה כל זאת בדיוק כפי שאני מצוה עליך, אני מבטיחך שתשובתך תתקבל ברצון ותזכה לכפרה גמורה על כל עוונותיך."

פרק רביעי
מחילה גמורה

בערקע החיט קבל על עצמו לעשות ולקום בנאמנות ובדיקנות כל מה שהצדיק צוה עליו.

על אהות הפריץ לא רצה יותר להסתכל. הוא הפץ היה להיות הרחק במטחוי קשת מהמקום בו בצע כל כך הרבה עברות. הוא עזב אפוא את הכפר ללא שהיות ויצא העירה – חזרה ללמברג.

בהגיעו העירה עם עלות השחר, חפש לו ראשית כל בית כנסת באזור נדח בקצה העיר, מקום שם לא הכירוהו. הוא השתפך בתפלה בבכי ובתחנונים מעמק הלב, ושקע את כל עצמותיו באימה ברתת ובזיע בתפלת שחרית זו, הראשונה שלו מזה זמן רב. התפלה נמשכה שעה ארפה, כל המתפללים כבר עזבו את בית הכנסת, אך בערקע אינו מסיים את תפלתו. השמש, שתחלה לא רצה להפריע לאורח הוד בתפלתו הנלהבת, לא יכול היה להמתין יותר, והוא נגש אל בערקע ובקשו שיסיים את תפלתו, כי רוצה הוא לסגר את בית הכנסת.

בשמעו את דברי השמש, פנה אליו בערקע בבקשה, בהדגישו כל מלה ומלה בנעימה כזו כאלו כל חינו תלויים במלוי בקשתו זו:

"יש לי משאלה גדולה אליך, ואני מתחנן לפניך שלא תשיב את פני ריקם. קבלתי על עצמי להתענות משבת לשבת, ועז רעוני להשאר כאן בבית הכנסת במשך כל השבוע, כדי שלא יפריעו לי בעבודת ה', ואני מבקש ממך שתתן לי להשאר כאן כל ימות השבוע. מקומי יהיה בתבה הגדולה אשר מתחת לבימה, שם אהיה סגור במשך כל הזמן שהמתפללים נמצאים בבית הכנסת, וכאשר אחרון המתפללים יעזב את המקום, תפתח את התבה ותתן לי לצאת ממחבואי, כדי שאוכל לבלות את זמני בתורה ובתפלה בבית הכנסת,

האור המפלא

ובפרוודור אוכל לישון קצת ולנוח לפי הערף. ובהשכמת הבקר, כשתשוב לפתח את בית הכנסת, תסגר אותי שוב בתבה...

"זה יהיה מנהגי במשך כל השבוע" – המשיך בערקע – "ואלו בליל שבת, כאשר כל הקהל יעזב את בית הכנסת, אחרי קבלת שבת ותפלת ערבית, תתן לי לצאת מהתבה. אני אלה אל ביתי לסעדת השבת, כי הנני תושב המקום..."

השמש הקשיב בדריכות מרבה למשאלתו המוזרה של היהודי הבלתי מבר, ובראותו שהלה מתכוון לכך במלא הרצינות, לא נתנו לבו לסרב, והוא הבטיח לו שיעשה למענו את כל מה שהוא בקש ממנו.

כך נשאר החיט בבית הכנסת, ובמשך השעות הרבות שבית הכנסת היה סגור עסק בתורה ובתפלה והפיל תחנתו בפני רבון העולמים, בבקשו סליחה ומחילה וכפרה על עוונותיו. כל יום גמר את כל ספר התהלים בבכיות מרבות, כאשר ים של דמעות שוטף מעיניו, ובשארית הזמן למד תורה כמדת יכלתו, ועצם העבודה שעדין נשאר משהו בזכרונו ממה שלמד בימי נעוריו, נתנה לו קצת עידוד וחזקה בו את התקנה שהקדוש ברוך הוא יקבל את תשובתו וכי תענייתו וסגופיו יתקבלו לרצון לפני אדון כל.

ככל שהתקרבה השבת, כן היה לו קל יותר לסבל את יסורי הרעב. ההרגשה שהנה יגיע יום השבת הקדוש והוא יצא ממקום מסתרו וילך הביתה, אל אשתו וילדיו ויקים את השבת כהלכתה כמצות הבורא וגם יסעד את לבו בסעדת השבת, נתנה לו את העז להתחזק ולקבל הכל באהבה ובסבלנות.

מאידך, היה בערקע מלא חרדה בנסותו לתאר לעצמו כיצד תקבל את פניו אשתו הכשרה והצנועה, שהוא השביע אותה סבל כה רב, גרם לה חרפה ובושה ושבר את לבה בהתנהגותו הנלוזה. וחרו אין היא יכולה לדעת עד כמה נשתנה בימים ספורים אלה ובדאי לא תתן לו לעבר על סף הבית. אך אין בררה, יהיה מה שיהיה... סוף כל סוף היא תהיה מכרחה להבחין בשנוי שחל בו ועוד תשבע נחת ממנו.

לבסוף הגיע זמן כניסת השבת. קהל המתפללים התאסף בבית הכנסת. החזן פתח בתפלת קבלת שבת, ולאחר סיום התפלה התפזר כל אחד לביתו.

לבו של בערקע, שהיה מסתר בתבה הסגורה אשר מתחת לבימה, החל לדפק בחזקה, כאשר בית הכנסת התרוקן. הוא צפה בדריכות לרגע שאחרון המתפללים יעזב את בית הכנסת, והשמש ישחרר אותו ממאסרו. אולם הוא חכה לשוא. הקהל עזב את בית הכנסת, ויחד אתם גם השמש ששכח לגמרי את בערקע ואת ההבטחה שנתן לו, והלך לו הביתה לסעד את סעדת השבת.

הנרות והעששיות התחילו לדעוך, ובבית הכנסת השתררה אפלה. והוא, בערקע, יושב מבודד לבדו בתבה הסגורה, רעב ותשוש אחרי צום של ששה ימים רצופים, מבלי שיוכל לקדש על היין ולקיים את מצות ענג שבת, והריחו כמנדה מא-לקים ואנשים...

יותר לא יכול היה בערקע לשלט בעצמו. כל מעינות הדמעות שלו נפתחו בבת אחת, והוא געה בבכי נוראה:

"רבנו של עולם! שפף את שיחו לפני המקום, "אני רואה שתשובתי לא נתקבלה, וסלקת אותי לגמרי ממחצתך, כי אחרת לא היה השמש שוכח אותי, והיה משחרר אותי מכלאי. ומכיון שאני יודע ששום דבר אינו מתרחש בלי השגחה פרטית, אני רואה בכך אות שאינה רוצה יותר לא בי ולא בתשובתי ולא בסגופי.

"עוונותי אשר רבו מספר יצרו בודאי חומת ברזל המפסיקה ביני לבינה, על כן אין לי בררה אלא לבקש מלפניך, אבי ומלכי, לרחם על נשמה תועה כמוני ולשים קץ לחיי שהפכו עלי לנטל לבלי נשא. קח נא את נשמתו ותחא מיתתי כפרתי, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה על עברות ידועות, שרק מיתה מכפרת עליהן".

כך שטח בערקע את תחנתו לפני אביו שבשמים בלב שבור ורעון ובזעקה גדולה ומרה, עד שמרב עיפות וחלשה נרדם ושקע בתרדמה עמקה.

האור המפלא

והנה בשנתו שומע פתאם בערקע איד משהו מדבר אליו בקול שלא מהעולם הזה: אל תתיאש ואל יפל רוחך! יש תקנה לשה הנדחת... רק חזק ואמץ!

ובעודו מנסה לראות מי הוא המדבר אליו, מתגלה אליו בחלומו אליהו הנביא שבא אליו לנחמו ולחזקו ולאמצו...

"שָׁלַחוּ אוֹתִי מִן הַשָּׁמַיִם לְבִשֵׁר לָךְ אֵת הַבְּשׂוּרָה הַטּוֹבָה שֶׁתְּשׁוּבָתָךְ נִתְקַבְּלָה" – אָמַר לוֹ אֱלֹהֵי הַנְּבִיא – "מֵעַתָּה אֵינְךָ צָרִיךְ לָעוֹם יוֹתֵר. עוֹד מְעַט יָבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְיוֹצִיאֲךָ מִן הַמִּסְגָּר, תֵּלֵךְ לְבֵיתְךָ וְתִתְעַנֵּג עַל הַשִּׁבְת כְּמַצוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. מִיָּד אַחֲרֵי שִׁבְת תִּמְכֹּר אֵת נַחֲלַת בֵּיתְךָ וְתִקְנֶה לָךְ צָרִיף קָטָן עַל יַד הַמְּקוֹנָה, וְאָנֹכִי אָבֵא אֵלֶיךָ כָּל לַיְלָה כְּדֵי לְלַמֵּד אוֹתְךָ תּוֹרָה".

מיד לאחר מכן נעלם מעיניו אליהו הנביא, ובערקע התעורר והנה חלום. הוא הביט סביבו וראה שעדין הוא נמצא בתבה הנעולה. בלבו התחוללה סערה איומה: היתכן שכל זה אינו אלא חלום שוא?

אולם כששחזר את כל פרטי החלום הבלתי רגיל, הגיע לידי מסקנה, שעוד מעט קט יוכל להוכיח אם יש בחלום דבר של ממש, שהרי אם אמנם יבוא תכף השמש לפתח לו את הפתח, אין ספק שהיה זה באמת המלאך המבישר שבא אליו בחלומו, וכי עליו לקיים בשלמות את כל מה שהוא אומר לו. אף אם השמש לא יגיע, ידע שהיה זה חלום שוא.

בערקע לא הספיק לגמר את מחשבתו, והנה הוא שומע שפותחים את דלתות בית הכנסת ומיד נשמעים צעדיו של השמש המתקרבים למחבוא.

בנדים הועדות פתח השמש את דלת התבה, ובראותו את בערקע, הוא נפל על צוארו ובקש ממנו סליחה על ששכח אותו בעת שסגר את שערי בית הכנסת.

"ובאמת הרי זה מעשה פלא" – הוסיף השמש – "גמרתי מזמן את סעדת השבת ושכבתי לישן, אף פתאם מופיע בחלומי איש שיבה, בעל

מחילה גמורה

הדרת פנים נפלאה, והוא פונה אלי ואומר לי: 'רוץ מהר לבית הכנסת והוצא את בעל התשובה מהתבה, אחרת לא תהיה תקנה לאחריתך'. התלבשתי אפוא חיש מהר ורצתי לכאן כחץ מקשת. אנא, מחל לי על שגרמתי לך צער בשגגה".

עתה כבר היה ברור לבערקע, כי אכן זכה לתשובת ה'. הוא נחפו אפוא ללכת הביתה ולבו מלא על גדותיו מרב תודה וברכה לשמו ותברך...

פרק חמישי

בתינוק שנולד מחדש

בעליצות ובלב קל צעד בערקע לעבר ביתו שנמצא בקצה השני של העיר. בחוץ דלף הגשם והרוח חדרה לעצמות – אולם בערקע לא הרגיש בכך כלל. גם הרעב לא הציק לו יותר אם כי שום דבר לא בא אל פיו ממוצאי שבת שעברה. הוא היה נרגש ונסער כלו מרב אשר וגיל פנימי. התחשק לו לצאת ברקוד שלאחר חצות בתוך הרחובות הגשומים.

לבסוף הגיע לביתו, שהיה סגור כמו כל הבתים שמסביב, ובני הבית נמו את שנתם. בערקע דפק בדלת:

”חנה! פתחי את הדלת! זה אני, בעלך בערקע...”

אשת החיט התעוררה משנתה, ובשמעה שבעלה הוא הדופק בשעה כה מאחרת, נתקפה בחמת זעם והתנפלה עליו במלים מרות ביותר:

”איפה היית כל הזמן, מומר להכעיס כמוך? מזה חדשים רבים לא הראית את עלך כאן, ואיזו רוח רעה הביאה אותך פה עכשו בעצומו של ליל השבת לאחר חצות? לך לך אל הגוים שלך ואל הפריצים ההוללים והנח לי לנפשי... האם לא די בצרות ובבזיונות שסבלתי ממך עד פה? הייתי מלאה תודה לה' בחשבי שזכרך כבר הולך ונשכח מלב הבריות, והנה שוב החזיר אותך השטן לכאן להשבית לי את מנוחת השבת...”

כך שפכה אשת החיט את כל חמתה על ראש בעלה, מבלי שיהיה לה משג קל שבקלים איזה שנוי התחולל בבעלה במשך השבוע האחרון.

בערקע מצדו, שלא כהרגלו, לא השיב לה אף במלה קשה אחת על כל חרופיה וגדופיה, בידעו עד כמה היא צודקת בטענותיה וכי אכן הכל

כתינוק שנוֹלָד מֵחַדָּשׁ

מגיע לו, עקב כל הסבל והענויים שגרם לאשתו המסכנה. ולכן השיב בשפה רכה ובתחנונים מרבים:

"חנה, עטרת ראשי, עשי נא עמדי חסד, אם לא למעני, הרי למען כבוד קדשת השבת. פתחי את הדלת ותני לי להכנס לבית. אני רוצה לעשות קדוש ולאכל את סעדת השבת כמצות השם יתברך."

דברים נכנעים כאלה, שאשת החיט לא היתה רגילה לשמע מפי בעלה השכור וההולל, הגבירו עוד יותר את מבוכתה. האם זהו בעלה? האם זהו אכן בערקע שלה? הקול אמנם קולו של בערקע, אולם הדבורים אינם דבוריו של בערקע... אף פעם בעבר לא דבר אליה דבורים שקטים ורגועים כאלה... האם הפך בעלה ליהודי כשר כזה שכל חפצו ורצונו הוא רק לקיים את מצות הקדוש ולאכל סעדה לכבוד שבת?

אך בערקע אינו מרפה, הוא מדבר שוב ושוב דברי פיוס ומתחנן בפני אשתו: "אני עומד בתוך הגשם השוטף, אני רטוב לגמרי... אגא, אל תתעקשי, כבר מאחר מאד... עוד יהיה לך זמן לעשות אתי את חשבון הנפש... פתחי לי את הדלת..."

"אבל מדוע באת רק עכשו, כל כך מאחר בלילה, כשהכל מסביב שקט ושקוע באפלה? האם לא יכלת לבא בתחלת הלילה, בשעה שכלם באים לעשות קדוש?" המשיכה חנה לטען כנגדו.

"זהו ספור שלם, רעיתי, ועוד יהיה לנו זמן לדבר על כך. אך תחלה תני לי להכנס ולא אעמד בגשם רטוב עד לשד עצמותי..."

לבסוף נעתרה חנה ופתחה את הדלת. בערקע נכנס אל הבית כאשר ברכת "שבת שלום" רחב מתפשט על פיו, והוסיף בחדוה רבה:

"השבח לא-ל עליון שהחזיר אותי לביתי ולמשפחתי", ואז פתח בגיל ובשמחה באמירת "שלום עליכם!"

הפתעה של חנה הלכה וגברה מרגע לרגע. "שלום עליכם" כזה לא שמעה מעולם מפי בעלה. והיא הזדרזה לערוך את השלחן בחלות ויין.

הוא קדש על היין בהתלהבות גדולה, נטל את ידיו, ובכונה רבה ברח את ברפת המוציא. אכל בנחת את מאכלי השבת, שר את הזמירות בניעימה לבבית וברך ברפת המזון. אחר-כך קרא קריאת שמע ושכב לישן על הארץ...

בלב חולם מהתרגשות עקבה חנה אחרי בעלה באכלו את סעדת השבת והתרגשותה גברה והלכה כשהקשיבה לשירי הזמירות שלו. בקשי רב יכלה להתגבר על השתוממותה: מה קרה פתאום לבעלה? הרי אין היא מכירה אותו כלל... הן הוא מתנהג בצדיק גמור. רבון כל העולמים, מה מתרחש כאן? האם זה אכן קורה במציאות או אולי אין זה אלא חלום תעתועים...?

חנה לא עצמה עין כל הלילה. היא צפתה שכבר יאיר הבקר כדי שתוכל לראות ולהוכיח מה קרה. אף השעות נקפו ונתמשכו כשנים. כל החזיונות שעברו עליה במשך כל ימי חייה עד היום הזה, עלו ורחפו לנגד עיניה.

האם סוף סוף נתעוררו עליה רחמיו של הקדוש ברוך הוא והפך את לב בעלה לטובה?

כשהאיר היום והיא הבחינה בבעלה כשהוא שוכב ליד הדלת, על הרצפה הקרה בלי פר לראשו, נגע הדבר עד עמק לבה. מענן רגשותיה נפתח מחדש והיא התחילה לבכות...

גם בערקע התעורר משנתו בהשפמת הבקר, נטל את ידיו כדין והלך למקוה לטבל לכבוד שבת. אחר כך לקח את הטלית והלך לבית הכנסת להתפלל. בחזרו מבית הכנסת, נשק בערקע את המזונה ככל יהודי כשר, קדם את פני בני ביתו בברפת "שבתא טבא", עשה קדוש, סעד את סעדת השבת בניגון את הזמירות של סעדת היום, וברך על המזון – הכל כמו יהודי הנרא וחרד לדבר ה'.

חנה, אשתו, לא יכלה יותר לשלט ברגשותיה. היא מכרחה לדעת מה פשר כל השנוי שחל בהתנהגותו של בעלה. עתה לא הרפתה מבעלה:

"אמר לי, בערקע, מה קרה לך? מאימתי התחוללה בך מהפכה כזו?"

"חכי מעט קט והכל יתבהר לך", השיב בערקע, "הרי שבת היום. אחרי הבדלה אספר לך את הכל, מבלי להעלים ממך שום דבר".

כך עבר יום השבת. בערקע ערף את הסעדה השלישית ושר את הזמירות בקול נעים שהרעיד את הלב בתוך דמדומי בין השמשות. לאחר תפלת ערבית הבדיל על הפוס בכל פרטייה ודקדוקיה, ורק אז התנישב ליד השלחן וספר לאשתו את כל מה שעבר עליו, וכיצד הפך בן לילה לאדם אחר, בהשפעתו של הצדיק...

כשגמר את ספורו, פנה לאשתו ואמר לה שיש בדעתו למכר את הבית הזה ולשכר להם דירה ליד המקוה. הוא סרב לגלות לה את טעם הדבר, אף בקש ממנה שלא תתנגד, בין שיש לו בענין זה פונה נסתרת למען מטרה קדושה מאד. בתחלה לא רצתה חנה אפלו לשמע על כך. היתכן? מי זה הזלף למכר בית שהוא נחלת אבות ועובר להתגורר לצריף שכור ועלוב? אף בערקע עמד בתקף על דעתו. בראותה שהחלטתו נחושה, הבינה שודאי יש טעם כמזכר, ונעתרה לבקשתו.

כך עבר בערקע לגור בצריף הדל שליד המקוה. הוא חזר שוב למלאכת החיטות, התנהג כיהודי פשוט ואף אהד לא היה יכול להעלות על דעתו שאליהו הנביא מתגלה אליו מדי לילה בלילה ולומד את התורה.

פרק ששי
גזרת הרב

רבה של למברג בימים ההם היה גאון וצדיק מפרסם. כל היום עסק בעניני העיר ובצרכי הכלל, החזיק ונהל ישיבה גדולה והשיב על שאלות שהפנו אליו מכל קצות הארץ. ורק עם רדת הלילה, כשההמלה השתתקה ותנועת המבקרים נפסקה, היה פונה לחדרו, לשכב ולנוח כדי להפיג את העיפות ולהחליף כח.

קרוב לחצות הלילה היה קם משנתו, נוטל את ידיו, מתעטף בחלוקו ויושב על התורה ועל העבודה כל הלילה עד עלות השחר, ואז היה אומר בדבקות רבה את ברכות השחר והולך לבית הכנסת להתפלל כותיקון.

לעתים קרובות היה הרב מעורר את השמש באמצע הלילה, כדי שהלה ילוהו בדרך למקוה, כי לפי הדין אסור לתלמיד חכם ללכת ביחידות בלילה. הרב היה טובל במקוה, ובשובו לביתו היה יושב ועוסק בתורה בסתר בקדושה ובטהרה, ואף אחד לא ידע על כך.

פעם אחת, בלכתו למקוה, בשעה מאחרת לאחר חצות בלנות השמש, הבחין הרב באור בהיר הבוקע מחלון הצריף שליד המקוה, בעת שבכל העיר שררה אפלה גמורה וכל תושביה שקועים היו בשנה עמקה. הדבר היה לפלא בעיני הרב, והוא שאל את השמש האם ידוע לו מי גר שם בצריף שליד המקוה.

"כמדמני שגר שם איזה חיט, שהשתפן כאן לאחרונה", השיב השמש, "ואומרים עליו שאיננו מן ה'מיחסים'..."

"אם כן, גש נא ותציץ מה קורה שם בפנים ומה מתרחש שם בשעה כה מאחרת בלילה" – ענה הרב על השמש.

השמש דפק על הדלת.

"מי שם? נשמע קול מבפנים.

"פתח נא בבקשה את הדלת... זה אני הדופק, השמש של העיר,
בפקדת הרב!"

בשמעו שזהו השמש שדופק בשמו של הרב, פתח בערקע את
הדלת מיד, והשמש נכנס פנימה.

"מה אתה עושה כל כך מאחר בלילה? הרי כל תושבי העיר נמים
את שנתם מזמן, שום קרן אור לא נראית באף מקום, ואלו אצלך יש כל כך
הרבה אור?..."

- "הרי רואה אתה" - השיב בערקע - "יושב לו החיט ומתקן
בגדים..."

עזב אפוא השמש את בית החיט ומסר לרב שהחיט יושב לו ומתקן
בגדים וחוזן ממנו אין אף אחד בבית, פרט לבני הבית הנמים את שנתם.

נחה דעתו של הרב והמשיך בדרך למקוה. לאחר שטבל חזר הרב
לביתו לשעריו, ולענינים הנשגבים שהיה עוסק בהם בשעת רצון זו של
אשמרת הבקר.

בעבר ימים אחדים שוב הלך הרב לטבל במקוה לאחר חצות
הלילה. הוא העיר את השמש, ויחדו צעדו בסמטאות האפלות של הגטו
היהודי בדרך למקוה. מסביב שררה חשכה ועלטה, ורק מחדרו של החיט
בוקע האור.

"בכל זאת תמוה הדבר בעיני" - פנה הרב אל השמש חייקל -
"לך שוב וראה מה עושה שם החיט בשעה כה מאחרת בלילה".

הלך אפוא חייקל השמש, דפק על דלתו של החיט, נכנס אל הבית
וחזר מיד באותה תשובה כמלפני ימים אחדים:

האור המפלא

"החזיט יושב ליד השלחן ותופר. מלבדו לא ראיתי שום איש בבית, פרט לבני ביתו הישנים שנת ישרים".

הסיח הרב את דעתו מהענין והמשיך בדרכו, טבל את טבילותיו במקנה וחזר לשעוריו ולעבודת הבורא.

לאחר תקופה קצרה הלך שוב הרב למקנה. היה זה לילה סוער במיוחד, והרוח החזקה כבתה את הנר של הפנס שנשא בידי השמש. החזיק הרב בידי השמש וכך פסעו שניהם בתוך העלטה – אף ראה זה פלא: מביתו של החזיט בוקע האור ומבהיק עד למרחוק.

עתה הטריד הדבר באמת את דעתו של הרב והוא אמר לשמש:

"חייקל, סבורני שאין זה דבר פשוט עם החזיט שלך... הואל נא לגשת עוד הפעם ובדק שוב מה הוא עושה בשעה פה מאחרת שלאחר חצות הלילה!"

דופק השמש שוב בדלת. בערקע היודע כבר מראש מי הוא הדופק, פותח מיד את הדלת, ושוב רואה השמש את המחזה המכר: בערקע יושב ליד שלחן עבודתו ועוסק בתפירה.

השמש מסתכל בכל הצדדים, בולש במבטו את כל פנות הבית אף אין הוא רואה מאומה. האשה והילדים שקועים בשנה, ומלבד זאת אין הוא מבחין בשום דבר חריג.

חזר חייקל אל הרב ואומר:

"רבי, חבל על הטרחה... אין מה לחפש ואין מה לראות. חזיט ככל החזיטים, יושב ותופר בגד לאור הנר. אין שום סבה להיות מטורד בשל כך, רבי".

– "אף הדבר הוא בכל זאת לפלא בעיני" – מדבר הרב כאלו לעצמו – "האם אין לו מספיק זמן ביום לעשות את מלאכתו והוא צריך לעבד לילות שלמים? ראה, חייקל, זו הפעם השלישית שאנו רואים את האור

במקום בעלי תשובה

דולק בחדרו של החיט, ובכל פעם אנו מוצאים אותו כשהוא עסוק בתפירה, האינה סבור שהדבר אינו פשוט כלל ועקר?"

השמש לא ענה. הוא יודע שהרב אינו זקוק להסקמתו. אם הרב קובע שהדבר אינו פשוט – ודאי יש דברים בגו.

אחרי דממה קצרה מזדקף הרב ואומר:

"בא עמדי, חייקל. הובילני נא, במטותא ממד, לדלתו של החיט. עז חפצי להציץ בעצמי ולראות מה מתרחש שם בדירתו של החיט."

דפק הרב בדלת, ומבפנים נשמע הקול:

– "מי שם?"

– "זה אני, הרב. פתח את הדלת, למען השם!"

– "הרבי?" – קרא בערקע המפתח, ופתח מיד את הדלת.

השמש נשאר לעמד בחוץ, ואלו הרב נכנס פנימה וסגר את הדלת אחוריו. ומיד פרצה מפי הרב קריאת תמהון:

"מדוע כה חשוף כאן? הרי רק לפני רגע בקע מחלונך אור גדול, ועתה שוורת כאן חשכה ועלטה?..."

"לא נשתנה דבר בביתי, רבי, לא כביתי שום נרות" – אמר בערקע – "הנה אדליק איזה נר... אורח כל כך חשוב בביתי... זוהי באמת זכיה גדולה בשבילי..."

וכשהדליק בערקע את הנר, ראה הרב לפניו חדר קטן ודל עם חפצים זולים פזורים מסביב, וחיט פשוט נצב לפניו...

"אמר לי את האמת" – פנה אליו הרב כשהוא מישיר את מבטו בפניו של החיט – "ואל תעלים ממני שום דבר. משכנע אני עתה כי הדבר

אינו חלק. והרי אני גוזר עליך, בסמכותי כרב בישראל וכמרא דאתרא, שתספר לי את כל האמת, ומה מסתתר מאחורי כל זאת!"

"רבי, כבוד תורתו העמיד אותי במצב מביך מאוד" – קרא בערקע באנחה כבדה – "כי אין לי רשות לגלות את הדבר. אולם מאחר וכבודו גזר עלי בכח התורה בתור מרא דאתרא – אין לי בררה. אאלץ לספר את האמת, אך הענין חייב להשאיר סוד כמוס ביותר. ובכן, ידע אפוא, כבוד הרב, כי אליהו הנביא מתגלה אלי בכל לילה ולומד אתי תורה, וזהו מקור האור הבוקע מחלוני, אך מקרוב הדבר שונה. לשמש, בתור אדם פשוט, נדמה שהוא רואה חזיון גשמי: יושב לו חייט ומתקן בגדים. אך כבודו, בתור גאון וגדול בתורה וביראה, אשר עיניו פקוחות לראות בתוך תוכם של דברים, אינו רואה מה שנגראה בדמיונו של איש פשוט. אך מכיון שהוא לא זכה עדין לגלוי אליהו, לכן לגבי כבודו שזררת אפלה בבית, כפי שזה במציאות, ולכן אין כבודו רואה מאומה".

אין לתאר את הרשם העז שעשו דברי החייט על רבה של למברג. פרוש הדבר שהחייט איננו בעל מלאכה פשוט, אלא צדיק נסתר הזוכה לגלוי אליהו וללמד אצלו סתרי תורה.

הרב בקש ממנו שיאמר לו דבר תורה שלמד מפי אליהו הנביא זכור לטוב. מיד עמד בערקע והשמיע בפני הרב חדוש נפלא שלא שמעתו און מעולם.

עמד הרב נרגש עד מאוד ומלא התפעלות, והודה להשם יתברך על אשר זכהו לשמע תורה ממקור כה נשגב. שעה ארבה השתעשע הרב ושתה בעצמא את דברי התורה שיצאו מפיו של החייט. לבסוף קבעו שהרב יבוא אל בערקע בכל ליל שבת, כדי ללמד אצלו את החדושים שהוא קבל מאליהו הנביא.

מאז היה רבה של למברג אורח קבוע אצל בערקע בכל ליל שבת, והיה נשאָר שם עד אור הבקר. בערקע מסר לרב חלק מהחדושים שקבל מאליהו הנביא, והרב היה מתענג על כך בהנאה עלאית.

במקום בעלי תשובה

הרב חלק כבוד רב לחיט בישבו בביתו, אף מחוץ לבית, כשהיה פוגש את בערקע ברחוב, אפלו לא הסתפל עליו. כי כד היה רעונו. הוא נשאר נחבא אל הכלים, חיט פשוט, "בעל מלאכה" רגיל, ושום ילוד אשה פרט לרב, לא ידע דבר וחצי דבר על גדלתו ולאיה דרגות הגיע בנגלה ובנסתר.

פרק שביעי

במקום בעלי תשובה

עברו שנים אחדות והרב המשיך ללמד אצל בערקע את התורה שהיה לומד מפי אליהו הנביא והיה מתענג עליה ללא גבול.

פעם אחת, בעת שגמרו ללמד, פנה הרב אל בערקע ואמר לו:

"לאחרונה התחילו ספקות מכרסמים בלבי. התענוג שיש לי מהלמוד אסף הוא כה גדול שלעתים אני חושב: מי יודע? הרי אינני אלא בשר ודם, ולא פעם קרה שקשה להבחין בין טוב לרע. ולפתע מתעורר בי החשש ש... שמי יודע אם התורה שאני לומד אצלך אינו בא חס ושלום ממקור לא טהור... ולמרות שאני מרגיש לפי דרך הלמוד ולפי השמחה שזה מעורר בי, שהחידושים הם לאמתה של תורה וכי הם באים מסטרא דקדושה, אף על פי כן כדי להרגיע את רוחי וכדי שלא יטרדו אותי מחשבות של ספק, הייתי רוצה לקבל איזה אות או מופת שאמנם כך הוא הדבר, ולכן הייתי מבקש ממך שתשוחח על כך עם רבך, עם אליהו הנביא..."

"כבוד הרב עודק בהחלט" – השיב בערקע – "מכרחים באמת לקבל את וסימן שחידושי התורה שאני מזכה בהם את כבודו, נובעים ממקור של קדושה. זה טבעי מאד שמתעוררים אצלו ספקות כאלה, כאשר החידושים האלה מעברים אליו על ידי בריה שפלה ועלובה כמוני". כאשר הרב הגיע בפעם הבאה לביתו של החניט, בשר לו בערקע כי יש לו תשובה על ספקותיו:

"הבאתי את בקשתו בפני אליהו הנביא והוא אמר לי כךברים האלה: אמר למרא דאתרא של למברג, שפדי שתהיה לו הוכחה שחידושי התורה הנשמעים מפי באים ממקור הקדושה – אני מבטיח לו, שכל זמן

במקום בעלי תשובה

שהחזיט, המוסר לו את חדושי התורה, ימצא בין החיים, לא ימות שום יהודי מתושבי למברג – –

תשובתו זו הפתה בתדהמה את הרב. הכיצד? היתכן שבעיר שאם בישראל כמו למברג, המאכלסת, בלי עין הרע, באלפים ורבבות מישראל, לא יקרה אף מקרה של פטירה, רחמנא לצלן? הרי זה הפלא ופלא!...

אולם הרב שמר מאד את הדבר. בכל פעם שהוא שמע שמכריזים על הלוייה, היה הרב שולח אחד מאנשי ביתו כדי לברר מי הוא הנפטר ואפוא היה מתגורר.

ואכן, תמיד היה האיש חוזר ובפיו התשובה: הנפטר אינו מכאן. הוא היה גר בכפר, בעירה שבסביבה, והביאו אותו לקבורה בלמברג. או: מישוהו מת בבית הקדוש, איזה עובר-ארח, לא מתושבי העיר.

כך עברה תקופה ארוכה, ואף אחד מתושביה של למברג אכן לא נפטר לבית עולמו. עתה ידע הרב בגבור שחדושי התורה באים ממקור הקדוש ולא היה גבול לשמחתו.

פעם אחת ביום ששי אחד, שמע הרב את קולו של השמש של "חברא קדישא" הקורא לעבור להלוייתו של אחד מתושבי למברג...

בפחד וברעדה שלח הרב מיד את אחד מאנשי הבית לרחוב כדי לברר מיהו הנפטר, וצוה עליו לחזור מיד ולהביא לו את התשובה.

לא עברה שעה קלה והשליח חוזר ובפיו המענה:

הנפטר הוא איזה חיט עני, שהיה גר בעריו העלוב שליד המקנה –

--

זעקת שבר פרצה מפי הרב בשמעו את דברי השליח. הוא ברך ברכת "דין האמת" וקרע קריעה, ומיד העבירו את פקדו ל"חברא קדישא" שביאו את ארונו של החיט לבית הפנסת הגדול, ושם ישא עליו הספד הרב בעצמו.

השמועה עברה חיש מהר בין תושבי העיר. הידיעה שהרב נתקף ביגון כה גדול עקב מותו של החיט, כאלו עולמו חרב עליו, עוררה תמהון רב, והתושבים נהרו בהמוניהם לבית הכנסת, מקום שם הצב ארון של החיט על יד ארון-הקדש, והרב נשא עליו דברי הספד נרגשים ביותר. הוא גלה בפני הצבור את כל פרשת חייו של החיט, מאז ימי נעוריו, את נפתוליו עם היצר הרע ומאבק הגבורה שלו לחזור בתשובה גמורה, עד שזכה להגיע למדרגה הנשגבה, שאליהו הנביא זכור לטוב נתגלה אליו בכל לילה ולמד אתו את סתרי התורה. "ואלו אני, רב העיר, עמדה לי זכותי רק פעם אחת בשבוע לשמע מפיו של הנפטר הקדוש, המטל כאן לפנינו, מעט מזער מאותם חדושים נפלאים שחוא שמע מפי אליהו הנביא!"

דברי ההספד של הרב עשו רשם כביר על אנשי העיר, שזה עתה נודע להם שצדיק וקדוש כזה חי היה בתוכם – והם לא ידעו. ההללויה יצאה מבית הכנסת כאשר הרב וכל נכבדי העיר יחד עם אלפי התושבים צועדים אחרי הארון, והצדיק הנסתר, ר' בערקע החיט, הובא לקבורה בכבוד גדול.

פרשת חייו המפלאה והיחידה במינה של החיט החזור בתשובה, נרשמה לזכרון בפנקס הקהלה, למען ילמדו הדורות הבאים מוסר-השכל עד היכן מגיעה כחה של תשובה, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה:

"במקום שבגלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולים לעמד!"